

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่น่าสนใจวิเคราะห์นี้ได้มาจากแบบสอบถามที่ส่งไปยังครู 42 ชุด และ
พักเรียน 270 ชุด จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์จำนวน 15 โรงเรียนในจังหวัด
ราชบุรี แบบสอบถามของครูได้รับคืนมา 42 ชุด ส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ได้รับคืนมาครบ 90 ชุด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้รับคืนมา 88 ชุด คิดเป็นร้อยละ
97.78 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับคืนมา 89 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.89 เมื่อได้
รับข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีดำเนินการที่กล่าวไว้ในบทที่ 3. ปรากฏ
ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ก. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามครูแบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ
ภาค 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับครูสอนและกาอาชีพแบบเรียน

ครูที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 42 คน จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์
รวม 15 โรงเรียน เป็นครูที่ใช้แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ของกรมวิชาการ เป็นหลัก
ในการสอนทั้งหมด จำนวนครูทั้ง 42 คนนี้ เป็นครูชาย 25 คน และครูหญิง 17 คน
คิดเป็นร้อยละ 59.52 และ 40.48 ตามลำดับ

ส่วนวุฒิของครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยทั้ง 42 คน ปรากฏว่ามีวุฒิปริญญา
18 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 และวุฒิประกาศนียบัตร 24 คน คิดเป็นร้อยละ
57.14 วุฒิของครูที่ได้รับปริญญาบัตรและประกาศนียบัตรจำแนกได้ดังต่อไปนี้

การศึกษามัธยมศึกษา	17 คน	คิดเป็นร้อยละ 59.52
ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์)	1 คน	คิดเป็นร้อยละ 2.38
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง	8 คน	คิดเป็นร้อยละ 19.05
ประโยคครูมัธยม	2 คน	คิดเป็นร้อยละ 4.76
ประโยคครูพิเศษมัธยม	14 คน	คิดเป็นร้อยละ 33.33

ในคำถามประสมการถามการสอนนั้นปรากฏว่า ระยะเวลาที่ครูทั้ง 42 คน ทำการ
สอนมาแล้วอยู่ในช่วง เวลาตั้งแต่ 1 - 35 ปี คิดโดยเฉลี่ย 9.76 ปี ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 8.96 ปี ระยะเวลาที่ครูทำการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยอยู่ในช่วง

เวลาตั้งแต่ 1-18 ปี คิดโดยเฉลี่ย 5.10 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.80 ปี

ระดับที่ทำการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยปรากฏว่าครูที่ทำการสอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ครูที่สอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ครูที่สอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 26.19 ครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.13 และครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76

ส่วนข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนนั้น ได้แสดงไว้ในตารางต่าง ๆ ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 หนังสือที่ครูใช้เป็นหลักสำคัญในการสอนประวัติศาสตร์ไทย

หนังสือ	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบเรียนเล่มต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้	27	64.29
2. หลักสูตร	20	47.62
3. คู่มือครู	18	42.86
4. ประมวลการสอน	24	57.14

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 64.29 ยึดแบบเรียนเล่มต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้เป็นหลักสำคัญในการสอนประวัติศาสตร์ไทย รองลงมาครูร้อยละ 57.14 ยึดประมวลการสอนเป็นหลัก และครูจำนวนน้อยที่สุดที่ยึดคู่มือครูเป็นหลักคือร้อยละ 42.86 และยังมีครูบางคนใช้หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยเล่มอื่น ๆ อีกหลายเล่ม

ตารางที่ 2 แบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยที่ครูใช้ประกอบการสอน

แบบเรียนที่ครูใช้ประกอบการสอนเป็นฉบับของ	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. กรมวิชาการ	0	0
2. พ.อ. พนพล อาสนจินดา	12	28.57
3. กษ. ประสาท หลักศิลา	22	52.38
4. นายสำเนียง คีระวนิช และคณะ	0	0

จากตารางที่ 2 ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 ใช้แบบเรียนของนายประสาท หลักศิลา ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย รองลงมาครูร้อยละ 28.57 ใช้แบบเรียนของ พ.อ. พนพล อาสนจินดา ประกอบการสอน และไม่มีครูคนใดใช้แบบเรียนของกรมวิชาการและของนายสำเนียง คีระวนิช และคณะ ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเลย นอกจากนั้นยังมีครูบางคนใช้แบบเรียนเล่มอื่น ๆ ประกอบการสอน เช่น แบบเรียนของนายเอนก พ. อนุกุลบุตร แบบเรียนของนายเจริญ ไชยชนะ และก็มีครูบางคนไม่ได้ใช้แบบเรียนเล่มอื่น ๆ ประกอบการสอน

ตารางที่ 3 หนังสือที่ครูใช้อ่านประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

ประเภทของหนังสืออ่านประกอบ	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. หนังสือประชุมพงศาวดารต่าง ๆ	21	50.00
2. หนังสือสารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์	22	52.38
3. หนังสือข่าวประวัติศาสตร์ไทย	19	45.24
4. หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ	26	61.90

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าครูส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 ใช้หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ หนังสือสารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และหนังสือประชุมพงศาวดารต่าง ๆ

และครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 45.24 ใช้หนังสือสาระประวัติศาสตร์ไทย นอกจากนี้ยังมีครูบางคนใช้หนังสือเล่มอื่น ๆ ประกอบการสอนอีกคือ ประวัติ 66 วิทยุไทย บ่อประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์ไทยชุดครู ป.ม. และหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย

ตารางที่ 4 การเลือกแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของครู

การเลือกแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. มีสิทธิเลือกเอง	19	45.24
2. เลือกร่วมกับเพื่อนครู	7	16.67
3. อาจารย์ใหญ่เป็นผู้กำหนดให้	8	19.05
4. ศึกษาพิเศษเป็นผู้กำหนดให้	0	0
5. หัวหน้าสายเป็นผู้กำหนดให้	0	0
6. ไม่ทราบว่าใครเลือก	9	21.43

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าครูจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 45.24 มีสิทธิเลือกแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยด้วยตนเอง รองลงมาครูร้อยละ 21.43 ระบุว่าไม่ทราบว่าใครเลือก ส่วนหัวหน้าสายและศึกษาพิเศษไม่มีบทบาทในการเลือกหนังสือแบบเรียนวิชานี้เลย นอกจากนั้นยังมีครูบางคนบอกว่าทางศูนย์ออกข้อสอบ และหน่วยศึกษาพิเศษเป็นผู้เลือกแบบเรียนให้

จากการสอบถามครูผู้สอนประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวกับความคิดเห็นในแบบเรียนที่ใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนนั้นมีความต่อเนื่องกับแบบเรียนชั้นก่อน ๆ หรือไม่ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 88.10 ให้ความเห็นว่าแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเล่มที่ใช้เป็นหลักในการสอนมีความต่อเนื่องกับแบบเรียนในชั้นก่อน ๆ ผละครูส่วนน้อยคือร้อยละ 11.90 ให้ความเห็นว่าแบบเรียนที่ใช้ไม่มีความต่อเนื่องกับแบบเรียนในชั้นก่อน ๆ

ผู้วิจัยได้ถามต่อไปว่า แบบเรียนที่ครูใช้อยู่นี้ให้ความรู้พอที่จะเป็นพื้นฐานให้นักเรียนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมากน้อยเพียงใด ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ก็ร้อยละ 5.71 ตอบว่าแบบเรียนเล่มที่ใช้อยู่นี้ให้ความรู้มากพอที่จะเป็นพื้นฐานแก่นักเรียนในการศึกษาขั้นที่สูงขึ้น และมีครูจำนวนน้อยมากคือร้อยละ 9.23 ตอบว่า แบบเรียนที่ใช้อยู่นี้ ให้ความรู้ที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาแก่นักเรียนในระดับที่สูงขึ้นน้อย

ตารางที่ 5 การใช้แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ศาสนกรไทยในแต่ละปีการศึกษาของครู

การใช้แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เปลี่ยนใช้เล่มอื่น ๆ เป็นบางปี	1	2.38
2. เปลี่ยนใช้เล่มอื่นทุกปี	0	0
3. ใช้เล่มเดิมซ้ำกันทุกปี	37	88.10
4. ไม่ทราบ	4	9.52

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 88.10 ใช้แบบเรียนของกรมวิชาการซ้ำกันทุกปี รองลงมาครูร้อยละ 9.52 ตอบว่าไม่ทราบโดยให้เหตุผลว่าเพิ่งทำการสอนเป็นปีแรก และครูน้อยที่สุดคือร้อยละ 2.38 ตอบว่าจะเปลี่ยนใช้แบบเรียนเล่มอื่น ๆ บางเป็นบางปี

ผู้วิจัยถามครูว่า ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยครูได้คำนึงถึงการสอนทุกครั้งหรือไม่ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 73.80 คำนึงถึงการสอนทุกครั้งโดยให้เหตุผลว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ และบางคนว่าเป็นการเตรียมตัวที่ก็บ้าง ครูบางคนตอบว่าจะได้ทราบว่าการสอนที่ผ่านมานั้นได้สอนอะไรไปบ้างและได้ผลอย่างไร ถ้าไม่ได้ผลก็เปลี่ยนวิธีใหม่ทำให้การสอนได้ผลดีขึ้น ครูบางคนตอบว่าเพื่อสะดวกในการค้นคว้าและดำเนินการสอนเป็นการเตรียมพร้อมในการสอน และครูส่วนน้อยคือร้อยละ 26.19 ไม่คำนึงถึงการสอนโดยให้เหตุผลว่า มั่นทีการสอนไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นในการสอนและทำให้เสียเวลา เพียงแต่เตรียมเรื่องเข้าสอนเพียงอย่างเดียวก็ได้ประโยชน์พอเพียงแล้ว

ตารางที่ 6 การใช้แบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยในการสอนของครู

การใช้แบบเรียนในการสอน	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้รายละเอียดอีกทั้งเล่ม	7	16.67
2. ใช้เฉพาะหัวข้อเรื่องในแบบเรียนและค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือประกอบอื่น ๆ	21	50.00
3. ใช้แบบเรียนเป็นหลักในการเรียงลำดับหัวข้อที่สอนและใช้หนังสือเล่มอื่น ๆ ประกอบ	14	33.33

จากตารางที่ 6 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 50.00 ใช้เฉพาะหัวข้อเรื่องในแบบเรียนและทำการค้นคว้าจากหนังสือเล่มอื่น ๆ ประกอบเป็นหลัก รองลงมาครูร้อยละ 33.33 ใช้แบบเรียนเป็นหลักในการเรียงลำดับหัวข้อที่สอนและใช้หนังสือเล่มอื่น ๆ ประกอบ และครูร้อยละ 16.67 ที่ใช้รายละเอียดอีกทั้งเล่ม

ผู้วิจัยได้ถามเพิ่มเติมว่า การสอนเนื้อหาต่าง ๆ ในหนังสือแบบเรียนเล่มที่ครูใช้อยู่ นั้น ครูได้สอนครบถ้วนทุกเรื่องหรือไม่ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 80.95 สอนครบถ้วนทุกเรื่องในแบบเรียน และร้อยละ เป็นจำนวนน้อยที่สอนไม่จบทุกเรื่องคือร้อยละ 14.29 โดยให้เหตุผลว่าเนื้อหาในแบบเรียนมากเกินไป เวลาเรียนมีน้อยโดยเฉพาะภาคปลายเนื่องจากโรงเรียนมีกิจกรรมมาก

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงปริมาณการใช้แบบเรียนในชั่วโมงการสอนของครูว่าใช้มากน้อยเพียงใด โดยกำหนดค่าน้ำหนักคำตอบดังนี้

ใช้ทุกชั่วโมง	มีค่าเท่ากับ	3
ใช้เป็นบางชั่วโมง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ใช้เลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักปริมาณการใช้แบบเรียนใน

ชั่วโมงสอนของครูเท่ากับ 2.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูผู้สอนใช้แบบเรียนทุกชั่วโมง

ตารางที่ 7 ลักษณะการสอนโดยการใช้แบบเรียนของครู

ลักษณะการสอน	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ให้นักเรียนอ่านพร้อมกันในชั่วโมงเรียน	5	11.90
2. มอบหมายให้นักเรียนอ่านมาล่วงหน้า	23	54.76
3. ให้นักเรียนอ่านภายหลังจากครูอธิบายจบแล้ว	8	19.05
4. ให้นักเรียนอ่านเฉพาะบางหัวข้อประกอบคำอธิบาย	9	21.43
5. ครูอธิบายประกอบการซักถามเนื้อหาในแบบเรียน	39	92.86

จากตารางที่ 7 แสดงว่าครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 92.86 ทำการสอนโดยวิธีอธิบายประกอบการซักถามเนื้อหาในแบบเรียน รองลงมาคือครูร้อยละ 54.76 มอบหมายให้นักเรียนอ่านมาล่วงหน้า และมีครูเพียงร้อยละ 11.90 สอนโดยให้นักเรียนอ่านพร้อมกันในชั่วโมงเรียน ครูบางคนมีวิธีสอนแบบอื่น ๆ อีกคือ ครูอธิบายเนื้อหาแล้วให้นักเรียนจดและหว่าแบบฝึกหัด

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการศึกษาวิธีใช้แบบเรียนของครูว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดค่านำหนักค่าตอบดังนี้

เคยศึกษามากพอสมควร	มีค่าเท่ากับ 3
เคยศึกษาแต่น้อยมาก	มีค่าเท่ากับ 2
ไม่เคยศึกษามากจนเลย	มีค่าเท่ากับ 1

ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยนำหนักการศึกษาวิธีใช้แบบเรียนของครูเท่ากับ 2.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ครูเคยศึกษาวิธีใช้แบบเรียนมาแต่น้อยมาก

ผู้วิจัยได้ถามครูว่า ครูเคยได้แนะนำวิธีการใช้หนังสือแบบเรียนแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านหนังสือหรือไม่ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ที่ร้อยละ 92.86 เคยสอนวิธีการใช้หนังสือให้แก่ักเรียน และมีครูเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 4.76 ที่ไม่เคยสอนวิธีการใช้หนังสือให้แก่ักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการใช้แบบเรียนของครู โดยกำหนดค่าน้ำหนักค่าคอมดั่งนี้

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ดี	มีค่าเท่ากับ	3
ดีพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ดี ยังต้องให้ทววิธีใช้อีกมาก	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นในความสามารถในการใช้แบบเรียนของครูเท่ากับ 2.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูก่อนมีความเห็นว่าการใช้แบบเรียนได้ก็พอสมควร

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงปัญหาในการใช้แบบเรียนของครู โดยกำหนดค่าน้ำหนักค่าคอมดั่งนี้

ไม่ประสบปัญหาเลย	มีค่าเท่ากับ	3
ประสบปัญหาม้างพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ประสบปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักการประสบปัญหาในการใช้แบบเรียนหลักของครูเท่ากับ 1.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูประสบปัญหาในการใช้แบบเรียนบ้างพอสมควร

ผู้วิจัยได้ศึกษาว่า เมื่อครูเจือปัญหาในการใช้แบบเรียน ครูสามารถหาวิธีแก้ปัญหาคือหรือไม่ โดยกำหนดค่าน้ำหนักค่าคอมดั่งนี้

ได้เสมอ	มีค่าเท่ากับ	3
ได้เป็นบางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ได้เลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสามารถในการหาวิธีแก้ปัญหาในการใช้แบบเรียนของครูเท่ากับ 2.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 แสดงให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูสามารถหาวิธีแก้ปัญหาได้เป็นบางครั้ง

ตารางที่ 8 แหล่งที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาในการใช้แบบเรียน

แหล่งที่ครูขอความช่วยเหลือ	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. อาจารย์ใหญ่	2	4.76
2. เพื่อนครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยด้วยกัน	23	54.76
3. หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา	14	33.33
4. ศึกษานิเทศก์	1	2.38

จากตารางที่ 8 ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 จะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยด้วยกันเมื่อเกิดปัญหาในการใช้แบบเรียน รองลงมาคือครูร้อยละ 33.33 จะขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา มีครูเพียงเล็กน้อยคือร้อยละ 4.76 และ 2.38 ที่ขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ใหญ่ และศึกษานิเทศก์ตามลำดับ นอกจากนั้นยังมีครูบางคนยังขอความช่วยเหลือจากแหล่งอื่น ๆ คือตนเองคนเดียวจากตำราประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุด

การศึกษาคำความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับราคาของแบบเรียนที่ใช้ ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักค่าคอมดังนี้

ราคาถูกมาก	มีค่าเท่ากับ	3
ราคาเหมาะสม	มีค่าเท่ากับ	2
ราคาแพงเกินไป	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับราคาของแบบเรียนเท่ากับ 2.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 แสดงว่า

ครูผู้ใช้แบบเรียนโดยเฉลี่ยแล้วมีความเห็นว่า แบบเรียนที่ใช้มีราคาเหมาะสม
 ในด้านทัศนคติของครูที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดค่า
 น้ำหนักค่าตอบดังนี้

สนใจมาก	มีค่าเท่ากับ	3
สนใจพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่สนใจ	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักเกี่ยวกับทัศนคติของครู
 ที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ไทยเท่ากับ 2.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73
 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความสนใจในวิชาประวัติศาสตร์ไทยมาก

การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบเรียนในทัศนะของครู ผู้วิจัยได้
 กำหนดค่าน้ำหนักค่าตอบดังนี้

พอใจมาก	มีค่าเท่ากับ	3
พอใจพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ค่อยพอใจ	มีค่าเท่ากับ	1

ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักเรียน
 ที่มีต่อแบบเรียนที่ใช้ในทัศนคติของครูนั้นเท่ากับ 1.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
 0.59 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่านักเรียนมีความพอใจต่อแบบเรียนที่ใช้
 อยู่พอสมควร

ตารางที่ 9 ทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ไทยในทัศนะของครู

ทัศนคติของนักเรียน	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของวิชานี้เป็นอย่างดี	9	21.43
2. ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของวิชานี้พอสมควร	21	50.00
3. ไม่ค่อยสนใจและไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้	9	21.43

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าครูจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 50 เห็นว่านักเรียนให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของวิชานี้พอสมควร และครูจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 21.43 เห็นว่านักเรียนให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของวิชานี้เป็นอย่างดี และนักเรียนไม่ค่อยสนใจและไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้ นอกจากนั้นยังมีครูบางคนให้ความเห็นอื่น ๆ อีกคือ นักเรียนเบื่อเพราะวิชานี้ต้องท่องจำมากแต่คะแนนน้อย

ภาค 2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดทำรูปแบบและลักษณะของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเล่มที่ครูใช้เป็นหลักในการสอนนั้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคนี้โดยกำหนดค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของไลเกอร์ท **Likert**⁴⁴ กล่าวคือ กำหนดค่าคะแนนเป็นดังนี้

ดีมาก	ให้ค่าคะแนน	5
ดี	ให้ค่าคะแนน	4
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3
ควรแก้ไข	ให้ค่าคะแนน	2
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (หรืออาจไม่มี)	ให้ค่าคะแนน	1

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าว ได้นำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร⁴⁵

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$\bar{X}$ คือค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต

N คือจำนวนค่าตอบทั้งหมด

f คือจำนวนความถี่

X คือคะแนนของ code คือ 5, 4, 3, 2, 1.

44 Best, loc.cit.

45 ประคอง กรรณสูต, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความหมายดังนี้

4.56 - 5.00	=	ดีมาก
3.56 - 4.55	=	ดี
2.56 - 3.55	=	ปานกลาง
1.56 - 2.55	=	ควรแก้ไข
1.00 - 1.55	=	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (หรืออาจไม่มี)

ผลการวิเคราะห์ทาบคิดเห็นของครูผู้ใช้แบบเรียนปรากฏในตารางที่ 10
 ตารางที่ 10   นำหนักความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม และ
 ลักษณะของแบบเรียน

เกณฑ์	$\bar{X}$	S,D	แปลความ
1. ปกมีกวางทนทาน	2.38	0.88	ควรแก้ไข
2. การออกแบบปกมีศิลปะดึงดูดใจผู้อ่าน	2.31	1.05	ควรแก้ไข
3. รูปเล่มมีขนาดกว้างยาวพอเหมาะกับความหนา	3.26	1.37	ปานกลาง
4. คุณภาพของกระดาษที่ไร้พิพาท	2.40	0.80	ควรแก้ไข
5. การเย็บเล่มทนทานและประณีต	2.29	0.67	ควรแก้ไข
6. ความเป็นระเบียบของการเรียงพิมพ์ เช่น การขึ้นบท การแบ่งตอน	3.36	0.93	ปานกลาง
7. การเว้นช่องว่างตอนบน ตอนกลาง ตอนล่าง คลอกร่องไฟของหนังสือแต่ละหน้า	3.71	0.71	ดี
8. การจัดลำดับย่อหน้า การเรียงลำดับหน้า มีความถูกต้องและเหมาะสม	3.55	0.86	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เกณฑ์	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
9. การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การสะกดคำ และการใช้การันต์	3.50	0.83	ปานกลาง
10. ตัวอักษรชัดเจนและมีความถูกต้อง	3.60	0.80	ดี
11. ตัวอักษรมีขนาดเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน	3.69	0.81	ดี
12. มีตัวอักษรลักษณะพิเศษ เช่น ตัวหนา ตัวเอียง เพื่อเน้นความสำคัญ	2.45	1.13	ควรแก้ไข
13. ชื่อเรื่องของแบบเรียนสื่อความหมายของเนื้อหา	3.48	0.67	ปานกลาง
14. ชื่อเรื่องทำให้เกิดความสนใจใกร่างาน	3.02	0.84	ปานกลาง
15. มีการระบุประสบการณ์และคุณวุฒิของผู้แต่ง	1.00	0	ไม่มี
16. มีคำนำระบุความมุ่งหมายของผู้แต่ง และวิธีใช้แบบเรียนชัดเจน	2.24	0.85	ควรแก้ไข
17. มีสารบัญแสดงหัวข้อย่อยของเนื้อหา ตารางแผนที่ สถิติที่ถูกต้องชัดเจน	2.60	1.13	ปานกลาง
18. ภาพประกอบที่เลือกนำมาใช้ในแบบเรียน มีความถูกต้องชัดเจนและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	2.36	1.06	ควรแก้ไข
19. ภาพประกอบมีสีสวยเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนและมีสีสวยงามตามธรรมชาติ	1.60	0.70	ควรแก้ไข
20. ภาพประกอบมีจำนวนเหมาะสมกับความจำเป็น	1.81	0.59	ควรแก้ไข

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เกณฑ์	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
21. ภาพประกอบช่วยให้นักเรียนมีโน้ตส้น (concept) ที่ถูกต้อง	2.10	0.96	ควรแก้ไข
22. ภาพประกอบให้ประโยชน์ตรงกับ วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน	2.33	1.03	ควรแก้ไข
23. ภาพประกอบมีคำอธิบายภาพชัดเจนและมี ความถูกต้อง	2.43	1.06	ควรแก้ไข
24. ภาพประกอบมีขนาดเหมาะสมกับ หน้ากระดาษและการใช้สายตาของ นักเรียน	2.21	1.00	ควรแก้ไข
25. การจัดเรียงรูปภาพ แผนที่ ตาราง สถิติ ถูกต้องชัดเจนดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน	2.61	0.89	ปานกลาง
26. มีการจัดพิมพ์อภิธานศัพท์และภาคผนวก เหมาะสม	1.00	0	ไม่มี
27. การจัดกรรมวิธี (Index) เชิงบรรด (Footnote) และบรรณานุกรม (Bibliography) ถูกต้อง	1.00	0	ไม่มี

จากตารางที่ 10 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครุมีความเห็นว่า คุณภาพในการจัดทำ
รูปเล่มและลักษณะของแบบเรียนอยู่ในระดับควรแก้ไขเกือบทุกเรื่อง มีบางเรื่อง
เท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อดีของแบบเรียนเล่มที่ใช้เป็นหลักคือ การเว้น
ช่องว่างตอนบน ตอนล่าง ด้านข้าง ตลอดจนช่องไฟของหนังสือแต่ละหน้า ตัวอักษร

ชัดเจนมีความถูกต้องและมีขนาดเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน แต่มีบางเกณฑ์ที่ไม่มีปรากฏอยู่ในการจัดทำรูปเล่มและลักษณะของแบบเรียนคือ ไม่มีการระบุประสบการณ์และคุณวุฒิของผู้แต่ง ไม่มีการจัดพิมพ์อภิธานศัพท์ และภาคผนวก ไม่มีครรชนีเชิงสรรพ และบรรณานุกรม

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มและลักษณะของแบบเรียนคือ

1. การเย็บเล่มยังไม่ทนทาน รูปเล่มไม่กระตักรัด
2. ปกบางเกินไป และรูปภาพหน้าปกยังไม่เป็นที่น่าสนใจ ควรออกแบบปกให้มีศิลปะและมีสีสันสวยงาม
3. กระดาษควรจะมีคุณภาพดี เพื่อความสวยงามและทนทาน
4. ควรเพิ่มภาพประกอบให้มากขึ้นกว่าเดิม ควรมีภาพแปลก ๆ และมีภาพสถานที่ต่าง ๆ ให้มาก ๆ เพราะบางสถานที่ที่กล่าวถึงในแบบเรียนอยู่ไกลเกินไป ครูไม่สามารถพานักเรียนไปทัศนศึกษาได้ทุกแห่ง
5. ภาพประกอบควรพิมพ์ให้ชัดเจน และควรมีภาพสีที่สวยงามบ้าง
6. คำนำควรชักจูงความสนใจให้มากกว่านี้ สารบัญก็ควรแยกรายละเอียดข้อย่อย ๆ ให้มากขึ้นเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าของครูและนักเรียน
7. ไม่มีบรรณานุกรมและหนังสืออุเทศ ทำให้ลำบากแก่การค้นคว้า

ภาค 3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1 ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร

ตารางที่ 11 ความเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ไทย

ความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร	กร	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรเหมาะสมอยู่แล้ว	12	28.57
2. เนื้อหาวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรมากเกินไป	6	14.29
3. เนื้อหาวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรน้อยเกินไป	10	23.81
4. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่สัมพันธ์กัน	12	28.57
5. หลักสูตรกับคะแนนไม่สอดคล้องกัน	20	47.61
6. ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้	15	35.71
7. เนื้อหาวิชาที่มีมากแต่เวลาเรียนมีน้อยไม่ได้สัดส่วนกัน	10	23.81

จากตารางที่ 11 ปรากฏว่าครูจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 47.62 ให้ความเห็นว่าหลักสูตรไม่สอดคล้องกันกับคะแนนของวิชานี้ รองลงมาครูร้อยละ 35.71 ให้ความเห็นว่าไม่สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้ และครูส่วนน้อยที่สุดร้อยละ 14.29 ระบุว่าเนื้อหาวิชาที่บรรจุในหลักสูตรมากเกินไป

ความเห็นของครูเกี่ยวกับเวลาเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยตามหลักสูตรนั้น ปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 มีความเห็นว่าเหมาะสมแล้ว และส่วนที่น้อยกว่าคือครูร้อยละ 40.48 มีความเห็นว่ายังไม่เหมาะสมโดยให้เหตุผลว่าเวลาน้อยเกินไป ครูสอนไม่ทัน และถ้าสอนมากในชั่วโมงนักเรียนมักจะเรียนไม่รู้เรื่อง บางเรื่องท่องสอนละเอียดมากเพราะวิชาประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่เห็นภาพยาก และไม่มีเวลาให้ทำกิจกรรมได้

ตารางที่ 12 ความเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ไทย

ความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เหมาะสมดีแล้ว	8	19.05
2. ซ้ำซากน่าเบื่อและซ้ำกับหมวดวิชาอื่น	10	23.61
3. มากและกว้างเกินไป	7	16.67
4. น้อยและแคบเกินไป	9	21.43
5. ยากเกินไปไม่เหมาะสมกับระดับชั้น	4	9.52
6. ไม่สนองความต้องการและความสนใจของเด็ก	22	52.38
7. ไม่สัมพันธ์กับสภาพท้องถิ่นที่ทำการสอน	13	30.95

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่าครูส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 มีความเห็นว่าแบบเรียนที่ใช้เป็นหลักในการสอนนั้นมีเนื้อหาวิชาครบถ้วนตรงตามหลักสูตร รองลงมาคือร้อยละ 21.43 มีความเห็นว่าแบบเรียนที่ใช้มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนตามหลักสูตร และมีครูเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 16.67 ให้ความเห็นว่าแบบเรียนที่ใช้นั้นมีเนื้อหาเกินหลักสูตร

ผู้วิจัยตามครูเกี่ยวกับการเรียงลำดับเนื้อเรื่องในแบบเรียนว่าตรงตามหัวข้อที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 คือ 61.90 ให้ความเห็นว่าเนื้อเรื่องของแบบเรียนที่ครูใช้อยู่ที่เรียงลำดับหัวข้อตรงตามหลักสูตรกำหนด และมีครูเป็นส่วนน้อยคือร้อยละ 38.09 ให้ความเห็นว่าแบบเรียนที่ใช้ไม่เรียงลำดับหัวข้อตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความสอดคล้องของเนื้อเรื่องในแบบเรียนกับความมุ่งหมายของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยกำหนดคำถามนำหนักคำตอบดังนี้

กึ่งมาก	มีค่าเท่ากับ	4
กึ่ง	มีค่าเท่ากับ	3
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่กึ่งเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความถี่เห็นของครูเกี่ยวกับความสอดคล้องของ เนื้อเรื่องในแบบเรียนเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการสอนวิชานี้เท่ากับ 2.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าเนื้อเรื่องในแบบเรียนนี้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับปานกลาง

ความถี่เห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพโดยทั่วไปของแบบเรียนที่ครูใช้เป็นหลักในการสอน ผู้วิจัยได้กำหนดค่าของค่าคุณลักษณะดังนี้

กึ่งมาก	มีค่าเท่ากับ	4
กึ่ง	มีค่าเท่ากับ	3
พอใช้	มีค่าเท่ากับ	2
ยังต้องปรับปรุง	มีค่าเท่ากับ	1

จากการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความถี่เห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพโดยทั่วไปของแบบเรียนที่ครูใช้เป็นหลักในการสอนเท่ากับ 2.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าคุณภาพโดยทั่วไปของแบบเรียนที่ครูใช้เป็นหลักในการสอนมีคุณภาพพอใช้

ผู้วิจัยได้ศึกษาความถี่เห็นของครูเกี่ยวกับความถูกต้องของ เนื้อหาในแบบเรียนเล่มที่ครูใช้เป็นหลักในการสอน โดยกำหนดค่าน้ำหนักค่าคุณลักษณะดังนี้

เนื้อหาถูกต้องดีมาก	มีค่าเท่ากับ	3
เนื้อหาดีค้ำข้าง เล็กน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
เนื้อหาดีค้ำข้างต้องปรับปรุง	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความถี่เห็นของครูเกี่ยวกับความถูกต้องของ เนื้อหาในแบบเรียนที่ครูใช้เป็นหลักในการสอนเท่ากับ 2.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าแบบเรียนที่ครูใช้

นั้นมีเนื้อหาอีกบ้างเล็กน้อย

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการอธิบายเนื้อหาของแบบเรียนแต่ละบทนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักค่าคอมดังนี้

เหมาะสมทีเดียว	มีค่าเท่ากับ	3
คลุมเครือเป็นบางบท	มีค่าเท่ากับ	2
คลุมเครือมาก ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	1

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความเห็นของครูเกี่ยวกับการอธิบายเนื้อหาของแบบเรียนแต่ละบทนั้นเท่ากับ 1.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าการอธิบายเนื้อหาของแบบเรียนนั้นยังมีความคลุมเครือเป็นบางบทเรียน

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้จำนวน ภาษา และการใช้คำศัพท์ในแบบเรียน

การใช้จำนวน ภาษา และคำศัพท์ในแบบเรียน	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เข้าใจง่ายมาก เหมาะสมดีแล้ว	11	26.19
2. ภาษาไม่รัดกุม เข้าใจยาก สับสน ก็ความหมายได้หลายอย่าง	6	14.29
3. คำศัพท์ไม่ยากเกินไป เหมาะสมกับระดับชั้นดีแล้ว	12	28.57
4. คำศัพท์บางคำยาก และไม่มีคำอธิบายศัพท์	15	35.71

จากตารางที่ 14 จะพบว่าครูจำนวนสูงสุดร้อยละ 35.71 เห็นว่าคำศัพท์บางคำในแบบเรียนยากและไม่มีคำอธิบายศัพท์ รองลงมาครูร้อยละ 28.57 เห็นว่าคำศัพท์ไม่ยากเกินไปเหมาะสมกับระดับชั้นดีแล้ว และครูส่วนน้อยที่ให้ความเห็นว่าแบบเรียนใช้ภาษาที่ไม่รัดกุม เข้าใจยาก สับสน และตีความหมายได้หลายอย่าง

ตารางที่ 15 ลักษณะนิสัย และทัศนคติที่ดีซึ่งเนื้อหาในแบบเรียนช่วยเสริมสร้างให้
นักเรียน

ลักษณะนิสัยและทัศนคติที่ดี	กร	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ความรักชาติอย่างมีเหตุผล	21	50.00
2. ความเป็นมิตรและให้ความเป็นธรรมแก่เพื่อนมนุษย์	13	30.95
3. รู้จักสังเกต คิดอย่างมีเหตุผล แก้ปัญหาด้วยตัวเองได้	9	21.43
4. สามารถซักถามและวิจารณ์อย่างมีเหตุผล และรู้จัก ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ	15	35.71

จากตารางที่ 15 จะแสดงให้เห็นว่าครูจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 50 เห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติที่ดีในด้านความรักชาติอย่างมีเหตุผล รองลงมาคือร้อยละ 35.71 เห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนช่วยสร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติที่ดีในด้านความสามารถในการซักถามและวิจารณ์อย่างมีเหตุผล และรู้จักค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ และครูเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 21.43 ให้ความเห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนช่วยสร้างนิสัยในการรู้จักสังเกต คิดอย่างมีเหตุผลและแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ และครูบางคนให้ข้อคิดเห็นอื่น ๆ คือ ผู้เขียนไม่ได้เสนอเนื้อหาที่จะให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในในชีวิตจริงได้ เพราะเรื่องที่เสนอนั้นมีแค่เรื่องของสงคราม กษัตริย์ และผู้เขียนมีความเป็นชาตินิยมมากเกินไป เนื้อหาบางตอนอ่านแล้วทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อชาติอื่น ๆ

ตอนที่ 2 ความเห็นของครูเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้โดยกำหนดค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของไลเกอร์ท (Likert) กล่าวคือ กำหนดค่าคะแนนเป็นดังนี้

ดีมาก	ให้ค่าคะแนน	5
ดี	ให้ค่าคะแนน	4
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3
ควรแก้ไข	ให้ค่าคะแนน	2
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (หรืออาจไม่มี)	ให้ค่าคะแนน	1

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าวได้นำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร⁴⁶

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$\bar{X}$ คือค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต

N คือจำนวนค่าตอบทั้งหมด

f คือจำนวนความถี่

X คือคะแนนของ code คือ 5, 4, 3, 2, 1.

ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความหมายดังนี้

$$4.56 - 5.00 = \text{ดีมาก}$$

$$3.56 - 4.55 = \text{ดี}$$

$$2.56 - 3.55 = \text{ปานกลาง}$$

$$1.56 - 2.55 = \text{ควรแก้ไข}$$

$$1.00 - 1.55 = \text{ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (หรืออาจไม่มี)}$$

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้ใช้นโยบายเรียนปรารถนาในตารางที่ 16

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁶ประคอง กรรณสูตร, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการ
เรียนการสอนและหลักจิตวิทยา

เกณฑ์	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
1. เนื้อหาในแบบเรียนมีความสัมพันธ์กับ ประสบการณ์ของนักเรียน	2.60	0.73	ปานกลาง
2. เนื้อหากล่าวถึงสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนรู้จัก	2.48	0.80	ควรแก้ไข
3. การเรียบเรียงเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและ ความสนใจของนักเรียน	2.90	0.79	ปานกลาง
4. แบบเรียนมีเนื้อหาและวิธีการกระตุ้นความ สนใจของนักเรียน	2.76	0.88	ปานกลาง
5. มีการปรับปรุงและมีการเสนอความรู้ หลักฐาน ที่ค้นพบ และข้อเท็จจริงใหม่ ๆ มาแทรกไว้ ในบทเรียนเสมอ	1.93	1.05	ควรแก้ไข
6. วิธีการเสนอเนื้อหาได้แนะวิธีและส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดความคิดที่ถูกต้องและรู้จักหา ความรู้ด้วยตนเอง	2.19	0.83	ควรแก้ไข
7. เนื้อหาในแบบเรียนแสดงทัศนะเป็นกลางไม่ ลำเอียง	2.98	0.92	ปานกลาง
8. เนื้อหาส่งเสริมค่านิยม ทักษะทางสังคม และ ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อบุคคล สังคมและชาติ บ้านเมือง	2.90	0.93	ปานกลาง
9. บทเรียนแต่ละบทเรียงลำดับเนื้อเรื่องจาก ง่ายไปหายากและมีความต่อเนื่องกัน	3.00	0.88	ปานกลาง
10. คำศัพท์ สำนวน ภาษา ที่ใช้ในแบบเรียน เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียน	3.17	0.79	ปานกลาง

ตารางที่ 16 (ต่อ)

เกณฑ์	$\bar{x}$	S.D	แปลความ
11. มีการพัฒนาทางการใช้ภาษาและ คำศัพท์สูงขึ้น	2.60	0.83	ปานกลาง
12. เนื้อหามีคำอธิบายชัดเจนและถูกต้อง ตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์	2.50	0.94	ควรแก้ไข
13. แบบเรียนมีบทสรุป กิจกรรมท้ายบทและ แบบฝึกหัดทุกบท และมีจำนวนเหมาะสม	1.00	0	ไม่มี
14. บทสรุปให้แง่คิดเพิ่มเติม ใ้ใจความชัดเจน	1.00	0	ไม่มี
15. กิจกรรมเสนอแนะช่วยฝึกและส่งเสริม ทักษะทางสังคม สร้างก่านิยมและทัศน- คติที่ดีต่อวิชานี้	1.00	0	ไม่มี
16. กิจกรรมเสนอแนะระบุแหล่งศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม	1.00	0	ไม่มี
17. แบบฝึกหัดครอบคลุมเนื้อหาบทเรียนที่ เรียนมาแล้ว	1.00	0	ไม่มี
18. แบบฝึกหัดท้ายบทมุ่งวัดทั้งความรู้ ความ เข้าใจ และกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิด และแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ	1.00	0	ไม่มี
19. แบบฝึกหัดมีคำถามทั้งแบบอัตรนัยและปรนัย	1.00	0	ไม่มี
20. คำถามมีคำสั่งที่ชัดเจนถูกต้อง	1.00	0	ไม่มี
21. แบบฝึกหัดช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จัก นำประโยชน์ของวิชานี้ไปใช้ในชีวิต ประจำวัน	1.00	0	ไม่มี

จากตารางที่ 16 จะพบว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่า ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาอยู่ในระดับปานกลาง บางเกณฑ์ปรากฏว่าไม่มีในแบบเรียน และยังมีบางเรื่องที่ควรแก้ไขคือ เนื้อหากล่าวถึงสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนรู้จัก มีการปรับปรุงและมีการเสนอความรู้ หลักฐานที่ค้นพบ และข้อเท็จจริงใหม่ ๆ มาแทรกไว้ในบทเรียนเสนอ วิธีการเสนอเนื้อหาได้แนะวิธีและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดที่ถูกต้องและรู้จักหาความรู้ด้วยตนเอง เนื้อหามีคำอธิบายชัดเจนและถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาคือ

1. เนื้อเรื่องของแบบเรียนไม่ตรงกันกับแบบเรียนเล่มอื่นๆ ทำให้ครูไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าแบบเรียนเล่มใดมีความถูกต้อง ผู้เรียนเรียงควรตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ

2. เนื้อเรื่องบางเรื่องย่อเกินไป และบางตอนอธิบายยืดยาวเกินไป รายละเอียดของเนื้อเรื่องให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อความระมัดระวังในการศึกษากันทั่วทั้งของครูและนักเรียน

3. เนื้อเรื่องกล่าวถึงการสังกรายมากเกินไป ทำให้ไม่เหมาะสมกับชีวิตจริงของนักเรียน และเรื่องราวก็จะเป็นเรื่องราวของนักวิจัยแทบทั้งสิ้น ทำให้นักเรียนไม่สนใจเท่าที่ควร

4. การอธิบายเรื่องควรใช้ศัพท์ที่ง่าย ๆ และถ้าเป็นศัพท์ที่ยากก็ควรมีการอธิบายศัพท์คำนั้น ๆ ไว้ด้วย

5. แบบเรียนควรมีบทสรุป กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัด รวมทั้งหนังสือที่จะค้นคว้าด้วย เพราะจะทำให้ครูมีความสะดวกในการสอนและการวัดผลยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความยากง่ายของเนื้อหา สาระทางคำนวณรู้ สาระทางคณิตปัญญา และความถูกต้องของเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยแบ่งเป็น 4 ก้านใหญ่ ๆ คือ

1. ความยากง่ายของเนื้อหา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในก้านนี้ดังนี้

ยาก	=	ให้คะแนน 3
เหมาะสม	=	ให้คะแนน 2
ง่าย	=	ให้คะแนน 1

เมื่อได้คะแนนแล้วผู้วิจัยได้นำคะแนนดังกล่าวมาคิดน้ำหนักของคะแนน เมื่อคิดเฉลี่ยแล้วแปลความดังนี้

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย } 2.56 - 3.00 = \text{ยาก}$$

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย } 1.56 - 2.55 = \text{เหมาะสม}$$

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย } 1.00 - 1.55 = \text{ง่าย}$$

2. และ 3 สาระทางคำนวณรู้ และ สาระทางคณิตปัญญา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลก้านนี้ดังนี้

$$\text{ดี} \quad \text{ให้คะแนน } 3$$

$$\text{พอใช้} \quad \text{ให้คะแนน } 2$$

$$\text{ควรแก้ไข} \quad \text{ให้คะแนน } 1$$

เมื่อได้คะแนนแล้วผู้วิจัยได้นำคะแนนดังกล่าวมาคิดน้ำหนักของคะแนน เมื่อคิดเฉลี่ยแล้วแปลความหมายดังนี้

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย } 2.56 - 3.00 = \text{ดี}$$

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย } 1.56 - 2.55 = \text{พอใช้}$$

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย } 1.00 - 1.55 = \text{ควรแก้ไข}$$

4. ความถูกต้องของเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลก้านนี้ดังนี้

$$\text{ดี} \quad \text{ให้คะแนน } 3$$

$$\text{พอใช้} \quad \text{ให้คะแนน } 2$$

$$\text{ผิดจากความจริง} \quad \text{ให้คะแนน } 1$$

เมื่อได้คะแนนแล้วผู้วิจัยได้นำคะแนนดังกล่าวมาคือน้ำหนักของคะแนน เมื่อ
คิดเฉลี่ยแล้วแปลความหมายดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	2.56 – 3.00	=	ดี
ระดับค่าเฉลี่ย	1.56 – 2.55	=	พอใช้
ระดับค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.55	=	ผิดจากความจริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความยากง่ายของเนื้อหา สาระทางานความรู้ สาระทางานสติปัญญา และความถูกต้องของเนื้อหา

เกณฑ์	ความยากง่าย			สาระทางานความรู้			สาระทางานสติปัญญา			ความถูกต้องของเนื้อหา		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
<u>ชั้น ม.ศ. 1 ประวัติศาสตร์ไทย (กรมวิชาการ)</u>												
1. ถิ่นเดิมของไทย	2.18	0.64	เหมาะสม	2.00	0.50	พอใช้	2.06	0.56	พอใช้	1.88	0.33	พอใช้
2. อาณาจักรน่านเจ้า	2.35	0.79	เหมาะสม	2.00	0.56	พอใช้	1.76	0.44	พอใช้	1.88	0.33	พอใช้
3. การอพยพ	2.00	0.59	เหมาะสม	2.41	1.76	พอใช้	1.76	0.56	พอใช้	2.00	0.50	พอใช้
4. แหลงสุวรรณภูมิก่อนชาติไทยอพยพเข้ามา	2.06	0.43	เหมาะสม	2.06	0.56	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้
5. การตั้งภูมิลำเนาของชาติไทยในแหลงสุวรรณภูมิ	2.12	0.33	เหมาะสม	2.06	0.56	พอใช้	2.12	0.33	พอใช้	2.12	0.33	พอใช้
6. การตั้งกรุงสุโขทัย	2.12	0.33	เหมาะสม	2.41	0.71	พอใช้	2.41	0.51	พอใช้	2.00	0.71	พอใช้
7. การปกครองและวัฒนธรรมของกรุงสุโขทัย	2.12	0.33	เหมาะสม	2.53	0.51	พอใช้	2.29	0.47	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้
8. การสถาปนากรุงศรีอยุธยา	2.06	0.24	เหมาะสม	2.35	0.60	พอใช้	2.29	0.47	พอใช้	2.23	0.47	พอใช้
9. การปกครองสมัยกรุงศรีอยุธยา	2.00	0.00	เหมาะสม	2.35	0.60	พอใช้	2.37	0.50	พอใช้	2.18	0.39	พอใช้
10. วัฒนธรรมสมัยกรุงศรีอยุธยา	2.00	0.00	เหมาะสม	2.41	0.51	พอใช้	2.29	0.47	พอใช้	2.12	0.33	พอใช้
<u>ชั้น ม.ศ. 2 ประวัติศาสตร์ไทย (กรมวิชาการ)</u>												
1. ความเจริญในด้านต่าง ๆ ของไทยสมัยอยุธยาตอนต้น	2.24	0.44	เหมาะสม	2.12	0.33	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้
2. การสงครามและการเสียดกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าครั้งที่ 1	2.12	0.33	เหมาะสม	2.11	0.57	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้

ตารางที่ 17 (ต่อ)

เกณฑ์	ความยากง่าย			สาระความรู้			สาระคุณลักษณะ			ความถูกต้องของเนื้อหา		
	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ
3. เหตุการณ์ระหว่างกรุงศรีอยุธยาเป็นประเทศราชของพม่า	2.12	0.33	เหมาะสม	2.00	0.71	พอใช้	2.00	0.71	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้
4. พระสมเด็จพรทรงประกาศอิสรภาพ พ.ศ. 2127	2.00	0.00	เหมาะสม	2.00	0.71	พอใช้	22.12	0.60	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้
5. รัชกาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	2.00	0.00	เหมาะสม	1.89	0.60	พอใช้	1.88	0.60	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้
6. สมเด็จพระนเรศวรมหาราชขยายอำนาจและปราบปรามศัตรูของบ้านเมือง	2.00	0.00	เหมาะสม	2.12	0.33	พอใช้	2.00	0.50	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้
7. ความเจริญรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยา	2.12	0.33	เหมาะสม	2.11	0.57	พอใช้	1.76	0.44	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้
8. ความเสื่อมของกรุงศรีอยุธยา	2.06	0.24	เหมาะสม	2.35	0.60	พอใช้	2.29	0.47	พอใช้	2.24	0.44	พอใช้
9. ความเจริญในด้านต่าง ๆ ของไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย	2.12	0.33	เหมาะสม	2.24	0.66	พอใช้	2.00	0.50	พอใช้	2.12	0.33	พอใช้
ชั้น ม.ศ. 3 วิชาประวัติศาสตร์ไทย (กรมวิชาการ)												
1. เหตุการณ์สำคัญในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสิน กรุงธนบุรี	2.19	0.66	เหมาะสม	1.94	0.77	พอใช้	1.18	0.40	พอใช้	2.13	0.34	พอใช้
2. การสงครามเพื่อป้องกันอิสรภาพ	2.25	0.68	เหมาะสม	2.06	0.68	พอใช้	2.18	0.66	พอใช้	2.19	0.40	พอใช้
3. สงครามขยายราชอาณาจักร	2.44	0.73	เหมาะสม	2.19	0.75	พอใช้	1.75	0.58	พอใช้	2.25	0.45	พอใช้
4. สมัยกรุงรัตนโกสินทร์	2.44	0.73	เหมาะสม	2.19	0.66	พอใช้	1.56	0.63	พอใช้	2.13	0.34	พอใช้

ตารางที่ 17 (ต่อ)

เกณฑ์	ความยากง่าย			สำร่กานความรู้			สำร่กานสติปัญญา			ความถูกต้องของเนื้อหา		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
5. เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์	2.31	0.48	เหมาะสม	2.38	0.81	พอใช้	1.88	0.62	พอใช้	2.19	0.40	พอใช้
6. การเข้าร่วมสงคราม	2.36	0.72	เหมาะสม	2.13	0.81	พอใช้	2.00	0.73	พอใช้	2.13	0.50	พอใช้
7. ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน	2.44	0.73	เหมาะสม	1.94	0.77	พอใช้	2.19	0.54	พอใช้	2.06	0.57	พอใช้
8. ความสัมพันธ์กับประเทศตะวันตก	2.31	0.48	เหมาะสม	2.13	0.62	พอใช้	2.19	0.54	พอใช้	2.19	0.40	พอใช้
9. ความเจริญในด้านต่างๆ ในประเทศ	2.25	0.68	เหมาะสม	2.31	0.60	พอใช้	2.13	0.72	พอใช้	2.19	0.40	พอใช้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 17 จะพบว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าเนื้อเรื่องแต่ละบทของแบบเรียนทั้งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 มีความยากง่ายเหมาะสมสาระทางค่านิยมและสาระทางค่านสติปัญญาอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนความถูกต้องของเนื้อหานั้นโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าเนื้อเรื่องของแต่ละบทเรียนในแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน

ข. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนักเรียนแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ ภาค 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน และลักษณะของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่นักเรียนใช้เป็นหลักในการเรียน

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามนักเรียนทั้งหมด 270 ชุด ได้รับคืน 267 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.89 กล่าวคือเป็นแบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับคืนมาครบ 90 ชุด ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนชาย 51 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 นักเรียนหญิง 39 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 แบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้รับคืนมา 88 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.78 เป็นนักเรียนชาย 47 คนคิดเป็นร้อยละ 53.40 เป็นนักเรียนหญิง 41 คน คิดเป็นร้อยละ 46.60 แบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คืนมา 89 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.89 เป็นนักเรียนชาย 51 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30 เป็นนักเรียนหญิง 38 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทุกคนใช้แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของกรมวิชาการทั้งสิ้น ส่วนข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบเรียนนั้นผู้วิจัยได้แสดงไว้ในตารางและอธิบายประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ความเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักของค่าตอบดังนี้

พอใจมาก	มีค่าเท่ากับ	3
พอใจพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่พอใจ	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ที่มีต่อแบบเรียนเท่ากับ 2.00, 1.93 และ

1.84 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58, 0.71 และ 0.60 ตามลำดับ แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วความเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความพอใจต่อแบบเรียนที่ใช้พอสมควร

ผู้วิจัยได้ศึกษาความเห็นของนักเรียนว่าถ้านักเรียนมีสิทธิเลือกแบบเรียนวิชานี้ นักเรียนจะเลือกแบบเรียนของผู้แต่งคนใด ปรากฏว่าส่วนใหญ่ นักเรียนทั้งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ไม่ทราบว่า จะเลือกแบบเรียนของผู้แต่งคนใด เพราะเหตุว่านักเรียนไม่เคยเห็นแบบเรียนเล่มอื่น ๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร และมีนักเรียนบางคนจะเลือกแบบเรียนของ พ.อ.พูนพล อาสนจินดา โดยให้เหตุผลว่ามีรูปภาพมากทำให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ใ้ได้ง่ายขึ้น นอกจากนั้นนักเรียนบางคนชอบแบบเรียนของ ดร.ประสาธ หลัทธิลา โดยให้เหตุผลว่ามีรูปภาพมากและเป็นรูปภาพที่นักเรียนชอบ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการอ่านแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนก่อนถึงชั่วโมงเรียน โดยกำหนดค่าน้ำหนักค่าตอบดังนี้

อ่านเสมอ	มีค่าเท่ากับ	3
อ่านเป็นบางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยอ่าน	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักการอ่านแบบเรียนก่อนถึงชั่วโมงเรียนวิชาี้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 เท่ากับ 2.16, 2.07 และ 1.97 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58, 0.60 และ 0.57 ตามลำดับ แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 อ่านแบบเรียนมาล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียนเป็นบางครั้ง

ตารางที่ 10 ความเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนวิชานี้เหมาะสมกี่แล้ว

เหตุผลของนักเรียน	นักเรียนม.ศ.1		นักเรียนม.ศ.2		นักเรียนม.ศ.3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาทางวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา	69	76.67	58	65.91	69	77.53
2. ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเหตุการณ์หรือสภาพของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษาในปัจจุบันดีขึ้น	20	22.22	12	13.64	20	22.47
3. เนื้อหาวิชาช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ดีขึ้น	68	75.56	46	52.27	60	67.42
4. เนื้อหาที่มีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงและสอดคล้องกับข้อค้นพบใหม่ๆ ทางประวัติศาสตร์	14	15.56	3	3.41	12	13.48
5. เนื้อหาแต่ละบทมีภาษาอธิบายที่ชัดเจน	9	10.00	7	7.95	7	7.87
6. เนื้อหาแต่ละบทต่อเนื่องกันดีและเรียงตามลำดับเหตุการณ์	24	26.67	27	30.68	17	19.10
7. เนื้อหาให้ความรู้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	11	12.22	12	13.64	9	10.11
	11	12.22	12	13.64	9	10.11
8. เนื้อหาในแบบเรียนน่าสนใจและมีปริมาณเหมาะสม	16	17.78	15	17.05	21	23.60
9. การใช้สำนวน ภาษา และคำศัพท์ถูกต้องชัดเจนดี	16	17.78	17	19.32	17	19.01

จากตารางที่ 18 จะพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 76.67 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมเพราะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาทางวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา รองลงมาคือร้อยละ 75.56 ให้เหตุผลว่า เนื้อหาวิชาช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ขึ้น และมีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 10.00 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาแต่ละบทมีการอธิบายชัดเจน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 65.91 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมเพราะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาทางวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา รองลงมาคือร้อยละ 52.27 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาวิชาช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ขึ้น และมีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 3.41 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาที่มีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงและสอดคล้องกับข้อค้นพบใหม่ ๆ ทางประวัติศาสตร์

ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.53 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมเพราะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาทางวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา รองลงมาคือร้อยละ 67.42 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาวิชาช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ขึ้น และส่วนน้อยที่สุดคือร้อยละ 7.87 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาแต่ละบทมีการอธิบายชัดเจน

ตารางที่ 19 เหตุผลของนักเรียนที่ว่าเนื้อหาในแบบเรียนวิชานี้ยังไม่เหมาะสม

ตารางที่ 19 (ต่อ)

เหตุผลของนักเรียน	นักเรียนม.ศ.1		นักเรียนม.ศ.2		นักเรียนม.ศ.3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาบางเรื่องยากเกินไป	26	28.89	17	19.32	19	21.35
2. เนื้อหาบางเรื่องง่ายเกินไป	5	5.56	5	5.68	3	3.37
3. เนื้อหาบางเรื่องละเอียดและยากเกินไป	11	12.22	11	12.50	10	11.24
4. เนื้อหาบางตอนย่อเกินไปทำให้เข้าใจยาก ควรเพิ่มเติมรายละเอียด	60	66.67	53	60.23	67	75.28
5. เนื้อหาบางตอนกว้างเกินไปจับจุดยาก	27	30.00	27	30.68	22	24.72
6. เนื้อหาซ้ำซากน่าเบื่อ	12	13.33	17	19.32	16	17.98
7. เนื้อหาบางตอนคลุมเครือยากต่อการตีความหมายและการทำความเข้าใจ	42	46.67	40	45.45	43	48.31
8. เนื้อหาไม่ให้ความรู้ที่สามารถจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	14	15.56	24	27.27	20	22.47
9. เนื้อหาบางตอนผิดพลาดไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์	28	31.11	31	35.23	36	40.45
10. เนื้อหาบางตอนไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับข้อค้นพบใหม่ ๆ ทางประวัติศาสตร์	20	22.22	38	43.18	24	26.97

ตารางที่ 19 (ต่อ)

เหตุผลของนักเรียน	นักเรียนม.ศ.1		นักเรียนม.ศ.2		นักเรียนม.ศ.3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. เนื้อหาวิชาไม่เป็นไปตามลำดับ เหตุการณ์	13	14.44	27	30.68	34	38.20
12. ภาษา ส่วนวน ที่ใช้ไม่รัดกุมทำให้ เข้าใจและตีความหมายได้หลาย อย่าง	19	21.11	12	13.64	16	17.98
13. ส่วนวน ภาษา และคำศัพท์ไม่ ถูกต้อง	3	3.33	3	3.41	9	10.11

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 คือ 66.67 และ 60.23 ตามลำดับให้เหตุผลว่าเนื้อหาในแบบเรียนยังไม่เหมาะสมเพราะ เนื้อหาบางตอนย่อเกินไปทำให้เข้าใจยาก ควรเพิ่มเติมรายละเอียด รองลงมาคือร้อยละ 46.67 และ 45.45 ตามลำดับ ให้เหตุผลว่าเนื้อหาบางตอนคลุมเครือ ยากต่อการตีความหมายและการทำความเข้าใจ และมีเพียงส่วนน้อยที่สุดคือร้อยละ 3.33 และ 3.41 ตามลำดับ ให้เหตุผลว่า ส่วนวน ภาษา และคำศัพท์ในแบบเรียนไม่ถูกต้อง

ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 75.28 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาในแบบเรียนยังไม่เหมาะสมเพราะเนื้อหาบางตอนย่อเกินไปทำให้เข้าใจยาก ควรเพิ่มเติมรายละเอียด รองลงมาคือร้อยละ 48.31 ให้เหตุผลว่าเนื้อหาบางตอนคลุมเครือ ยากต่อการตีความหมายและการทำความเข้าใจ และมีส่วนน้อยที่สุดคือร้อยละ 3.37 ที่ให้เหตุผลว่าเนื้อหาบางเรื่องง่ายเกินไป

ตารางที่ 20 ความเข้าใจเมื่ออ่านแบบเรียนของนักเรียน

ความเห็นของนักเรียน	นักเรียนม.ศ.1		นักเรียนม.ศ.2		นักเรียนม.ศ.3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เข้าใจได้หมดทันที	4	4.44	3	3.41	4	4.49
2. ไม่เข้าใจบางตอน	60	66.67	53	60.23	55	61.80
3. ต้องให้ครูอธิบายเพิ่มเติมจึงจะเข้าใจ	51	56.67	56	63.64	61	68.54
4. ต้องไปค้นคว้าจากหนังสือเล่มอื่น ๆ อีกจึงจะเข้าใจยิ่งขึ้น	34	37.78	43	48.86	40	44.94

จากตารางที่ 20 ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 66.67 ให้ความเห็นว่าเมื่ออ่านแบบเรียนแล้วยังไม่เข้าใจบางตอน รองลงมาคือร้อยละ 56.67 ให้ความเห็นว่าต้องให้ครูอธิบายเพิ่มเติมจึงจะเข้าใจ และส่วนน้อยที่สุดคือร้อยละ 4.44 ให้ความเห็นว่าเมื่ออ่านแบบเรียนแล้วเข้าใจได้หมดทันที

ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 3 ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 คือ 63.64 และ 68.54 ตามลำดับ ให้ความเห็นว่าเมื่ออ่านแบบเรียนแล้วต้องให้ครูอธิบายเพิ่มเติมจึงจะเข้าใจ รองลงมาคือนักเรียนร้อยละ 60.23 และ 61.80 ให้ความเห็นว่าเมื่ออ่านแบบเรียนแล้วยังไม่เข้าใจบางตอน และมีเป็นส่วนน้อยคือร้อยละ 3.41 และ 4.49 ให้ความเห็นว่าเมื่ออ่านแบบเรียนแล้วสามารถเข้าใจได้หมดทันที

ตารางที่ 21 ส่วนประกอบที่นักเรียนชอบที่สุดในแบบเรียนวิชานี้

ส่วนประกอบของแบบเรียน	นักเรียนม.ศ.1		นักเรียนม.ศ.2		นักเรียนม.ศ.3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สรุปข้อความท้ายบท	64	71.11	59	67.05	61	68.54
2. กิจกรรมเสนอแนะท้ายบท	15	16.67	20	22.73	20	22.47
3. แบบฝึกหัดท้ายบท	59	65.56	60	68.18	61	68.54
4. รายชื่อหนังสืออุเทศ	21	23.33	29	32.95	35	39.33

จากตารางที่ 21 จะพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 71.11 ชอบให้แบบเรียนมีสรุปข้อความท้ายบท รองลงมาคือร้อยละ 65.56 ชอบให้แบบเรียนมีแบบฝึกหัดท้ายบท และส่วนน้อยที่สุดคือร้อยละ 16.67 ชอบให้แบบเรียนมีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบท

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 68.18 ชอบให้แบบเรียนมีแบบฝึกหัดท้ายบท รองลงมาคือร้อยละ 67.05 ชอบให้แบบเรียนมีสรุปข้อความท้ายบท และมีนักเรียนส่วนน้อยคือร้อยละ 22.73 ที่ชอบให้แบบเรียนมีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบท

ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้นส่วนใหญ่คือร้อยละ 68.54 ที่ชอบให้แบบเรียนมีสรุปข้อความท้ายบท และในจำนวนที่เท่ากันนี้ นักเรียนยังชอบให้แบบเรียนมีแบบฝึกหัดท้ายบท รองลงมาคือร้อยละ 39.33 ชอบให้แบบเรียนมีรายชื่อหนังสืออุเทศ และมีส่วนน้อยคือร้อยละ 22.47 ที่ชอบให้แบบเรียนมีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบท

นอกจากนี้ นักเรียนยังชอบให้แบบเรียนมีส่วนประกอบอื่น ๆ เพิ่มเกินจากแบบเรียนที่มีอยู่แล้วคือต้องการให้มีรูปภาพ แผนที่ แทรกในบทเรียนให้มากยิ่งขึ้น และชอบให้ภาพประกอบเป็นภาพสีสวยงามตามธรรมชาติบ้าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับอัตราเวลาเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนมีอัตราเวลาเรียนวิชานี้สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงทุกระดับชั้นและทุกโรงเรียน ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 3 ส่วนที่มากกว่าคือร้อยละ

57.78 และ 75.28 ตามลำดับ ให้ความเห็นว่าอัตราเวลาเรียนวิชานี้เหมาะสมดีแล้ว และส่วนน้อยคือร้อยละ 42.22 และ 24.72 ให้ความเห็นว่าเวลาเรียนยังไม่เหมาะสม ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้นจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 50 ให้ความเห็นว่าอัตราเวลาเรียนวิชานี้ยังไม่เหมาะสม และส่วนที่น้อยกว่าคือร้อยละ 47.73 ให้ความเห็นว่าอัตราเวลาเรียนวิชานี้เหมาะสมดีแล้ว และมีนักเรียนบางคนให้ความเห็นว่าควรเพิ่มเวลาเรียนวิชานี้ให้มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้เข้าใจดีที่สุด

วิธีเรียน	นักเรียนม.ศ.1		นักเรียนม.ศ.2		นักเรียนม.ศ.3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องใช้วิธีอภิปรายหน้าชั้นเรียน	25	27.78	20	22.73	18	20.22
2. ต้องใช้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา	63	70.00	51	57.95	56	62.92
3. ต้องทำแบบฝึกหัดท้ายบทในหนังสือแบบเรียน	28	31.11	30	34.09	31	34.83

จากตารางที่ 22 ปรากฏว่านักเรียนทั้ง 3 ระดับคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 70.00, 57.95 และ 62.92 ตามลำดับ มีความเห็นว่าวิธีเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่จะทำให้เข้าใจได้ดีที่สุดคือต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา รองลงมาคือนักเรียนร้อยละ 31.11, 34.09 และ 34.83 ตามลำดับมีความเห็นว่าต้องทำแบบฝึกหัดท้ายบทในหนังสือแบบเรียน และมีนักเรียนเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 27.78, 22.73 และ 20.22 ตามลำดับ ให้ความเห็นว่าต้องใช้วิธีอภิปรายหน้าชั้นเรียนจึงจะทำให้สามารถเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยได้เข้าใจ

นอกจากนั้นนักเรียนบางคนยังให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีเรียนวิธีอื่น ๆ อีกคือ ต้องให้ครูอธิบาย และต้องค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือเล่มอื่น ๆ อีก

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักการประสบปัญหาในการอ่านแบบเรียนของนักเรียน โดยกำหนดค่าน้ำหนักค่าตอบดังนี้

ไม่ประสบปัญหาเลย	มีค่าเท่ากับ 3
ประสบปัญหาม้างพอสมควร	มีค่าเท่ากับ 2
ประสบปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ 1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักการประสบปัญหาในการอ่านแบบเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 เท่ากับ 1.94, 1.97 และ 1.97 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31, 0.35 และ 0.35 ตามลำดับ แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ประสบปัญหาในการอ่านแบบเรียนบ้างพอสมควร โดยให้เหตุผลว่าเพราะเนื้อเรื่องบางตอนย่อยเกินไป การอธิบายวกวน และคำศัพท์บางคำยาก

ผู้วิจัยได้ศึกษาความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของแบบเรียน โดยกำหนดค่าน้ำหนักค่าตอบดังนี้

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ 4
ดี	มีค่าเท่ากับ 3
พอใช้	มีค่าเท่ากับ 2
ไม่ดี	มีค่าเท่ากับ 1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 เกี่ยวกับคุณภาพของแบบเรียนเท่ากับ 2.54, 2.31 และ 2.37 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64, 0.65 และ 0.63 ตามลำดับ แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ให้ความเห็นว่า แบบเรียนหลักที่นักเรียนใช้มีคุณภาพพอใช้

ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ไทย ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.78, 68.18 และ 66.29 ตามลำดับให้ความเห็นว่าชอบวิชานี้โดยให้เหตุผลดังปรากฏในตารางที่ 23 และมีนักเรียนส่วนน้อยที่ตอบว่าไม่ชอบวิชานี้คือร้อยละ 42.22, 50.00 และ 43.82 โดยให้เหตุผลดังปรากฏในตารางที่ 24

ตารางที่ 23 เหตุผลของนักเรียนที่ชอบวิชาประวัติศาสตร์ไทย

เหตุผลของนักเรียน	นักเรียนม.ศ.1		นักเรียนม.ศ.2		นักเรียนม.ศ.3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. น่าสนใจ เข้าใจง่าย เรียนสนุก	29	32.22	29	32.95	31	34.83
2. ก่อให้เกิดความรอบรู้อย่างกว้างขวาง	54	60.00	42	47.73	49	55.06
3. มีกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน	10	11.11	5	5.68	5	5.62
4. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้	4	4.44	7	7.95	9	10.11
5. มีแบบเรียนดี	3	3.33	6	6.82	5	5.62

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 60.00 ให้เหตุผลว่าชอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยเพราะก่อให้เกิดความรอบรู้อย่างกว้างขวาง รองลงมาคือร้อยละ 32.22 ให้เหตุผลว่าชอบวิชานี้เพราะน่าสนใจ เข้าใจง่าย เรียนสนุก ส่วนน้อยที่สุดคือร้อยละ 3.33 ให้เหตุผลว่าชอบประวัติศาสตร์ไทยเพราะมีแบบเรียนดี นอกจากนั้นนักเรียนยังมีเหตุผลอื่น ๆ อีกคือ ช่วยทำให้รู้จักประวัติบุคคลสำคัญ ๆ ของชาติไทย สามารถเข้าใจเรื่องในอดีตและนำมาเปรียบเทียบกับปัจจุบันได้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนสูงสุดร้อยละ 47.73 ให้เหตุผลว่าชอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยเพราะก่อให้เกิดความรอบรู้อย่างกว้างขวาง รองลงมาคือร้อยละ 32.95 ให้เหตุผลว่าชอบวิชานี้เพราะน่าสนใจ เข้าใจง่าย เรียนสนุก และส่วนน้อยที่สุดคือร้อยละ 5.68 ให้เหตุผลว่าชอบเพราะมีกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน นอกจากนั้นยังมีเหตุผลอื่น ๆ อีกคือ ครูสอนสนุก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 ให้เหตุผลว่าชอบวิชานี้เพราะก่อให้เกิดความรอบรู้อย่างกว้างขวาง รองลงมาคือร้อยละ 34.83 ให้เหตุผลว่าชอบเพราะน่าสนใจ เข้าใจง่าย เรียนสนุก และมีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 5.62 ให้เหตุผลว่าชอบเพราะมีกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนและมีแบบเรียนดี นอกจากนั้นนักเรียนยังให้เหตุผลอื่น ๆ อีกคือ ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของชาติไทย

ตารางที่ 24 เหตุผลของนักเรียนที่ไม่ชอบวิชาประวัติศาสตร์ไทย

เหตุผลของนักเรียน	นักเรียนม.ศ. 1		นักเรียนม.ศ. 2		นักเรียนม.ศ. 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่น่าสนใจ เนื้อหาซ้ำซาก	7	7.78	8	9.09	9	10.11
2. เข้าใจยากต้องจำแต่ชื่อและเหตุการณ์ต่าง ๆ มาก	29	32.22	37	42.05	36	40.45
3. กลัวแต่เรื่องในอดีต ไม่ให้ประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	10	11.11	15	17.05	11	12.36
4. แบบเรียนไม่ดี	2	2.22	7	7.95	3	3.37

จากตารางที่ 24 จะพบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 จำนวนสูงสุดคือร้อยละ 32.22, 42.05, และ 40.45 ให้เหตุผลว่าไม่ชอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยเพราะเข้าใจยากต้องจำแต่ชื่อและเหตุการณ์ต่าง ๆ มาก รองลงมาก็ร้อยละ 11.11, 17.05, และ 12.36 ตามลำดับให้เหตุผลว่าไม่ชอบวิชานี้เพราะกลัวแต่เรื่องในอดีตไม่ให้ประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และมีนักเรียนเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 2.22, 7.95, และ 3.37 ตามลำดับให้เหตุผลว่าไม่ชอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยเพราะแบบเรียนไม่ดี

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับราคาของแบบเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดค่านำหนักค่าคหบดีดังนี้

ราคาเหมาะสมดีแล้ว	มีค่าเท่ากับ 3
ราคาถูกไปทำให้คุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร	มีค่าเท่ากับ 2
ราคาแพงเกินไป	มีค่าเท่ากับ 1

ผลจากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 เกี่ยวกับราคาของแบบเรียนเท่ากับ 2.63, 2.68 และ 2.61 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70, 0.67 และ

0.70 ตามลำดับ แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนทั้ง 5 ชั้น คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความเห็นว่าแบบเรียนที่นักเรียนใช้เป็นหลักในการเรียนนั้นมีราคาเหมาะสมดีแล้ว

จากการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนเรื่องการรวมวิชาประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์ต่างประเทศอยู่ในแบบเรียนเล่มเดียวกัน ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 จำนวนสูงสุดกว่าร้อยละ 50 คือ 53.33, 56.82 และ 53.93 ตามลำดับ มีความต้องการให้วิชาประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์ต่างประเทศรวมอยู่ในเล่มเดียวกัน และส่วนที่น้อยกว่าคือร้อยละ 46.67, 43.18 และ 43.82 ตามลำดับ มีความต้องการให้แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์ต่างประเทศแยกคนละเล่ม โดยให้เหตุผลว่าควรรวมอยู่ในเล่มเดียวกันเพราะ ทำให้ราคาของแบบเรียนถูกลง ไม่ต้องซื้อหลายเล่มและสะดวกในการอ่านเพื่อสามารถเปรียบเทียบเนื้อเรื่องของประเทศต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

ควรแยกเล่มกันเพราะ ถ้ารวมอยู่ในเล่มเดียวกันแล้วเวลาอ่านก็จะสับสน

ตารางที่ 25 เหตุผลของนักเรียนในค่าน้ำที่ได้รับประโยชน์และไม่ได้รับประโยชน์จากแบบเรียน

เหตุผลของนักเรียน	นักเรียนม.ศ.1		นักเรียนม.ศ.2		นักเรียนม.ศ.3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ให้ประโยชน์เพราะ						
1. ช่วยให้สามารถจำและเข้าใจเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้ดีขึ้น	50	55.56	44	50.00	47	52.81
2. ช่วยให้มีความกระตือรือร้นในการศึกษาเหตุผลต่าง ๆ ได้ดีขึ้น	20	22.22	28	31.82	26	29.21
3. ช่วยให้เกิดความรักชาติบ้านเมืองรักและเคารพบรรพบุรุษของไทยมากขึ้น	70	77.78	59	67.05	70	78.65

ตารางที่ 25 (ต่อ)

เหตุผลของนักเรียน	นักเรียนม.ศ.1		นักเรียนม.ศ.2		นักเรียนม.ศ.3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. ช่วยให้เข้าใจและรู้คุณค่าของ ความสามัคคีไค้ดีขึ้น ข. ไม่ให้ประโยชน์เพราะ	47	52.22	49	55.68	51	57.30
5. หากแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเพราะ แบบเรียนไม่ไ้ระบุหนังสืออ่าน ประกอบและไม่มีบรรณานุกรม	58	64.44	49	55.68	53	59.55
6. เนื้อหาไม่ถูกต้อง	8	8.89	7	7.95	14	15.73
7. เนื้อหาส่วนใหญ่ล้าสมัยไม่แก้ไขให้ เข้ากับเหตุการณ์และข้อค้นพบใหม่ๆ	45	50.00	47	53.41	41	46.07

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.70 ให้เหตุผลในด้านที่ไ้รับประโยชน์จากหนังสือแบบเรียนว่าช่วยให้เกิดความรักชาติบ้านเมือง รักและเคารพบรรพบุรุษของไทยมากขึ้น รองลงมาคือร้อยละ 55.56 ให้เหตุผลว่าช่วยให้สามารถจำและเข้าใจเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ไค้ดีขึ้น และนักเรียนส่วนน้อยเพียงร้อยละ 22.22 ให้เหตุผลว่าไ้รับประโยชน์จากแบบเรียนเพราะช่วยให้มีทักษะในการคิดหาเหตุผลต่าง ๆ ไค้ดีขึ้น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 3 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 67.05 และ 78.65 ตามลำดับ ให้เหตุผลในด้านที่ไ้รับประโยชน์จากแบบเรียนคือ ช่วยให้เกิดความรักชาติบ้านเมือง รักและเคารพบรรพบุรุษของไทยมากขึ้น รองลงมาคือร้อยละ 55.68 และ 57.30 ตามลำดับ ให้เหตุผลว่าแบบเรียนช่วยให้เข้าใจและรู้คุณค่าของความสามัคคีไค้ดีขึ้น และมีนักเรียนเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 31.82 และ 29.21 ตามลำดับ ให้เหตุผลว่าไ้รับประโยชน์จากแบบเรียนเพราะแบบเรียน

ช่วยให้มีทักษะในการคิดหาเหตุผลต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีร้อยละ 64.44 55.68 และ 59.55 ตามลำดับ ให้เหตุผลในด้านที่ไม่ได้รับประโยชน์จากแบบเรียนว่า แบบเรียนขาดแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเพราะแบบเรียนไม่ระบุหนังสืออ่านประกอบ และบรรณานุกรม รองลงมาคือร้อยละ 50.00, 53.41 และ 46.04 ตามลำดับให้เหตุผลว่า เนื้อหาในแบบเรียนส่วนใหญ่คล้ายกับ ไม่แก้ไขให้เข้ากับเหตุการณ์และข้อค้นพบใหม่ ๆ นักเรียนส่วนน้อยที่สุดคือร้อยละ 8.89, 7.95 และ 15.73 ตามลำดับให้เหตุผลว่าไม่ได้รับประโยชน์จากแบบเรียนว่า เนื้อหาเก่าและไม่ถูกต้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบเรียนที่นักเรียนชอบ นักเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อคิดเห็นว่าแบบเรียนที่นักเรียนชอบคือ

1. นักเรียนชอบให้แบบเรียนมีปกที่สวยงาม มีสีภาพธรรมชาติหลาย ๆ สี โดยให้เหตุผลว่าทำให้น่าอ่านยิ่งขึ้น
2. นักเรียนชอบเนื้อเรื่องที่มีการอธิบายอย่างละเอียด ไม่คลุมเครือ และควรใช้ภาษาที่ง่าย ๆ ข้อความกระชับรัดกุม
3. เนื้อเรื่องควรเรียงตามลำดับเหตุการณ์จากอดีต เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และไม่ควรมี ศ.ศ. ขาดเกินไป ควรเป็น ค.ศ. ที่จำง่าย ๆ
4. เนื้อหาควรทันสมัย น่าสนใจ มีความถูกต้อง มีเหตุผล มีหลักฐาน และไม่ลำเอียง นอกจากนั้นควรเปรียบเทียบเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบัน
5. ชอบให้แบบเรียนมีเรื่องราวที่สนุก ๆ แทรกบ้าง เช่นเกร็ดพงศาวดาร และต้องการให้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติของการปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยบ้าง
6. ชอบให้แบบเรียนมีภาพประกอบมาก ๆ และชอบภาพที่สวยงาม
7. ชอบให้แบบเรียนมีเนื้อหาที่ถูกต้อง มีการตรวจสอบอยู่เสมอ และควรมีเชิงอรรถอธิบายแหล่งที่มาของเรื่องบาง เรื่องที่สำคัญ
8. ชอบให้แบบเรียนมีคำศัพท์ง่าย ๆ และควรมีคำอธิบายศัพท์ที่ยากบางคำ
9. ต้องการให้แบบเรียนมีบทสรุป กิจกรรมท้ายบท แบบฝึกหัด หนังสืออ่านประกอบ และบรรณานุกรม
10. ต้องการให้แบบเรียนมีราคาถูกพอสมควรและมีคุณภาพพอใช้ได้กับระดับตน

ภาค 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม
และลักษณะของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเล่มที่ใช้เป็นหลักในการเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการ
เรียนการสอนและหลักจิตวิทยา

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ตอนในภาคนี้โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5
ระดับตามวิธีการของไลเกอร์ท : (Likert)⁴⁷ กล่าวคือ

ดีมาก	ให้ค่าคะแนน	5
ดี	ให้ค่าคะแนน	4
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3
ควรแก้ไข	ให้ค่าคะแนน	2
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (หรืออาจไม่มี)	ให้ค่าคะแนน	1

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร⁴⁸

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$\bar{X}$ คือค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐาน เลขคณิต

N คือจำนวนคำตอบทั้งหมด

f คือจำนวนความถี่

X คือคะแนนของ code คือ 5, 4, 3, 2, 1.

⁴⁷ Best, loc. cit.

⁴⁸ ประคอง ภิรมนุส, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความหมายดังนี้

4.56 – 5.00 = ค่อนข้างมาก

3.56 – 4.55 = ค่อนข้าง

2.56 – 3.55 = ปานกลาง

1.56 – 2.55 = ควรแก้ไข

1,00 – 1.55 = ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (หรืออาจไม่มี)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนผู้ใช้แบบเรียนปรากฏในตาราง

ที่ 26 คือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นของนักเรียนด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม และลักษณะของแบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยเล่มที่ท่านใช้เป็นหลักในการเรียน

เกณฑ์	นักเรียน ม.ศ. 1			นักเรียน ม.ศ. 2			นักเรียน ม.ศ. 3		
	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ
1. ปกมีความหนา	2.84	0.90	ปานกลาง	2.60	0.92	ปานกลาง	2.71	0.93	ปานกลาง
2. การออกแบบปกมีศิลปะดึงดูดใจผู้อ่าน	2.92	1.12	ปานกลาง	2.89	1.06	ปานกลาง	2.89	1.12	ปานกลาง
3. รูปเล่มมีขนาดกว้างยาวพอเหมาะกับความหนา	3.44	0.90	ปานกลาง	3.42	0.87	ปานกลาง	3.74	0.86	ดี
4. คุณภาพของกระดาษที่ใช้พิมพ์	2.99	0.84	ปานกลาง	2.89	0.89	ปานกลาง	2.97	0.88	ปานกลาง
5. การเย็บเล่มหนา และประณีต	2.83	1.00	ปานกลาง	2.48	0.92	ควรแก้ไข	2.66	1.00	ปานกลาง
6. การเรียงพิมพ์ เช่น การขึ้นบท การแบ่งตอนมีระเบียบ	3.76	0.64	ดี	3.49	1.01	ปานกลาง	3.49	0.94	ปานกลาง
7. การเว้นช่องว่างตอนบน ตอนล่าง ด้านข้าง ตลอดจนช่องไฟของหนังสือแต่ละหน้า	3.97	0.66	ดี	3.86	0.76	ดี	3.74	0.70	ดี
8. การจัดลำดับย่อหน้า การเรียงลำดับหน้ามีความถูกต้องและเหมาะสม	3.78	0.61	ดี	3.90	0.76	ดี	3.56	0.80	ดี
9. การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การสะกดคำ และการใช้การันต์	3.66	0.94	ดี	3.75	0.78	ดี	3.56	1.00	ดี
10. ตัวอักษรชัดเจนและมีความถูกต้อง	3.66	0.98	ดี	3.66	0.93	ดี	3.72	0.88	ดี
11. ตัวอักษรมีขนาดเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน	4.02	0.70	ดี	4.09	0.77	ดี	4.06	0.83	ดี
12. มีตัวอักษรลักษณะพิเศษ เช่น ตัวหนา ตัวเอน เพื่อเน้นความสำคัญ	3.68	1.13	ดี	3.53	1.30	ปานกลาง	3.10	1.40	ปานกลาง
13. ชื่อเรื่องของแม่เรียนสื่อความหมายของเนื้อเรื่อง	3.50	0.81	ปานกลาง	3.43	0.87	ปานกลาง	3.62	0.85	ดี
14. ชื่อเรื่องทำให้เกิดความสนใจใ้คร้อ่าน	3.40	0.76	ปานกลาง	3.11	0.95	ปานกลาง	3.26	0.86	ปานกลาง

เกณฑ์	นักเรียน ม.ศ. 1			นักเรียน ม.ศ. 2			นักเรียน ม.ศ. 3		
	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ
15. มีการระบุประสบการณ์และคุณวุฒิของผู้แต่ง	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี
16. มีคำนำระบุความมุ่งหมายของผู้แต่งและวิธีใช้แบบเรียนชัดเจน	2.70	1.13	ปานกลาง	2.75	1.00	ปานกลาง	2.84	1.12	ปานกลาง
17. มีสารบัญแสดงหัวข้อย่อยของเนื้อหา ตาราง แผนที่ สถิติไว้ถูกต้องชัดเจน	2.84	1.21	ปานกลาง	3.18	1.18	ปานกลาง	3.06	1.29	ปานกลาง
18. ภาพประกอบที่เลือกนำมาใช้ในแบบเรียนมีความถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	2.68	1.31	ปานกลาง	2.72	1.23	ปานกลาง	2.52	1.24	ควรแก้ไข
19. ภาพประกอบมีสีสวยเหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียน และสีสวยงามตามธรรมชาติ	1.96	1.03	ควรแก้ไข	1.91	0.93	ควรแก้ไข	1.76	0.89	ควรแก้ไข
20. ภาพประกอบมีจำนวนเหมาะสมกับความจำเป็น	2.30	1.13	ควรแก้ไข	2.52	1.03	ควรแก้ไข	2.27	1.03	ควรแก้ไข
21. ภาพประกอบช่วยใ้ผู้เรียนมีมโนทัศน์ (concept) ที่ถูกต้อง	2.63	1.28	ปานกลาง	2.72	1.02	ปานกลาง	2.62	1.11	ปานกลาง
22. ภาพประกอบให้ประโยชน์ตรงกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน	2.99	1.28	ปานกลาง	3.00	1.08	ปานกลาง	2.91	1.22	ปานกลาง
23. ภาพประกอบมีคำอธิบายชัดเจนและมีความถูกต้อง	2.82	1.29	ปานกลาง	2.85	1.10	ปานกลาง	2.82	1.25	ปานกลาง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

เกณฑ์	นักเรียน ม.ศ. 1			นักเรียน ม.ศ. 2			นักเรียน ม.ศ. 3		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
24. ภาพประกอบมีความเหมาะสมกับหน้ากระดาษ และการใช้สายตาของนักเรียน	2.88	1.22	ปานกลาง	3.26	1.00	ปานกลาง	2.84	1.21	ปานกลาง
25. การจัดเรียงรูปภาพ แผนที่ ตาราง สถิติ ถูกต้องชัดเจนดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน	2.84	1.15	ปานกลาง	2.69	0.91	ปานกลาง	2.55	1.18	ควรแก้ไข
26. มีการจัดพิมพ์อภิธานศัพท์ และภาคผนวกเหมาะสม	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี
27. การจัดกรรมวิธี (Index) เชิงอรรถ (Footnote) และบรรณานุกรม (Bibliography) ถูกต้อง	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี

จากตารางที่ 26 ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เห็นว่าคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มและลักษณะของแบบเรียนที่นักเรียนใช้เป็นหลักในการเรียนนั้นอยู่ในระดับปานกลางและมีบางเกณฑ์อยู่ในระดับดี แต่มีบางเกณฑ์อยู่ในระดับที่ควรแก้ไข คือ ภาพประกอบมีสีสวยงามเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนและสีสวยงามตามธรรมชาติ ภาพประกอบมีจำนวนเหมาะสมกับความจำเป็น และบางเกณฑ์ปรากฏว่าไม่มีในแบบเรียนคือ การระบุประเภทและคุณวุฒิของผู้แต่ง การจัดพิมพ์อภิธานศัพท์และภาคผนวกเหมาะสม การจัดกรรมวิธี เชิงอรรถ และบรรณานุกรมถูกต้อง

โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความเห็นว่าคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มและลักษณะของแบบเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีบางเกณฑ์นักเรียนเห็นว่าเป็นระดับดี แต่ยังมีบางเกณฑ์อยู่ในระดับที่ควรแก้ไขคือ การเย็บเล่มทนทานและประณีต ภาพประกอบมีสีสวยงามเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนและสีสวยงามตามธรรมชาติ ภาพประกอบมีจำนวนเหมาะสมกับความจำเป็น บางเกณฑ์ปรากฏว่าไม่มีในแบบเรียนคือ การระบุประเภทและคุณวุฒิของผู้แต่ง มีการจัดพิมพ์อภิธานศัพท์และภาคผนวกเหมาะสม การจัดกรรมวิธี เชิงอรรถ และบรรณานุกรมถูกต้อง

ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนเห็นว่าคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มและลักษณะของแบบเรียนอยู่ในระดับปานกลาง บางเกณฑ์อยู่ในระดับดี แต่มีบางเกณฑ์อยู่ในระดับที่ควรแก้ไขคือ ภาพประกอบที่เลือกนำมาใช้ในแบบเรียนมีความถูกต้องชัดเจนเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ภาพประกอบมีจำนวนเหมาะสมกับความจำเป็น การจัดเรียงรูปภาพ แผนที่ ตาราง สถิติ ถูกต้องชัดเจนถึงคุณค่าความสนใจของผู้อ่าน บางเกณฑ์ปรากฏว่าในแบบเรียนไม่มีเช่นเดียวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 คือไม่มีการระบุประเภทและคุณวุฒิของผู้แต่ง การจัดพิมพ์อภิธานศัพท์และภาคผนวกเหมาะสม การจัดกรรมวิธี เชิงอรรถ และบรรณานุกรมที่ถูกต้อง

นอกจากนั้นนักเรียนยังให้ข้อคิดเห็นอื่น ๆ อีกคือ ควรมีภาพประกอบและแผนที่ทุก ๆ บท และต้องการให้มีภาพสีแทรกอยู่บ้าง คำศัพท์ที่ยากควรมีคำอธิบายประกอบ การพิมพ์ควรตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง และควรออกแบบปกให้มีสีสวยงาม

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอน และหลักจิตวิทยา

เกณฑ์	นักเรียน ม.ศ. 1			นักเรียน ม.ศ. 2			นักเรียน ม.ศ. 3		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
1. เนื้อหาในแบบเรียนมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของนักเรียน	3.00	0.79	ปานกลาง	2.64	0.76	ปานกลาง	2.92	0.86	ปานกลาง
2. เนื้อหากล่าวถึงสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนรู้จัก	3.09	0.92	ปานกลาง	2.88	0.88	ปานกลาง	3.08	0.96	ปานกลาง
3. การเรียบเรียงเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	3.19	0.91	ปานกลาง	3.00	0.87	ปานกลาง	3.27	0.89	ปานกลาง
4. แบบเรียนมีเนื้อหาและวิธีการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน	2.91	1.06	ปานกลาง	2.57	0.94	ปานกลาง	2.73	1.07	ปานกลาง
5. มีการปรับปรุงและมีการเสนอความรู้ หลักฐานที่ค้นพบ และข้อเท็จจริงใหม่ๆ มาแทรกไว้ในบทเรียนเสมอ	2.68	1.29	ปานกลาง	2.35	1.17	ควรแก้ไข	2.12	1.17	ควรแก้ไข
6. วิธีการเสนอเนื้อหาได้แนะวิธีและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดที่ถูกต้องและรู้จักหาความรู้ด้วยตนเอง	2.97	0.98	ปานกลาง	2.70	1.10	ปานกลาง	2.64	1.04	ปานกลาง
7. เนื้อหาในแบบเรียนแสดงทัศนะเป็นกลางไม่ลำเอียง	3.30	0.88	ปานกลาง	3.25	1.02	ปานกลาง	3.06	1.02	ปานกลาง
8. เนื้อหาส่งเสริมค่านิยม ทักษะทางสังคม และทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อบุคคล สังคม และชาติบ้านเมือง	3.76	0.84	ดี	3.34	0.95	ปานกลาง	3.51	0.94	ปานกลาง
9. บทเรียนแต่ละบทเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และมีความต่อเนื่องกัน	3.41	1.02	ปานกลาง	3.02	1.13	ปานกลาง	3.11	0.97	ปานกลาง

ตารางที่ 27 (ต่อ)

เกณฑ์	นักเรียน ม.ศ. 1			นักเรียน ม.ศ. 2			นักเรียน ม.ศ. 3		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
10. คำศัพท์ ส่วนวน ภาษาที่ใช้ในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับชั้น และวัยของนักเรียน	3.44	0.94	ปานกลาง	3.38	1.00	ปานกลาง	3.52	0.91	ปานกลาง
11. มีการพัฒนาทางการใช้ภาษา และคำศัพท์สูงขึ้น	2.90	0.92	ปานกลาง	2.70	0.97	ปานกลาง	3.00	0.98	ปานกลาง
12. เนื้อหามีคำอธิบายชัดเจนและถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์	2.93	1.03	ปานกลาง	2.72	1.05	ปานกลาง	2.90	1.10	ปานกลาง
13. แบบเรียนมีบทสรุป กิจกรรมท้ายบท และแบบฝึกหัดทุกบท และมีจำนวนเหมาะสม	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี
14. บทสรุปให้แง่คิดเพิ่มเติม ได้ใจความชัดเจน	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี
15. กิจกรรมเสนอแนะช่วยฝึกและส่งเสริมทักษะทางสังคม สร้างค่านิยม และทัศนคติที่ดีต่อวิชานี้	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี
16. กิจกรรมเสนอแนะระบุแหล่งศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี
17. แบบฝึกหัดครอบคลุมเนื้อหาบทเรียนที่เรียนมาแล้ว	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี
18. แบบฝึกหัดท้ายบทมุ่งวัดทั้งความรู้ ความเข้าใจ และภาระงานให้นักเรียนรู้จักคิดและแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี

ตารางที่ 27 (ต่อ)

เกณฑ์	นักเรียน ม.ศ. 1			นักเรียน ม.ศ. 2			นักเรียน ม.ศ. 3		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
19. แบบฝึกหัดมีคำถามทั้งแบบอัตนัย และปรนัย	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี
20. คำถามมีคำสั่งที่ชัดเจนถูกต้อง	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี
21. แบบฝึกหัดช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักนำประโยชน์ ของวิชาไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี	1.00	0.00	ไม่มี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 จะพบว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเห็นว่าการสอนของแบบเรียนกับหลักการ เรียนการสอนและหลักจิตวิทยาอยู่ในระดับปานกลาง บางเกณฑ์ปรากฏว่าไม่มีในแบบเรียน และมีเป็นส่วนน้อยที่อยู่ในระดับที่ดีคือ เนื้อหาส่งเสริมค่านิยม ทักษะทางสังคมและทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อบุคคล สังคม และชาติบ้านเมือง

ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 3 โดยเฉลี่ยแล้วเห็นว่าความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการ เรียนการสอนและหลักจิตวิทยานั้นอยู่ในระดับปานกลาง บางเกณฑ์ปรากฏว่าไม่มีในแบบเรียนเช่นเดียวกันกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่ยังมีบางเกณฑ์อยู่ในระดับที่ดีรวมทั้งมีการปรับปรุงและมีการเสนอความรู้ หลักฐานที่ค้นพบ และข้อเท็จจริงใหม่ๆ มาแทรกไว้ในบทเรียนเสมอ

นอกจากนั้นนักเรียนยังให้ข้อคิดเห็นอื่น ๆ อีกกล่าวคือ ชอบให้แบบเรียนมีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจอย่างละเอียด มีบทสรุป กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัดท้ายบท และหนังสืออุเทศ เพราะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความยากง่ายของเนื้อหาสาระทางด้านความรู้ สาระทางด้านสติปัญญา และความถูกต้องของเนื้อหา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 3 ระดับโดยแบ่งเป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ความยากง่ายของเนื้อหา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านนี้ดังนี้

ยาก	ให้ค่าคะแนน 3
เหมาะสม	ให้ค่าคะแนน 2
ง่าย	ให้ค่าคะแนน 1

เมื่อได้คะแนนแล้วผู้วิจัยได้นำคะแนนดังกล่าวมาคิดน้ำหนักของคะแนน เมื่อคิดค่าเฉลี่ยแล้วแปลความดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 2.56 - 3.00 = ยาก

ระดับค่าเฉลี่ย 1.56 - 2.55 = เหมาะสม

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.55 = ง่าย

2. และ 3. สาระความรู้ และ สาระทัศนศึกษา ผู้วิจัยทำการ
วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ดี ให้ค่าคะแนน 3

พอใช้ ให้ค่าคะแนน 2

ควรแก้ไข ให้ค่าคะแนน 1

เมื่อได้คะแนนแล้วผู้วิจัยได้นำคะแนนดังกล่าวมาคิดน้ำหนักของคะแนน เมื่อ
คิดเฉลี่ยแล้วแปลความหมายดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 2.56 - 3.00 = ดี

ระดับค่าเฉลี่ย 1.56 - 2.55 = พอใช้

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.55 = ควรแก้ไข

4. ความถูกต้องของเนื้อหา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ดี ให้ค่าคะแนน 3

พอใช้ ให้ค่าคะแนน 2

ผิดจากความจริง ให้ค่าคะแนน 1

เมื่อได้คะแนนแล้วผู้วิจัยได้นำคะแนนดังกล่าวมาคิดน้ำหนักของคะแนน เมื่อ
คิดเฉลี่ยแล้วแปลความหมายดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 2.56 - 3.00 = ดี

ระดับค่าเฉลี่ย 1.56 - 2.55 = พอใช้

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.55 = ผิดจากความจริง

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความยากง่ายของเนื้อหา สาระทางค่านิยม สาระทางค่านิยม และความถูกต้องของเนื้อหา

เกณฑ์	ความยากง่าย			สาระค่านิยม			สาระค่านิยม			ความถูกต้องของเนื้อหา		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
นักเรียนชั้น ม.ศ. 1 วิชาประวัติศาสตร์ไทย (กรมวิชาการ)												
1. ดินเค็มของไทย	2.14	0.65	เหมาะสม	2.27	0.60	พอใช้	1.94	0.66	พอใช้	2.10	0.30	พอใช้
2. อาณาจักรน่านเจ้า	1.944	0.59	เหมาะสม	2.22	0.60	พอใช้	1.93	0.60	พอใช้	2.08	0.27	พอใช้
3. การอพยพ	1.76	0.59	เหมาะสม	2.12	0.54	พอใช้	2.00	0.60	พอใช้	2.07	0.25	พอใช้
4. แหยมสุวรรณภูมิก่อนชาติไทยอพยพเข้ามา	1.91	0.65	เหมาะสม	2.12	0.54	พอใช้	2.12	0.52	พอใช้	2.10	0.30	พอใช้
5. การตั้งภูมิลำเนาของชาติ	1.94	0.57	เหมาะสม	2.00	0.52	พอใช้	2.07	0.42	พอใช้	2.12	0.33	พอใช้
6. การตั้งกรุงสุโขทัย	1.73	0.63	เหมาะสม	2.11	0.46	พอใช้	2.03	0.46	พอใช้	2.14	0.35	พอใช้
7. การปกครองและวัฒนธรรมของกรุงสุโขทัย	1.97	0.55	เหมาะสม	2.11	0.59	พอใช้	2.10	0.56	พอใช้	2.09	0.32	พอใช้
8. การสถาปนากรุงศรีอยุธยา	1.88	0.56	เหมาะสม	2.19	0.55	พอใช้	2.03	0.55	พอใช้	2.16	0.36	พอใช้
9. การปกครองสมัยกรุงศรีอยุธยา	2.03	0.38	เหมาะสม	2.13	0.52	พอใช้	1.99	0.49	พอใช้	2.06	0.29	พอใช้
10. วัฒนธรรมสมัยกรุงศรีอยุธยา	1.87	0.52	เหมาะสม	1.76	0.59	พอใช้	2.08	0.64	พอใช้	2.06	0.23	พอใช้
นักเรียนชั้น ม.ศ. 2 วิชาประวัติศาสตร์ไทย (กรมวิชาการ)												
1. ความเจริญในด้านต่าง ๆ ของไทยสมัยอยุธยาตอนต้น	1.82	0.52	เหมาะสม	2.15	0.42	พอใช้	1.85	0.56	พอใช้	2.34	0.48	พอใช้
2. การสงครามและการเสียดินแดนอยุธยาแก่พม่าครั้งที่ 1	2.08	0.59	เหมาะสม	2.16	0.54	พอใช้	1.85	0.63	พอใช้	2.48	0.50	พอใช้

เขต	ความยากง่าย			สาระคานความรู			สาระคานสติปัญญา			ความถูกต้องของเนื้อหา		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
3. เหตุการณ์ระหว่างกรุงศรีอยุธยาเป็นประเทศราชของพม่า	2.00	0.45	เหมาะสม	2.15	0.44	พอใช้	1.93	0.52	พอใช้	2.43	0.50	พอใช้
4. พระนเรศวรทรงประกาศอิสรภาพ พ.ศ. 2127	2.06	0.41	เหมาะสม	1.98	0.26	พอใช้	1.94	0.55	พอใช้	2.31	0.46	พอใช้
5. รัชกาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	1.80	0.63	เหมาะสม	1.94	0.24	พอใช้	2.10	0.40	พอใช้	2.34	0.48	พอใช้
6. สมเด็จพระนเรศวรมหาราชขยายอำนาจแลปราบปรามศัตรูของบ้านเมือง	1.84	0.69	เหมาะสม	2.09	0.36	พอใช้	1.89	0.58	พอใช้	2.39	0.49	พอใช้
7. ความรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยา	1.73	0.62	เหมาะสม	2.16	0.45	พอใช้	1.82	0.62	พอใช้	2.32	0.47	พอใช้
8. ความเสื่อมของกรุงศรีอยุธยา	1.66	0.64	เหมาะสม	2.09	0.33	พอใช้	2.03	0.58	พอใช้	2.33	0.47	พอใช้
9. ความเจริญในคานต่าง ๆ ของไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย	1.75	0.70	เหมาะสม	2.06	0.28	พอใช้	2.09	0.56	พอใช้	2.36	0.48	พอใช้
<u>นักเรียนชั้น ม.ศ. 3 วิชาประวัติศาสตร์ไทย (กรมวิชาการ)</u>												
1. เหตุการณ์สำคัญในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินธนบุรี	1.92	0.38	เหมาะสม	2.02	0.30	พอใช้	1.74	0.67	พอใช้	2.22	0.47	พอใช้
2. การสงครามเพื่อป้องกันอิสรภาพ	1.92	0.43	เหมาะสม	2.08	0.31	พอใช้	1.67	0.72	พอใช้	2.10	0.43	พอใช้
3. การสงครามขยายราชอาณาจักร	1.96	0.47	เหมาะสม	2.07	0.25	พอใช้	1.92	0.66	พอใช้	2.09	0.29	พอใช้
4. สมัยกรุงรัตนโกสินทร์	1.87	0.46	เหมาะสม	2.07	0.29	พอใช้	1.98	0.66	พอใช้	2.08	0.27	พอใช้

ตารางที่ 28 (ต่อ)

เกณฑ์	ความยากง่าย			สารานุกรมความรู้			สารานุกรมสถิติ			ความถูกต้องของเนื้อหา		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ
5. เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์	1.73	0.56	เหมาะสม	2.01	0.38	พอใช้	1.94	0.53	พอใช้	2.10	0.30	พอใช้
6. การเขารวมสงคราม	1.73	0.52	เหมาะสม	2.01	0.35	พอใช้	1.87	0.74	พอใช้	2.09	0.29	พอใช้
7. ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน	1.88	0.39	เหมาะสม	2.08	0.27	พอใช้	1.96	0.60	พอใช้	2.09	0.29	พอใช้
8. ความสัมพันธ์กับประเทศตะวันตก	1.95	0.40	เหมาะสม	2.23	0.47	พอใช้	1.88	0.77	พอใช้	2.24	0.43	พอใช้
9. ความเจริญในด้านต่าง ๆ ในประเทศ	1.95	0.34	เหมาะสม	2.15	0.42	พอใช้	1.83	0.70	พอใช้	2.31	0.46	พอใช้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 28 จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความเห็นว่าความยากง่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม สาระค้ำน ความรู้และสาระค้ำนสคิปัญญาอยู่ในระดับพอใช้ และความถูกต้องของเนื้อหาอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยทั้ง 9 เล่ม เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์และการเลือกแบบเรียนค้ำที่นักการศึกษาหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้เช่น Edgar B. Wesley Samuel, Brodbelt Byron G. Massialas ect., ผู้วิจัยได้เสนอความคิดเห็นเฉพาะเนื้อหาในภาคประวัติศาสตร์ไทยในค้ำนค้ำง ๆ โดยวิธีบรรยายกล่าวคือ

1. พื้นฐานและรายละเอียดค้ำ ๆ ไปของแบบเรียน
2. ส่วนประกอบค้ำ ๆ ของแบบเรียน
3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และ อุปกรณ์การเรียนการสอนในแบบเรียน
4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยา
  - 4.1 สาระค้ำนความรู้และสาระค้ำนสคิปัญญา
  - 4.2 ความทันสมัยของแบบเรียน
  - 4.3 ความเป็นกลางของเนื้อหาในแบบเรียน
  - 4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา
  - 4.5 การเสนอเนื้อหาและการจัดล้าค้ำกับเนื้อหา
5. ส่วนวน ภาษา และค้ำศัพท์

แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ

1. พื้นฐานและรายละเอียดค้ำ ๆ ไป
  - 1.1 ผู้ค้ำง : กรมวิชาการได้ขออนุมัติให้นางอิมใจ วุฒิกุล เป็นผู้เรียบเรียง
  - 1.2 ส่วนักพิมพ์ : องค์การค้ำครุสภา
  - 1.3 โรงพิมพ์ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว

1.4 ครึ่งที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่สิบสี่ (พ.ศ. 2516)
จำนวน 150,000 เล่ม

1.5 ราคาของแบบเรียน : 4.50 บาท

2. ส่วนประกอบของแบบเรียน

2.1 ปก ปกเป็นกระดาษสี 150 กรัม แบบเรียนเล่มนี้เป็นหนังสือมีปก 2 สี ภาพหน้าปกตอนบนสุดมีข้อความว่า "แบบเรียนสังกัดศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" ถัดลงมาเป็นภาพเจดีย์เก่าแก่สลักหักพังเรียงรายกัน ถัดลงไปจากภาพมีข้อความว่า "ของกระทรวงศึกษาธิการ" ภาพหน้าปกสีไม้สวยสะดุดตาแต่สื่อความหมายของเนื้อเรื่องในแบบเรียนพอสมควร ปกหน้าค้ำในมีรูปครุฑอยู่ตอนกลาง ค้ำบนสุดเหนือข้อความที่ระบุชื่อของแบบเรียน ชั้นเรียน เจ้าของผู้จัดทำแบบเรียน ครึ่งที่พิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ ราคาของหนังสือ และโรงพิมพ์ ปกหลังค้ำหน้า มีรายชื่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพิ่มสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่พิมพ์ แบบเรียนเล่มนี้และมีตราเครื่องหมายการค้าของผู้จัดพิมพ์ ส่วนปกหลังค้ำในประกอบ ด้วยข้อความ 2 ตอนคือ ตอนบนสุดเป็นประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง "อนุญาตให้ใช้แบบเรียนในโรงเรียน" ถัดลงมาเป็นคำนำของกรมวิชาการ ข้อที่ บอกพร้อมคือความปกคิปกหน้าค้ำในและปกหลังค้ำในไม่ควรมีข้อความใด ๆ ข้อความ ที่ระบุไว้ในปกหน้าค้ำในควรอยู่ที่ปกในของแบบเรียน ส่วนประกาศของกระทรวงศึกษา ธิการควรระบุไว้ถัดจากหน้าปกใน คำนำควรจะระบุไว้ที่หน้าค้ำนำ ซึ่งอยู่ค้ำนำที่ถัดจาก หน้าประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 คำนำ คำนำของแบบเรียนเล่มนี้ระบุไว้ที่ปกหลังค้ำใน เป็นการ วางส่วนประกอบของแบบเรียนที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนั้นคำนำยังไม่ได้ระบุความมุ่งหมาย ของผู้แต่ง วิธีการแต่งแบบเรียน ไม่ระบุวิธีใช้แบบเรียนของครูและนักเรียน และไม่ได้ระบุคุณสมบัติของผู้แต่งอีกด้วย คำนำของแบบเรียนเล่มนี้จึงไม่ให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้ แบบเรียนเท่าที่ควร

2.3 สารบัญ สารบัญของแบบเรียนเล่มนี้อยู่ถัดจากปก สารบัญแบ่ง ออกเป็น 2 ภาค คือภาคประวัติศาสตร์ไทย มี 10 บทเรียน มีความยาว 43 หน้า และ ภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศ มี 6 บทเรียน มีความยาว 37 หน้า สารบัญเรื่อง

แสดงแก่หัวข้อใหญ่ ไม่แสดงหัวข้อย่อย และไม่มีสารบาญที่แสดงจากประกอบต่าง ๆ ในบทเรียน

2.4 เนื้อเรื่องอยู่ถัดจากหน้าสารบาญ เฉพาะภาคประวัติศาสตร์ไทยนั้น เนื้อเรื่องมีความยาว 42 หน้า ภายในเนื้อเรื่องจะมีภาพประกอบแทรกเป็นบางบท

3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่มและอุปกรณ์ช่วยการสอน

แบบเรียนเล่มนี้มีความหนา 84 หน้า แบบเรียนมีขนาด 8 หน้ายก วัดตามความกว้างยาวของปกเท่ากับ $10" \times 7\frac{1}{2}"$ การเข้าปกเย็บด้วยลวดแล้วทากาวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ปกเป็นกระดาษสี 150 กรัม ส่วนภายในเล่มใช้กระดาษรีไซเคิลภาพไม้ดีเท่าที่ควร ปกเป็นกระดาษ 2 สี ส่วนภายในเล่มเป็นภาพขาวดำ ขนาดตัวอักษรที่พิมพ์คือ 20 Point ชนิดของตัวพิมพ์เป็นตัวพิมพ์ขนาดธรรมดา มีขนาดกำลังพอเหมาะแก่เด็กในระดับชั้นนี้ที่จะอ่านได้อย่างสบายตา การเว้นช่องไฟทำได้เหมาะสม ตัวอักษรส่วนใหญ่อ่านชัดแจ่มถูกต้อง แต่ยังมีบางตัวอักษรที่หนักพิมพ์บางเกินไปจนบางส่วนของตัวอักษรไม่สมบูรณ์ และบางตัวหนักพิมพ์หนาไปทำให้ตัวอักษรเลอะเลือนไม่สะอาด ส่วนการเว้นช่องว่างคานข้างทั้งซ้าย ขวา ข้างบน ข้างล่าง ของหน้าหนังสือเป็นระเบียบ การย่อหน้าทำได้ดีเมื่อขึ้นข้อความใหม่หรือข้อความที่ควรจะต้องแสดงเป็นข้อ ๆ การจัดวรรคตอนโดยทั่ว ๆ ไปเหมาะสม การเรียงลำดับหน้ามีความถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีการพิมพ์ด้วยตัวอักษรพิเศษคือมีตัวหนา และใหญ่ แตกต่างไปจากอักษรธรรมดาเมื่อถึงคำหรือข้อความหรือเมื่อขึ้นหัวข้อที่ต้องการจะเน้นให้เห็นความสำคัญ แต่แบบเรียนเล่มนี้ยังมีข้อบกพร่องในด้านการตรวจพิสูจน์อักษรอยู่บ้างได้แก่หน้า 4 และหน้า 6 คำว่า "ยูนนาน" ควรแก้ไขเป็น "ยูนนาน"

อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน มีภาพประกอบทั้งหมด 6 ภาพ (เฉพาะภาคประวัติศาสตร์ไทย) เป็นรูปภาพ 1 ภาพ เป็นแผนที่ 5 ภาพ รูปภาพหน้า 18 เป็นภาพถ่ายขาวดำ พิมพ์ไม่ค่อยชัดแจ่มภาพมีเกินไป แต่มีคำอธิบายชัดแจ่มถูกต้อง มีขนาดเหมาะสมกับหน้ากระดาษและการใช้สายตาของนักเรียน ส่วนแผนที่นั้นโดยทั่วไปมีความชัดแจ่มพอสมควร แต่ชื่อเมืองในแผนที่แต่ละภาพยังมีข้อบกพร่องคือ พิมพ์ไม่สม่ำเสมอ ชื่อเมืองในแผนที่อ่านยากเพราะการพิมพ์ไม่ชัดแจ่ม และบางภาพชื่อเมืองสะกดผิดเช่น แผนที่หน้าถัดจากหน้าสารบาญชื่อเมือง "เมคาน" ควรแก้ไขเป็น

"มิแดน" เพื่อให้ตรงกับแผนที่หน้า 38 เพราะชื่อเมืองนี้มาจากภาษาอังกฤษว่า " Medan " แผนที่หน้า 5 เมือง "ไชยา" ควรแก้ไขเป็น "ไชยา" เมือง "แพร" ควรแก้ไขเป็นเมือง "แพร์" แผนที่หน้า 9 ประเทศ "มะลายู" ควรแก้ไขเป็น "มลายู" เมือง "ยะไซ" ควรแก้ไขเป็นเมือง "ยะไซ" แผนที่หน้า 17 เมือง "หงสาวดี (พะโค) ควรแก้ไขเป็นเมือง "หงสาวดี (พะโค)" แผนที่หน้า 30 เมือง "ยูนาน" ควรแก้ไขเป็น "ยูนาน" ประเทศ "มลายู" ควรแก้ไขเป็น ประเทศ "มลายู"

ภาพประกอบในแบบเรียนเล่มนี้ค่อยๆ เกินไป ยังมีบทเรียนอีกหลายบทถ้าหากมีภาพประกอบแล้วจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาดีขึ้นเช่น เรื่องการตั้งภูมิลำเนาของชาติไทยในแหลมสุวรรณภูมิควรมีแผนที่ประกอบ เพราะบทเรียนบทนี้กล่าวถึงชื่อเมืองต่าง ๆ มาก แผนที่ในแบบเรียนไม่ควรมีชื่อเมืองที่ไม่สำคัญประกอบมากเกินไป ควรเน้นเฉพาะเมืองหรือประเทศที่สำคัญ ๆ เท่านั้น และควรมีภาพที่มีสีสันสะดุดตาบ้าง

แบบเรียนเล่มนี้ควรเพิ่มแผนภูมิ บทสรุป กิจกรรมเสนอแนะ คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท ภาคผนวก วรรณคดี เซิงอรธ หนังสืออุเทศ บรรณานุกรม และอภิธานศัพท์

4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการ เรียนการสอนและหลักจิตวิทยา

4.1 สาระความรู้และสาระค่านิยม คุณภาพ แบบเรียนเล่มนี้มีเนื้อหาวิชาครบถ้วนตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ การจัดหัวข้อเรียงตามลำดับหลักสูตร เนื้อหาในแบบเรียนมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีตของชาติไทย แต่ยังคงขาดการส่งเสริมทัศนคติ ทักษะ การรู้จักคิดวิเคราะห์หาเหตุผลและประโยชน์ที่จะนำไปใช้ใน ชีวิตจริง เนื้อหาแต่ละบทยังให้ความรู้ในแง่ต่าง ๆ ยังไม่ครบถ้วนเพราะเนื้อหาไม่ได้ให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการศึกษา ความเป็นอยู่ของราษฎร ประเพณี สังคมความเป็นอยู่ของสามัญชน

4.2 ความทันสมัย จากการศึกษาเกี่ยวกับพิมพ์แบบเรียนของกรมวิชาการ การครั้งนี้ ปรากฏว่ามีการพิมพ์เกือบทุกปีการศึกษา เนื้อหาหลายตอนควรที่จะได้มีแก้ไขปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันบ้าง นอกจากนั้นยังควรสอดแทรกเนื้อหาบางตอนให้สอดคล้องกับข้อค้นพบใหม่ ๆ ทางประวัติศาสตร์ไทย เช่น เรื่องทาสในกรุงสุโขทัย

ลำดับกษัตริย์ของกรุงสุโขทัย เป็นต้น

4.3 กวาบเป็นกลาง ผู้เรียบเรียงมีแนวโน้มเทอคหุดพระมหากษัตริย์ของชาวไทยมากเช่นข้อความหน้า 16 ที่ว่า "พอขุนรามคำแหง...ทรงเป็นกษัตริย์ที่มีอำนาจ และทรงบุญญาภิหารมากยิ่งขึ้นกว่ากษัตริย์องค์ใด ๆ ..." อีกประการหนึ่งการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้องอาจจะทำให้ผู้อ่านคิดได้ว่าผู้เรียบเรียงมีความลำเอียง กล่าวคือเมื่อกล่าวถึงพระมหากษัตริย์ของชาติอื่น ๆ เช่นกษัตริย์พม่ามักจะไม่ใช่คำราชาศัพท์ และมักจะเรียกพระนามของกษัตริย์ของชาติอื่นโดยไม่มีคำว่าพระเจ้า หรือสมเด็จพระเจ้า เช่น มุเรงนอง นันทบุเรง แต่เมื่อกล่าวถึงพระมหากษัตริย์ของไทยจะมีคำว่าสมเด็จพระ... ทุกครั้ง

4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่มีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ไทย มีเป็นบางเรื่องที่ไม่ทันสมัยและไม่ทันสมัยหลักฐานข้อค้นพบใหม่ ๆ ทำให้เนื้อหาบางตอนผิดพลาด เช่น ลำดับพระมหากษัตริย์สมัยกรุงสุโขทัย ในแบบเรียนกล่าวว่ามีเพียง 6 พระองค์ แต่หลักฐานข้อค้นพบใหม่ปรากฏว่ามีถึง 9 พระองค์คือ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนบาลเมือง พ่อขุนรามคำแหง พระยาเลอไทย พระยาร่วงน่วม พระมหาธรรมราชาที่ 1 ลีไทย พระมหาธรรมราชาที่ 2 พระมหาธรรมราชาที่ 3 ไสยลือไทย พระมหาธรรมราชาที่ 4 บรมपाल กามลำดับ

4.5 การเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา การจัดลำดับเนื้อหาเป็นไปตามหลักสูตรและมีความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา คือ เนื้อหาเรียงตามลำดับเหตุการณ์และเรียงจากง่ายไปหายาก และเนื้อหายังมีความต่อเนื่องกันทุกบททุกตอน การเสนอเนื้อหาจะอธิบายหัวข้อเป็นเรื่อง ๆ และจบในแต่ละบท ข้อที่ควรปรับปรุงคือควรมีการตั้งหัวข้อที่เป็นลักษณะคำถามบ้างซึ่งจะช่วยเราให้นักเรียนสนใจยิ่งขึ้น คำถามที่ตั้งนั้นควร เป็นคำถามที่ยั่วให้นักเรียนอยากที่จะค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น

5. ส่วนวน ภาษา คำศัพท์ ผู้เรียบเรียงอธิบายเนื้อหาด้วยส่วนวนสั้น ๆ เหมาะสมกับวัยของนักเรียนดี แต่ยังมีข้อความบางตอนซ้ำกัน เช่นข้อความที่หน้า 4 และหน้า 6 ที่ว่า "...จากหลักฐานของจีนทำให้เราทราบว่า..." บางประโยคย่อ

เกินไปเช่นหน้า 34 "ลงโทษผู้ผิด" ควรเปลี่ยนเป็นลงโทษผู้กระทำความผิดจะดีกว่า การใช้ภาษาส่วนใหญ่เหมาะสม แต่การใช้คำราชาศัพท์ยังมีข้อบกพร่องมาก เช่นการเรียกพระนามของพระมหากษัตริย์ การใช้คำราชาศัพท์ภายในข้อความยังคงแก้ไข ส่วนคำศัพท์นั้นส่วนใหญ่ไม่ยากนัก แต่ถ้ามีคำศัพท์ที่ถองการให้เด็กเข้าใจควรอธิบาย คำศัพท์ด้วย โดยอาจจะใส่คำอธิบายศัพท์ไว้ที่เชิงอรรถก็ได้

แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของพ.อ.พูนพล อาสนจินดา

1. พื้นฐานและรายละเอียดทั่วไป

1.1 ผู้แต่ง	: พ.อ.พูนพล อาสนจินดา
1.2 สำนักพิมพ์	: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
1.3 โรงพิมพ์	: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
1.4 ครั้งที่พิมพ์	: พิมพ์ครั้งที่ห้า (พ.ศ. 2516)
- จำนวน 50,000 ฉบับ

1.5 ราคาของแบบเรียน : 5.75 บาท

2. ส่วนประกอบของแบบเรียน

2.1 ปก เป็นกระดาษปกอ่อนสีขาว ภาพหน้าปกเป็นภาพ 4 สี ตอนบนสุดมีเครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ถัดมาทางขวามือมีข้อความว่า "แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" ถัดลงมาเป็นภาพการทำสงครามตอนหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย ตอนล่างสุดของภาพหน้าปกมีข้อความว่า "กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้" ภาพหน้าปกมีสีสวยสะดุดตา แต่ภาพหน้าปกไม่สื่อความหมายเนื้อเรื่องภายในเล่ม เพราะภาพหน้าปกเป็นภาพคล้ายคู่หญิงไมรวมไพร่พลสู้รบกับพวกลาว ซึ่งเป็นเหตุการณ์หนึ่งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ แต่เนื้อหากภายในเล่มไม่ได้กล่าวถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ภาพหน้าปกจึงควรแก้ไขให้สื่อความหมายของเนื้อหาภายในเล่มด้วย

ปกหน้าด้านในระบุชื่อแบบเรียน ชั้นเรียน กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้ในโรงเรียน ชื่อผู้เรียบเรียง วุฒิของผู้เรียบเรียง การเรียบเรียง เครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ พ.ศ.ที่พิมพ์ สถานที่จำหน่าย

ลิขสิทธิ์การพิมพ์ ราคาของแบบเรียน ปกหลังด้านหน้ามีรูปครุฑและข้อความเรื่อง "ไมอนุญาตให้ใช้แบบเรียน" ถัดลงมาเป็นชื่อโรงพิมพ์ ส่วนปกหลังด้านในเป็น รายชื่อแบบเรียนที่บริษัทสำนักพิมพ์แบบเรียนเล่มนี้จัดทำจำหน่าย

ข้อบกพร่องของปกหนังสือแบบเรียนคือ โดยปกติด้านหน้าด้านในและปก หลังด้านในควรปล่อยให้ว่างไว้เพื่อความสวยงาม ส่วนข้อความที่ปกหน้าด้านในนั้น ควรระบุไว้ที่ปกในของแบบเรียน ข้อความที่โฆษณาไม่ควรปรากฏอยู่ที่ปกของ แบบเรียน แต่แบบเรียนเล่มนี้ไม่มีปกในจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของ แบบเรียน

2.2 คำนำ ผู้เรียบเรียงได้ระบุมุ่งหมายในการเขียน แนว การเขียน และวิธีการใช้แบบเรียนทั้งของครูและนักเรียนไว้อย่างครบถ้วน

2.3 สารบัญ อยู่ถัดจากหน้าคำนำ สารบัญแบ่งออกเป็น 2 ภาค ภาคแรกเป็นภาคประวัติศาสตร์ไทย มี 7 บทเรียน มีความยาว 33 หน้า ภาคหลัง เป็นภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศมี 6 บทเรียน มีความยาว 38 หน้า และมีคำถาม ทบทวนมีความยาว 10 หน้า สารบัญของแบบเรียนเล่มนี้แสดงหัวข้อใหญ่ ๆ และ ยังมีบางหัวข้อที่ระบุหัวข้อย่อย ๆ ไว้อย่าง หนา สารบัญควรระบุหน้าแสดงภาพประกอบ และแผนที่ต่าง ๆ ในแบบเรียนให้ชัดเจนด้วย

2.4 เนื้อเรื่อง อยู่ถัดจากหน้าสารบัญ ภายในเนื้อเรื่องจะมีแผนที่ ภาพประกอบและแผนภูมิแทรกอยู่ เนื้อเรื่องมีความยาวทั้งสิ้น 71 หน้า (รวมทั้งภาค ประวัติศาสตร์ต่างประเทศ)

2.5 คำถามทบทวน อยู่ท้ายสุดของแบบเรียนคืออยู่ถัดจากเนื้อเรื่อง เป็นคำถามทบทวนทั้งแบบที่ 1 - 13 มีความยาว 10 หน้า

3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และ อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน

แบบเรียนเล่มนี้มีความหนาตลอดเล่ม 82 หน้า (เฉพาะภาคประวัติศาสตร์ ไทยมีความยาว 33 หน้า) แบบเรียนมีขนาด 12 หน้ายก วัดตามความกว้างยาว ของปกเท่ากับ 8" x 9" การเข้าเล่มเย็บด้วยลวดแล้วทากาวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ปกเป็น กระดาษปอนด์หนัก 180 กรัม ภายในเล่มใช้กระดาษรูปขาวแต่มีคุณภาพไม่ดีนัก

สีของกระดาษค่อนข้างเหลือง ขนาดตัวอักษรที่พิมพ์คือตัวบาง 16 Point พิมพ์ด้วยหมึกสีฟ้า นอกจากนั้นชนิดของตัวหนังสือยังเป็นแบบตัวพิมพ์ขนาดธรรมดา มีขนาดกำลังพอเหมาะกับวัยของนักเรียน การเรียงข้อความแต่ละหน้าแบ่งออกเป็น 2 คอลัมน์ทำให้อ่านได้เร็วขึ้น การเรียงตัวอักษรไม่ชิดและไม่ห่างจนเกินไป การเว้นช่องว่างทั้งซ้าย ขวา ตอนบน ตอนล่าง ตลอดจนการย่อหน้ามีระเบียบและทำได้เหมาะสม การจัดวรรคตอนโดยทั่วไปเหมาะสม การเรียงพิมพ์มีตัวอักษรพิเศษที่แตกต่างจากตัวพิมพ์ธรรมดาเมื่อถึงข้อความหรือคำที่ทองการเน้นให้เห็นความสำคัญเป็นพิเศษ เช่น เมื่อขึ้นหัวข้อใหม่ ชื่อเฉพาะที่มีความสำคัญ การตรวจพิสูจน์อักษรมีความถูกต้องดีมาก

อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน มีภาพประกอบเฉพาะภาคประวัติศาสตร์ไทยรวม 20 ภาพเป็นรูปภาพ 15 ภาพ แผนที่ 4 ภาพ แผนภูมิ 1 ภาพ ทุก ๆ ภาพเป็นภาพสีสวยงาม ยกเว้นแผนที่หน้า 5 เป็นแผนที่ขาวดำ เกี่ยวกับอุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในด้านภาพประกอบ ผู้วิจัยค้นพบข้อบกพร่องคือ

- (1) คำบรรยายภาพอยู่เหนือรูปภาพทำให้ปะปนกับเนื้อเรื่อง ทำให้การอ่านยากขึ้นและไม่สวยงาม ผู้เรียบเรียงควรแก้ไขในด้านนี้ให้เป็นระเบียบ
- (2) ภาพประกอบบางภาพไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องในหน้านั้น ๆ เช่น ภาพประกอบหน้า 2 จะเห็นว่าเนื้อเรื่องอยู่ที่หน้า 1 ภาพประกอบหน้า 3 เกี่ยวข้องกับเรื่องในหน้า 4
- (3) ภาพประกอบหน้า 8 การเน้นภาพไม่ชัดเจน ผู้เรียบเรียงกล่าวถึงกระดิ่งหน้าประตูพระราชวัง แต่ภาพประกอบไม่สัมพันธ์กับข้อความที่บรรยายไว้ได้ภาพ เพราะภาพนั้นเน้นประตูพระราชวังและเน้นคนมากกว่า ภาพกระดิ่งเล็กมากเกินไป ทำให้ผู้อ่านไม่เห็นความสำคัญของภาพนั้น
- (4) คำบรรยายภาพประกอบหน้า 13 และหน้า 23 ขาดประธานของประโยคอ่านแล้วไม่ทราบว่าใครทำอะไร การบรรยายภาพประกอบควรให้ชัดเจนและสมบูรณ์
- (5) ภาพประกอบที่ไม่ให้ประโยชน์มากนักควรตัดออกบ้าง เช่น ภาพประกอบหน้า 8 และหน้า 9 ทั้ง 2 ภาพนี้ไม่ให้ประโยชน์อะไรมากนักและยังผิดความเป็นจริงด้วย คือมีเด็กชาวขอมใส่กระโปรง ชาวมลายูมีลักษณะเป็นชาวไทยมากเกินไป

(6) แผนที่ควรเป็นแผนที่ที่มีเส้นรุ้ง เส้นแวง สเกล ก่ากับไว้ด้วยทุกภาพและแผนที่หน้า 5 ควรตัดชื่อเมืองที่ไม่มีความสำคัญออกเพื่อจะให้นักเรียนมองชื่อเมืองหรืออาณาเขตที่กองการจะเน้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การสะกดคำในแผนที่หน้า 5 คือคำ "ศรีสัตนาลัย" ควรแก้ไขเป็น "ศรีสัตนาลัย"

(7) ในบทที่ 5 เรื่องการตั้งภูมิลำเนาของชาติไทยในแหลมสุวรรณภูมินี้ควรมีแผนที่ประกอบ เพราะเนื้อเรื่องกล่าวถึงชื่อเมืองต่าง ๆ มาก และเป็นชื่อเมืองโบราณและแผนที่ในปัจจุบันไม่ปรากฏชื่อเมืองต่าง ๆ เหล่านั้นแล้วให้นักเรียนเข้าใจยาก แต่ถ้ามีแผนที่ประกอบแล้วจะช่วยการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นได้ และชื่อเมืองโบราณต่าง ๆ ควรที่จะก่ากับไว้ในวงเล็บด้วยว่าปัจจุบันคือเมืองอะไรหรืออยู่ในเขตจังหวัดไหนเป็นต้น

(8) คำถามทบทวนและแบบฝึกหัดท้ายเล่ม คำถามทบทวนในแบบเรียนเล่มนี้มีลักษณะทั้งปรนัยและอัตนัย แต่ลักษณะของคำถามเป็นประเภททบทวนเนื้อหาและเน้นความจำมากเกินไป เช่น จงเล่า... จงเติมข้อความ... จงกล่าวถึง... เป็นต้น ไม่มีคำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนต้องใช้ความคิดเลย ผู้เรียบเรียงควรเพิ่มคำถามประเภทที่ต้องใช้ความคิดและต้องให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้แบบฝึกหัดของแต่ละบทไม่ควรนำเอาไว้ส่วนท้ายของแบบเรียน แบบฝึกหัดควรอยู่ท้ายบทเรียนแต่ละบทจะทำให้การเรียนการสอนและการใช้แบบเรียนเป็นไปได้อย่างสะดวก

(9) แบบเรียนเล่มนี้ควรเพิ่มอภิธานศัพท์ ภาคผนวก บทสรุปท้ายบท กิจกรรมเสนอแนะท้ายบท วรรณคดี เจริญจรด บรรณานุกรม และหนังสืออุเทศสำหรับครูและนักเรียน

4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยา

4.1 สาระความรู้และสาระสำคัญมีอยู่ แบบเรียนเล่มนี้มีเนื้อหาครบถ้วนตรงตามหลักสูตรที่ได้ก่าหนดไว้ เนื้อหาในแบบเรียนมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจ แต่ยังไม่ขาดการส่งเสริมทางด้านทัศนคติในด้านต่าง ๆ หลายด้าน ขาดทักษะในการคิดและการค้นคว้า การแก้ปัญหา การนำไปใช้ การให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาต่าง ๆ ยังไม่ครบถ้วนเช่น ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี สังคมความเป็นอยู่ของคนสามัญแทบจะไม่ได้กล่าวถึง เนื้อเรื่องมีแต่การสงครามและเรื่องของ

พระมหากษัตริย์มากเกินไป

4.2 ความทันสมัยของเนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องบางตอนล้าสมัยเกินไปจึงไม่ได้ให้ความรู้ตามข้อเท็จจริงและหลักฐานที่ค้นพบใหม่ ๆ ทางประวัติศาสตร์ไทย ทั้งที่แบบเรียนเล่มนี้พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2516 นี้เอง เช่น เรื่องลำดับกษัตริย์ในสมัยกรุงสุโขทัยตั้งแต่ไกรลาสวโรจนในแบบเรียนของกรมวิชาการแล้ว นอกจากนั้นเรื่องมีพ.ศ. ทั้งแต่สมัยสมเด็จพระเอกาทศรถยังผิดพลาดซึ่งจะกล่าวไว้ในเรื่องความถูกต้องของเนื้อหา

4.3 ความเป็นกลางของเนื้อหา ในบางครั้งผู้เรียบเรียงไม่ได้เสนอเนื้อหาที่เป็นกลาง เช่น เรื่องการรุกรานของคนจีนในแผ่นดินไทยสมัยก่อนสุวรรณหงษ์ไม่ควรเน้นถึงการรุกรานของคนจีนเพียงชาติเดียว เพราะจะทำให้เด็กเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อชาวจีนได้ ผู้เรียบเรียงควรเสนอเนื้อหาให้ละเอียดและแน่ชัดลงไปว่ายังมีชาติต่าง ๆ อีกหลายชาติที่รุกรานแผ่นดินไทยในสมัยนั้น เช่น พวกคาร์ตาร์ พวกมองโกล เป็นต้น

4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่มีความถูกต้องตรงตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แต่ยังมีข้อบกพร่องบ้างคือเนื้อหาบางตอนไม่ทันต่อการค้นคว้าใหม่ ๆ ทำให้เนื้อหาในตอนนั้น ๆ ผิดจากความจริงตามหลักฐานที่ค้นพบใหม่ ซึ่งทำให้ผู้ใช้แบบเรียนมีข้อผิดพลาดในการใช้แบบเรียนเพราะเนื้อหาในเล่มจะไม่ตรงกับเนื้อหาในแบบเรียนเล่มอื่น ๆ ข้อความที่ควรแก้ไขให้ถูกต้องตรงกับข้อค้นพบใหม่ ๆ คือรายพระนามพระมหากษัตริย์ในสมัยกรุงสุโขทัยถึงกล่าวแล้ว และปีพ.ศ. ทั้งแต่รัชกาลสมเด็จพระเอกาทศรถ ในหน้า 28 - 29 ของแบบเรียน ควรแก้ไขดังนี้

พระเอกาทศรถ ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2148 - 2163

พระศรีเสาวภาค ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2163

พระเจ้าปราสาททอง ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2173 - 2198

เจ้าฟ้ารัชย์ ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2198 - 2199

ควรแก้ไขให้ถูกต้องดังนี้คือ

พระเอกาทศรถ ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2148 - 2153

พระศรีเสาวภาค ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2153

พระเจ้าปราสาททอง ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2172 - 2199

เจ้าฟ้าชัย ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2199 - 2199

4.5 การจับคำกับเนื้อหา และ การนำเสนอเนื้อหา การจับคำกับเนื้อหา เป็นไปตามหลักสูตร และมีความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา คือ เนื้อหาเรียงจากง่าย ไปหายากและเรียงความสำคัญเหตุการณ์ตามเวลาจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน แต่ยังมีข้อบกพร่องอีกเล็กน้อยกล่าวคือ หน้า 23 และหน้า 24 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษาและอักษรไทยควรมานำมาดูล่วงหลังจากคำกับเรื่องการศึกษาเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณี ต่อจากเรื่องภาษาและอักษรไทยแล้วจึงต่อกับเรื่องสัมพันธ์ไทยกับต่างประเทศ ต่อจากเรื่องความสัมพันธ์ไทยกับต่างประเทศจึงต่อกับเรื่องการศึกษา ส่วนการนำเสนอเนื้อเรื่อง ผู้เรียบเรียงได้อธิบายข้อความเป็นเรื่อง ๆ ในแต่ละบท ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ แต่อาจจะทำให้ผู้เรียนขาดความอยากรู้อยากเห็น เพราะการเสนอหัวข้อเรื่องนั้นเป็นประโยคบอกเล่าทั้งสิ้น ถ้ามีการเสนอหัวข้อเป็นแบบคำถามบ้างจะเป็นการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเรียนที่ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มขึ้น

5. ส่วนวน ภาษา คำศัพท์ ส่วนวนภาษาที่ใช้ในแบบเรียนเล่มนี้เข้าใจง่าย แต่ยังมีข้อบกพร่องในด้านการใช้ภาษา คือ คำว่า "พอขุนรามคำแหง" ควรใช้ให้เหมือนกันทุกครั้งไม่ควรใช้คำว่า "พอขุนรามคำแหง" บ้าง "พระเจ้ารามคำแหง" บ้าง ชื่อเมือง "ยูนนาน" ควรแก้ไขเป็น "ยูนนาน" จึงจะถูกต้อง แต่ในแผนที่เขียนถูกต้อง ชื่อเมืองโบราณบางเมืองควรมีวงเล็บกำกับไว้ด้วยว่าปัจจุบันคือเมืองอะไร หรือเมืองนั้นอยู่ในเขตจังหวัดไหนบ้างในปัจจุบันนี้ ชื่อที่เป็นภาษาอังกฤษควรกำกับวงเล็บเป็นภาษาอังกฤษไว้ด้วยทุกครั้งเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าจากหนังสือเล่มอื่น ๆ และการใช้คำราชาศัพท์ยังมีข้อผิดพลาดอยู่มาก เพราะบางประโยคก็ใช้คำราชาศัพท์ บางประโยคก็ไม่ใช้คำราชาศัพท์เมื่อกล่าวถึงพระเจ้าแผ่นดิน และบางประโยคก็ใช้คำราชาศัพท์ผิด ผู้เรียบเรียงควรแก้ไขให้ถูกต้องในการที่จะพิมพ์ครั้งต่อไปด้วย

แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ คร.ประสาธน์ หลัทธิศา

1. พื้นฐานและรายละเอียดทั่วไป

1.1 ผู้แต่ง : คร.ประสาธน์ หลัทธิศา

- 1.2 สำนักพิมพ์ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
 1.3 โรงพิมพ์ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
 1.4 ครั้งที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่สอง (พ.ศ. 2517)
 จำนวน 10,000 ฉบับ

1.5 ราคาของแบบเรียน : 6.50 บาท

2. ส่วนประกอบของแบบเรียน

2.1 ปก เป็นกระดาษปอนด์หนัก 180 กรัม ภาพหน้าปกเป็นภาพ 4 สี คอนมบนสุดเป็นภาพพระมหากษัตริย์ของไทยในสมัยกรุงสุโขทัย ถัดมาทางคานขวามือเป็นภาพพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ถอนกลางหน้าปกทางคานซ้ายมือมีเครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ถัดมาทางขวามือมีข้อความว่า "แบบเรียนประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" ภาพล่างสุดเป็นภาพวัดพระแก้วมรกตและพระราชวัง ใต้ภาพมีข้อความว่า "กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้" ภาพหน้าปกมีสีสวยงามสะดุดตาแต่ไม่สื่อความหมายของเนื้อเรื่องในแบบเรียนมากนัก ส่วนปกหน้าคานในระบุชื่อของแบบเรียน ชั้นเรียน กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้ ชื่อผู้เรียบเรียง การเรียบเรียง เครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ พ.ศ.ที่พิมพ์ สถานที่จำหน่าย ดิขสิทธิ์การพิมพ์ ราคาของแบบเรียน ปกหลังคานหน้ามีตราครุฑ และข้อความเรื่อง "ใบอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียน" ถัดลงมาเป็นชื่อโรงพิมพ์ของแบบเรียนเล่มนี้ ส่วนปกหลังคานในไม่มีข้อความและเครื่องหมายปล้อย่างไร ข้อบกพร่องคือแบบเรียนไม่มีปกใน ซึ่งตามปกติแบบเรียนควรมีปกใน ปกในของแบบเรียนจะระบุข้อความต่าง ๆ ที่แบบเรียนเล่มนี้ระบุไว้ในปกหน้าคานใน

2.2 คำนำ คำนำอยู่ถัดจากปก ผู้เรียบเรียงได้ระบุข้อความสำคัญต่าง ๆ ไว้อย่างครบถ้วนและชัดเจน เช่นวิธีการเรียน หนังสือแบบเรียน วิธีใช้แบบเรียนของครูและนักเรียน ทำให้การใช้แบบเรียนของครูและนักเรียนสะดวกและถูกต้องซึ่งมีประโยชน์มาก

2.3 สารบัญ อยู่ถัดจากหน้าคำนำ สารบัญแบ่งออกเป็นตอน ๆ แต่ละตอนจะแบ่งเป็นบทซึ่งมีลักษณะเป็นหัวข้อเรื่องใหญ่ และมีหัวข้อย่อย ๆ ประกอบ มี

ทั้งหมด 9 ตอน 27 บทเรียน มีความยาวตลอดเล่ม 84 หน้า ขอบกพร่องคือสารบัญควรแบ่งเป็นภาคประวัติศาสตร์ไทย และภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศด้วย เพราะจะทำให้การดูรายละเอียดและการแบ่งบทเรียนสะดวกขึ้น นอกจากนี้ควรมีสารบัญที่ระบุหน้าของภาพประกอบ แผนที่ 3 แผนที่อยู่ในเนื้อหาของแต่ละบทเรียนด้วย

2.4 เนื้อเรื่อง อยู่ถัดจากหน้าสารบัญ ภายในเนื้อเรื่องจะมีภาพประกอบแทรกอยู่ทุกบท และเมื่อจบบทเรียนแต่ละตอนจะมีแบบฝึกหัดและกิจกรรมสำหรับนักเรียน

3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และ อุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้การสอน

แบบเรียนเล่มนี้มีความหนา 84 หน้า แบบเรียนมีขนาด 12 หน้ายก วัดความกว้างยาวของปกเท่ากับ 9" X 9" การเข้าเล่มเย็บด้วยลวดแล้วหากาวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ปกเป็นกระดาษปอนด์หนัก 160 กรัม ภายในเล่มใช้กระดาษรูปสีขาวแต่คุณภาพไม่ค่อยดีนัก กระดาษมีสีค่อนข้างเหลืองและไม่ทนทาน ขนาดตัวอักษรพิมพ์ด้วยตัวบาง 16 Point พิมพ์ด้วยหมึกสีดำ ขนาดของตัวอักษรพอเหมาะกับวัยของนักเรียน การจัดเรียงข้อความแต่ละหน้าแบ่งออกเป็น 2 คอลัมน์ทำให้การอ่านสะดวกยิ่งขึ้น การเว้นช่องไฟไคร้กับเหมาะสม การเว้นช่องว่างด้านซ้าย ขวา ข้างบน ข้างล่าง ของแบบเรียนเป็นระเบียบ การย่อหน้าทำได้เหมาะสมเมื่อขึ้นข้อความใหม่ การจัดวรรคตอนโดยทั่วไปเหมาะสม แต่การจัดลำดับหน้ายังมีขอบกพร่อง บางหน้าไม่มีเลขหน้าโดยไม่มีควมจำเป็นคือหน้า 4, 5, 7 การเรียงพิมพ์ด้วยตัวอักษรพิเศษให้แตกต่างจากตัวธรรมดาเมื่อถึงข้อความหรือคำที่ต้องการเน้นให้เห็นความสำคัญทำได้เหมาะสม

ส่วนอุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้การสอนนั้นมีภาพประกอบ แบบฝึกหัด และกิจกรรมเสนอแนะ ภาพประกอบในภาคประวัติศาสตร์ไทยมี 25 ภาพ แผนที่ 4 ภาพ รวมทั้งสิ้น 29 ภาพ ภาพประกอบเป็นภาพสีทั้งหมด ยกเว้นแผนที่หน้า 8 เป็นภาพขาวดำ ในด้านอุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้การสอนนี้ผู้วิจัยพบขอบกพร่องกล่าวคือ

(1) ภาพประกอบบางภาพมีคำอธิบายไม่ชัดเจน คือภาพประกอบหน้า 1 อธิบายภาพว่า "ไทยมุง" ควรเปลี่ยนเป็น "คนไทยในสมัยไทยมุง" ภาพประกอบหน้า 2

อธิบายภาพว่า "อ้ายลาว" ควรแก้ไขเป็น "คนไทยในสมัยอ้ายลาว" ภาพประกอบหน้า 11 อธิบายภาพว่า "ขอม หรือ เขมร (ไม่ใช่เขมรปัจจุบัน)" ควรแก้ไขเป็น "ชาวขอม หรือ ชาวเขมรโบราณ" ภาพประกอบหน้า 18 คำอธิบายภาพไม่ชัดเจน ประโยคที่ใช้ไม่มีประธานของประโยคคือ "อัญเชิญพวขุนนางกลางท่าว..." ควรแก้ไขเป็น "พวขุนนางเมืองและชาวไทยทั้งปวงพร้อมใจกันอัญเชิญพวขุนนางกลางท่าว..." จะทำให้ทราบว่าใครเป็นผู้กระทำการอันใดบ้าง ผู้อ่านสามารถทราบได้ทันทีเมื่ออ่านคำอธิบายภาพ ภาพประกอบหน้า 25 ก็เช่นเดียวกัน ควรแก้ไขจากประโยคที่ว่า "ทรงกิดประดิษฐ์อักษรไทย" เป็นประโยคที่สมบูรณ์คือ "พวขุนนางค้ำแห่งทรงกิดประดิษฐ์อักษรไทย"

(2) ภาพประกอบบางภาพไม่มีคำอธิบายภาพคือ ภาพประกอบหน้า 6, 7 และหน้า 27

(3) ภาพประกอบบางภาพผิดความจริงคือภาพประกอบหน้า 12 เป็นภาพพระปฐมเจดีย์ซึ่งในเนื้อเรื่องกล่าวว่าเป็นศิลปะที่ชาวอินเดียก่อสร้างไว้ พระปฐมเจดีย์ที่ปรากฏในภาพเป็นพระปฐมเจดีย์ที่เห็นกันอยู่ทุกวันนี้ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงสร้างขึ้นครอบของเดิมไว้ พระปฐมเจดีย์ในภาพจึงไม่ใช่ศิลปะของชาวอินเดีย ภาพประกอบหน้า 21 ไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องเพราะเนื้อเรื่องไม่ได้กล่าวถึงการอภิเษกมะกะโทเป็นพระเจ้าฟ้ารั่ว เพียงแต่กล่าวว่า "พระเจ้ารามคำแหง... ทรงสนับสนุนให้มะกะโทตั้งตัวเป็นใหญ่ขึ้นทางเมืองมอญและพระราชทานนามว่า พระเจ้าฟ้ารั่ว" แต่ภาพประกอบเป็นภาพพิธีการอภิเษกมะกะโทเป็นพระเจ้าฟ้ารั่ว

(4) ภาพประกอบบางภาพไม่ชัดเจน บางภาพซ้อนกัน บางภาพสี่ข้างมาก เช่นภาพประกอบหน้า 5, 11, 12, 13, 14, 15, และ 24

(5) ภาพประกอบหน้า 24 ผู้เรียบเรียงต้องการเน้นที่กระดิ่งที่หน้าประตูพระราชวังแต่ภาพประกอบเป็นภาพกระดิ่งเล็ก ๆ แต่ภาพคนและภาพหน้าประตูพระราชวังใหญ่มาก จุดเด่นของภาพจึงไม่ได้อยู่ที่กระดิ่งที่หน้าประตูพระราชวัง

(6) ภาพบางภาพไม่ใหม่โน้ตค้นเพิ่มขึ้นจากเนื้อเรื่อง ควรตัดออกบ้าง เช่น ภาพประกอบหน้า 6-7 ภาพบน ภาพประกอบหน้า 34 และหน้า 35 เป็นต้น

(7) แผนที่แต่ละภาพชัดเจนมีสีสวยแต่ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควรคือแผนที่ไม่มีเส้น
รุ่งเส้นแวง และสเกล นอกจากนี้แผนที่หน้า 8 ควรตัดชื่อเมืองที่ไม่สำคัญออกบ้าง
เพื่อเน้นความสำคัญของเมืองที่กองการให้นักเรียนทราบ และชื่อเมือง "ศรีสัตตนาลัย"
ควรแก้ไขเป็น "ศรีสัตตนาลัย"

(8) บทที่ 2 และบทที่ 4 ควรมีแผนที่ประกอบ เพราะทั้ง 2 บทนี้กล่าวถึง
ชื่อเมืองต่าง ๆ มากและยังเป็นชื่อเมืองโบราณด้วยอาจจะทำให้นักเรียนมองไม่เห็น
สภาพที่แท้จริงได้นอกจากนี้ชื่อเมืองเหล่านั้นบางเมืองไม่ปรากฏอยู่ในแผนที่ปัจจุบันถ้า
มี แผนที่แสดงเขตเมืองต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้นักเรียนไม่สับสนและเข้าใจบทเรียนที่
ขึ้น นอกจากนี้ชื่อเมืองโบราณต่าง ๆ ควรจะมีวงเล็บกำกับไว้ด้วยว่าปัจจุบันคือเมือง
อะไร หรือปัจจุบันอยู่ในเขตจังหวัดไหน

(9) แบบฝึกหัดและกิจกรรมของแบบเรียนเล่มนี้อยู่ท้ายของแต่ละตอน คำถาม
ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ใหม่ เน้นความจำมากเกินไป กิจกรรมช่วยให้นัก
เรียนรู้จักค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือเล่มอื่น ๆ ซึ่งเป็นการสร้างทักษะและลักษณะ
นิสัยที่ดี ให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน
แต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บางข้อชนิดของคำถามไม่ควรเป็นอรรถนิยามทั้งหมด ควรมีคำถามแบบ
ปรนัยบ้าง

(10) แบบเรียนเล่มนี้การเขียนเชิงอรรถยังไม่ถูกต้อง หน้า 19 ข้อความ
ทางด้านขวามีตัวอักษรที่เล็กกว่าตัวพิมพ์ธรรมดา เป็นเชิงอรรถ ซึ่งควรจะมีตัวเลข
กำกับและข้อความที่อธิบายนั้นควรอยู่ข้างล่างของหน้ากระดาษโดยมีเส้นขึ้นข้อความ
ระหว่างเนื้อหาและเชิงอรรถไว้

(11) แบบเรียนเล่มนี้ควรเพิ่มอภิธานศัพท์ ภาคผนวก บทสรุปท้ายบท
ครุฑชนี บรรณานุกรม และหนังสืออุเทศสำหรับครูและนักเรียน

4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยา

4.1 สารคดีความรู้ และ สารคดีสติปัญญา แบบเรียนเล่มนี้มีเนื้อหา
ครบถ้วนตามหลักสูตร เนื้อหามุ่งให้ความรู้และความเข้าใจ บางตอนส่งเสริมทัศนคติ
ที่ดี และเสริมสร้างทักษะบางอย่าง เช่น ทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ ทักษะในการ

คิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ แต่ยังคงขาดการนำไปใช้ การให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ในด้านต่าง ๆ ยังไม่ครบถ้วน เช่น ด้านการศึกษา วัฒนธรรม และประเพณีที่สำคัญของคน สามัญ สังคมชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากินของราษฎรไม่ได้กล่าวถึง

4.2 ความทันสมัย เนื้อเรื่องบางตอนยังล้าสมัย ผู้เรียบเรียงไม่ได้สอดแทรก ความรู้ใหม่ ๆ ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานที่ค้นพบใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย ทั้ง ๆ ที่แบบเรียน เล่มนี้พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2517 นี้เอง เรื่องที่ควรแก้ไขคือลำดับกษัตริย์ในสมัยกรุงสุโขทัย ป็นขึ้น กรองราชย์สมบัติตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ เป็นต้นมาถึงรัชกาลเจ้าฟ้าชาย

4.3 ความเป็นกลางของเนื้อหาในแบบเรียน ผู้เรียบเรียงเสนอเนื้อเรื่องที่ แสดงทัศนคติเป็นกลางดีตลอดภาคประวัติศาสตร์ไทย ไม่น้อมเอียงไปทางใดทางหนึ่งมากเกินไป ทำให้ผู้อ่านมีทัศนคติที่ดีต่อชนชาติอื่น ๆ พอสมควร

4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่มีความถูกต้องตรงตามหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ไทย แต่ควรแก้ไขบางตอนที่เนื้อหาไม่ทันสมัยดังที่ได้กล่าวแล้วทำให้เนื้อหา ผิดพลาดไปจากหลักฐานที่ค้นพบใหม่ แบบเรียนเล่มนี้มีเนื้อหาผิดพลาดเช่นเดียวกับแบบเรียน ของพ.อ. พูนผล อาสนจินดา

4.5 การเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา ผู้เรียบเรียงได้เสนอเนื้อหา และจัดลำดับเนื้อหาได้ดี แต่ละบทจะมีบทความนำเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านทราบโครงเรื่องย่อ ๆ ของบทนั้น ๆ คือ การจัดลำดับเรียงไปจากหัวข้อตรงกับหลักสูตรและมีความต่อเนื่องกันทุกบท ทุกตอน การเสนอเนื้อหาผู้เรียบเรียงพยายามกล่าวถึงสิ่งแวดลอมที่นักเรียนรู้จักและพยายาม ให้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน คือนำเรื่องที่เป็นปัจจุบันมาก่อนแล้วจึงเดาย้อน ไปสู่อดีต เช่น หน้า 3 ข้อความว่า "บุคคลที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในประเทศไทยปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่คือ ชาวไทย ชาวไทยเหล่านี้สืบเชื้อสายมาจากชนชาติไทยในสมัยโบราณ ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาว ไทยนั้นเข้าใจว่าอยู่ทางตอนกลางของทวีปเอเชีย..." เป็นต้นการเสนอเนื้อหาจึงมีความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาก แต่ถ้ามักการเสนอหัวข้อเป็นลักษณะคำถามบ้างจะเป็นการ กระตุ้นนักเรียนให้อยากเรียนและค้นคว้ามากขึ้น

5. ส่วนวน ภาษา คำศัพท์ ส่วนวนที่ใช้อย่างเป็นข้อความสั้น ๆ อ่านแล้วได้ใจ ความ การใช้ภาษายังมีข้อบกพร่องอีกเล็กน้อยเช่นคำว่า "เข้าใจว่า" ควรเป็น "สันนิษฐานว่า"

"รัฐชาน รัฐอัสสัม" ควรเปลี่ยนเป็น "แคว้นชาน แคว้นอัสสัม" จะเหมาะสมกว่า ชื่อแม่น้ำไม่ควรย่อควรใช้ชื่อเต็มเช่น ไม่ควรใช้ "แม่น้ำแยงซี" ควรแก้ไขเป็น "แม่น้ำแยงซีเกียง" คำว่า "พ่อขุนรามคำแหง" และ "พระเจ้ารามคำแหง" ควรใช้ย่ออย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวจะเหมาะสมกว่าไม่ควรใช้ทั้ง 2 คำปะปนกันไปมา คำว่ากัมพูชาหน้า 35 และหน้า 37 ไม่ควรใช้ เพราะคำว่ากัมพูชาหมายถึงประเทศเขมรในปัจจุบัน ควรแก้ไขเป็นพวก "ขอม" หรือเขมรโบราณจะดีกว่ามีฉะนั้นจะทำให้เด็กเรียนเข้าใจผิดได้ ข้อที่ควรแก้ไขอีกประการหนึ่งคือเรื่องการใช้คำราชาศัพท์ยังมีข้อบกพร่อง

นอกจากนี้ยังมีสำนวนบางสำนวนที่อธิบายย่อเกินไป และบางตอนก็เขียนเยิ่นเย้อทำให้ผู้อ่านสับสน เช่นข้อความหน้า 24 "ความเป็นอยู่ของราษฎรในสมัยกรุงสุโขทัยได้รับการเอาใจใส่อย่างดียิ่ง...ผู้ใดมีเรื่องเดือดร้อนก็ให้ไปสิ้นกระดังง์ซึ่งโปรดให้แขวนไว้ที่ประตูพระราชวัง..." ควรบอกควยตรงกับรับกาลของกษัตริย์พระองค์ไหน บางข้อความควรแก้ไขใหม่ เช่นหน้า 24 "แบบอักษรไทยที่พระเจ้ารามคำแหงมหาราชทรงนำมาใช้เป็นมรดกสำคัญที่สุโขทัยสร้างขึ้นไว้" ควรแก้ไขว่า "แบบอักษรไทยที่พ่อขุนรามคำแหงทรงคิดประดิษฐ์ขึ้นมานับว่าเป็นมรดกที่สำคัญอย่างหนึ่งในสมัยกรุงสุโขทัย"

คำศัพท์ที่ยากบางคำควรมีการอธิบายศัพท์ควย เช่นคำว่า ส่วย กฎหมายลักษณะต่าง ๆ นอกจากนี้คำศัพท์หน้า 5 คำว่า "คาร์ตาร" ควรแก้ไขเป็น "คาร์ตาร์" เพราะมาจากคำภาษาอังกฤษว่า (Tartar) เป็นต้น

แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกรมวิชาการ

1. พื้นฐานและรายละเอียดทั่วไป

- 1.1 ผู้แต่ง : กรมวิชาการอนุมัติให้นางอิมใจ วุฒิกุล เป็นผู้เรียบเรียง
- 1.2 สำนักพิมพ์ : องค์การคำครุสภา
- 1.3 โรงพิมพ์ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว
- 1.4 ครั้งที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่สิบสอง (พ.ศ.2517) จำนวน 80,000 เล่ม
- 1.5 ราคาของแบบเรียน : 5.00 บาท

2. ส่วนประกอบของแบบเรียน

2.1 ปก ปกเป็นกระดาษสี 150 กรัม ภาพหน้าปกเป็นภาพ 2 สี คอนบนสุดมีข้อความว่า "แบบเรียนสังกัดศึกษา วิชาประวัติศาสตร์" ถัดลงมาเป็นภาพเจดีย์และอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสิน ภาพหน้าปกสื่อความหมายของเนื้อเรื่องพอสมควร คอนล่างสุดมีข้อความว่า "ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกรมวิชาการ" ปกหน้าค่านในมีรูปครุฑอยู่เหนือข้อความที่ระบุชื่อของแบบเรียน ชั้นเรียน เจ้าของผู้จัดทำแบบเรียน ครั้งที่พิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ มีที่พิมพ์ ราคาของหนังสือ และโรงพิมพ์ ปกหลังค่านหน้ามีสัญลักษณ์ของสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ ปกหลังค่านในประกอบด้วยข้อความ 2 ตอน ตอนบนสุดเป็นประกาศของกระทรวงศึกษาธิการเรื่องอนุญาตให้ใช้แบบเรียนในโรงเรียน" ถัดลงมาเป็นคำนำของกรมวิชาการ ข้อปกพร้อมของแบบเรียนเล่มนี้คือไม่มีปกใน ซึ่งตามปกดีแล้วหนังสือแบบเรียนควรจะมีปกใน ปกในจะระบุข้อความต่าง ๆ ซึ่งแบบเรียนนี้พิมพ์ไว้ที่ปกหน้าค่านใน ส่วนปกหน้าค่านในและปกหลังค่านในนั้นโดยทั่วไปมักจะปล่อยให้ว่างไว้

2.3 สารบัญ อยู่ถัดจากปก สารบัญแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือภาคประวัติศาสตร์ไทย และภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศ ภาคประวัติศาสตร์ไทยมี 9 บทเรียน มีความยาว 44 หน้า ภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศมี 3 บทเรียน มีความยาว 54 หน้า สารบัญแสดงแค่หัวข้อใหญ่ ไม่แสดงหัวข้อย่อย และสารบัญไม่ระบุหน้าภาพประกอบในบทเรียน

2.4 เนื้อเรื่อง อยู่ถัดจากหน้าสารบัญ เนื้อเรื่องมีความยาวตลอดเล่ม 98 หน้า เฉพาะภาคประวัติศาสตร์ไทยมีความยาว 44 หน้า ภายในเนื้อเรื่องมีภาพประกอบแทรกเป็นบางบท

3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และ อุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้

แบบเรียนเล่มนี้มีความหนา 98 หน้า แบบเรียนมีขนาด 8 ยก วัดตามความกว้างยาวของปกเท่ากับ $10 \times 71 \frac{1}{2}$ " การเข้าปกเย็บด้วยลวดแล้วதாகาวัวอีกครั้งหนึ่ง ปกเป็นกระดาษสี 150 กรัม ส่วนภายในเล่มใช้กระดาษพิมพ์คุณภาพไม่ดี ปกเป็นภาพ 2 สี ส่วนภายในเล่มเป็นภาพขาวดำ ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์คือ 20 Point ชนิดของตัวพิมพ์เป็นตัวพิมพ์ขนาดธรรมดา มีขนาดกำลังพอเหมาะแก่นักเรียน การเว้นช่องไฟทำได้เหมาะสม ตัวอักษรส่วนใหญ่มีความชัดเจนและถูกต้อง แต่มีบางตัวที่พิมพ์พิมพ์บาง เกินไปมองไม่ชัด

การเว้นช่องว่างทั้งด้านซ้าย ขวา ข้างบน และข้างหน้าของแต่ละหน้าหนังสือเป็นระเบียบ การย่อหน้าทำได้ก็เพื่อขึ้นข้อความใหม่ หรือข้อความที่ควรจะเป็นข้อ ๆ การจักรวรรค-ตอนโดยทั่วไปเหมาะสม การเรียงลำดับหน้าเพื่อความถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีการพิมพ์ด้วย ตัวอักษรพิเศษคือ ไม้ทวน และใหญ่ แยกต่างไปจากตัวอักษรธรรมดาเมื่อถึงคำหรือข้อความ หรือเมื่อขึ้นหัวข้อที่กองการจะเน้นให้เห็นความสำคัญ

อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน เป็นภาพประกอบทั้งหมด มีรูปภาพ 5 ภาพ ภูมิแผนที่ 1 ภาพ รวมภาพประกอบทั้งสิ้น 6 ภาพ รูปภาพและแผนที่เป็นภาพถ่ายขาวดำพิมพ์ ไม่ชัดเจน ภาพมืดและมีัวเกินไป ภาพประกอบมีน้อยมากโดยเฉพาะแผนที่มีเพียงภาพเกี่ยว ถึงบทเรียนแต่ละบทถ้ามีแผนที่ประกอบทุกบท และแผนที่แสดงเส้นทาง การเดินทาง หรือเมือง สำคัญ ๆ ที่เนื้อเรื่องกล่าวถึงจะทำให้นักเรียนสามารถเรียนเนื้อหาต่าง ๆ ได้ดีขึ้นและง่ายขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้แบบเรียนเล่มนี้ยังควรเพิ่มแผนภูมิ เกี่ยวกับราชวงศ์ของกษัตริย์ใน สมัยกรุงศรีอยุธยา บทสรุป กิจกรรมเสนอแนะ คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท ภาคผนวก ครรชนี เริงอรรด หนังสืออุเทศ บรรณานุกรม และอภิธานศัพท์

4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการ เรียนการสอนและหลักจิตวิทยา

4.1 สาระความรู้และสาระค่านิยม ภูมิปัญญา แบบเรียนเล่มนี้มีเนื้อหาวิชา ครบถ้วนตามหลักสูตร เนื้อหาในแบบเรียนมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ และเนื้อหาส่วนมากเป็นเรื่องของการทำสงครามกับประเทศเพื่อนบ้าน และวัฒนธรรมประเพณีโดยทั่วไป เรื่องของราษฎรสามัญควรกล่าวถึงบ้างว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร มีการ ศึกษาหาความรู้กันอย่างไรบ้าง

4.2 ความทันสมัย เนื้อเรื่องส่วนใหญ่กล่าวถึงเรื่องการทำสงครามกับพม่าเป็น ส่วนใหญ่ แต่ยังมีบางเรื่องที่ควรสอดแทรกความรู้ใหม่ ๆ ที่ค้นพบทางประวัติศาสตร์ไว้บ้าง เช่น เรื่อง คอนเจคิยอยู่ที่ไหน การชนช้างในสงครามยุทธหัตถี เป็นต้น

4.3 ความเป็นกลางของเนื้อหาในแบบเรียน ผู้เรียบเรียงมีแนวโน้มเทอคหุล พระมหากษัตริย์ของชาวไทยมาก แต่มีความลำเอียงเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ของชาติอื่น เช่น ข้อความในหน้า 18 ที่กล่าวว่า "...พระมหาอุปราชเป็นผู้อ่อนแอไม่สามารถในการรบ... ส่วนพระนเรศวร เป็นผู้เฉลียวฉลาดและเก่งกล้าในยุทธวิธี..." เป็นต้น

4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่มีความถูกต้องตรงตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยดี แต่มีผิดพลาดอยู่บ้างในเรื่องการใช้ภาษาเท่านั้น

4.5 การเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา การจัดลำดับเนื้อหาเป็นไปตามหลักสูตร และมีความสอดคล้องตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ เพราะเนื้อหาเรียงความลำดับเหตุการณ์ และมีความต่อเนื่องกันทุกบททุกตอน วิธีการเสนอเนื้อหาที่ดีคือมีบทความนำเรื่องทุกบท และบทความที่นำเรื่องนั้นเมื่ออ่านแล้วทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้น และถ้าผู้เรียบเรียงสอดแทรกเกร็ดพงศาวดารบ้างจะทำให้เนื้อเรื่องมีความน่าอ่านมากยิ่งขึ้น

5. ส่วนวน ภาษา คำศัพท์ ผู้เรียบเรียงใช้ส่วนวนการอธิบายความสั้น ๆ ทำให้อ่านเข้าใจง่าย การใช้ภาษาส่วนใหญ่ดี แต่มีข้อบกพร่องบ้าง เช่น การใช้ลักษณะนามในหน้า 9 และหน้า 12 สับสน คือลักษณะนามของ "ช้าง" ควรเป็น "เชือก" แต่ข้อความในหน้า 9 และหน้า 12 ใช้คำว่า "ช้าง ... ช้าง" บ้าง "ช้าง... เชือก" บ้าง ผู้เรียบเรียงควรแก้ไขในเรื่องเหล่านี้ด้วย ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขอีกประการหนึ่งคือ การใช้คำราชาศัพท์ ในแบบเรียนเล่มนี้การใช้คำราชาศัพท์ยังผิดพลาดมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกล่าวถึงพระมหากษัตริย์ของชาติอื่น ๆ ผู้เรียบเรียงมักไม่ค่อยใช้คำราชาศัพท์

แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของ พ.อ.พูนพล อาสนจินดา

1. พื้นฐานและรายละเอียดทั่วไป

1.1 ผู้แต่ง	: พ.อ.พูนพล อาสนจินดา
1.2 สำนักพิมพ์	: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
1.3 โรงพิมพ์	: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
1.4 ครั้งที่พิมพ์	: พิมพ์ครั้งที่ห้า (พ.ศ. 2517) จำนวน 10,000 เล่ม
1.5 ราคาของแบบเรียน	: 6.50 บาท

2. ส่วนประกอบของแบบเรียน

2.1 ปก เป็นกระดาษปอนด์ขาว ภาพหน้าปกเป็นภาพสี คอนม้นสุดมีข้อความว่า "แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2" ถัดลงมาเป็นรูปภาพ 5 ภาพ แต่เป็นรูปเรื่องราวเดียวกัน คือเป็นรูปภาพเกี่ยวกับสมเด็จพระนเรศวรทรงหลั่งน้ำจากพระเศวตฉัตรเพื่อประกาศอิสรภาพ ถัดจากรูปภาพลงมาทางด้านซ้ายมีข้อความว่า "กระทรวงศึกษาธิการ

อนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้" ถัดมาทางค่านขวาเป็นเครื่องหมายการค้าของสำนักพิมพ์ ภาพหน้าปกมีสีสวยสะดุดตามีศิลปะ และเป็นภาพที่สื่อความหมายของเนื้อเรื่องภายในเล่มพอสมควร ปกหน้าค่านในมีข้อความระบุชื่อวิชา ชั้นเรียน กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้ ชื่อผู้เรียบเรียง วุฒิของผู้เรียบเรียง วิธีการเรียบเรียง เครื่องหมายการค้าของสำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ พ.ศ.ที่พิมพ์ สถานที่จำหน่าย ลิขสิทธิ์การพิมพ์ ราคาของแบบเรียน ส่วนปกหลังค่านหน้ามีรูปกรรฐ ถัดลงมามีข้อความว่า "ใบอนุญาตให้ใช้แบบเรียน" ถัดลงมาเป็นชื่อโรงพิมพ์ ส่วนปกหลังค่านในปล่อยว่างไว้ ขอบกรอบของแบบเรียนเล่มนี้ในค่าน "ปก" ของแบบเรียนคือ ไม่มีปกใน ซึ่งโดยปกติแล้วข้อความที่ปกหน้าค่านในนั้นควรอยู่ที่ปกใน

2.2 ค่านำ อยู่ถัดจากปกหน้า ผู้เรียบเรียงได้ระบุความมุ่งหมายในการเขียนแบบเรียน วิธีการเขียนแบบเรียน วิธีใช้แบบเรียนของครูและนักเรียนได้เหมาะสม ทำให้ผู้ใช้แบบเรียนสามารถใช้แบบเรียนได้ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์และสะดวกต่อผู้ใช้อย่างยิ่ง

2.3 สารบัญ อยู่ถัดจากหน้าค่านำ สารบัญแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคประวัติศาสตร์ไทย มีจำนวน 6 บท มีความยาว 36 หน้า และภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศ มีจำนวน 3 บท มีความยาว 38 หน้า และมีแบบฝึกหัดทบทวนอีก 6 หน้า รวม 70 หน้า สารบัญแสดงแต่หัวข้อใหญ่ไม่ได้ระบุหัวข้อย่อย นอกจากนั้นยังไม่ได้ระบุหน้าของภาพประกอบที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาอีกด้วย

2.4 เนื้อเรื่อง อยู่ถัดจากหน้าสารบัญ ภายในเนื้อเรื่องจะมีภาพประกอบแทรกอยู่

2.5 แบบฝึกหัดทบทวน แบบฝึกหัดทบทวนของแบบเรียนเล่มนี้มีทุกบทเรียน แต่ขอบกรอบคือ แบบฝึกหัดควรอยู่ท้ายบทเรียนทุก ๆ บท ไม่ควรนำไปไว้ท้ายเล่ม เพราะไม่สะดวกในการใช้แบบเรียน

3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และ อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน

แบบเรียนเล่มนี้มีความหนา 70 หน้า (เฉพาะภาคประวัติศาสตร์ไทยมีความยาว 36 หน้า) แบบเรียนมีขนาด 12 หน้ายก วัดตามความกว้างยาวของปกเท่ากับ 8" x 9" การเข้าเล่มเย็บด้วยลวดแล้วตากาวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ปกเป็นกระดาษปอนด์หนัก 180 กรัม ภายในเล่ม

ใช้กระดาษบุฟิวาและคุณภาพไม้ดี กระดาษมีสีค่อนข้างเหลือง ขนาดตัวอักษรที่พิมพ์เป็นอักษรตัวบาง 16 Point พิมพ์ด้วยหมึกสีดำ ชนิดของตัวหนังสือเป็นตัวพิมพ์ขนาดธรรมดา มีขนาดพอเหมาะกับสายตาของนักเรียนในวัยนี้ การเรียงข้อความแต่ละหน้าแบ่งออกเป็น 2 คอลัมน์ ทำให้อ่านได้เร็วยิ่งขึ้น การเว้นช่องไฟไต่ระดับเหมาะสมคือตัวอักษรไม่ชิดหรือไม่ห่างกันจนเกินไป การเว้นช่องว่างทั้งด้านซ้าย ขวา ข้างบน และข้างล่างเป็นระเบียบ การย่อหน้าเหมาะสม การจัดวรรคตอนเหมาะสม แต่การจัดคำค้ำหน้ายังมีข้อบกพร่องบ้างเล็กน้อยคือบางหน้าไม่มีหมายเลขกำกับโดยไม่มีความจำเป็น เช่น หน้า 8 และหน้า 22 การเรียงพิมพ์ตัวอักษรพิเศษให้แตกต่างจากตัวธรรมดาเมื่อถึงข้อความหรือคำที่ถองการจะเน้นความสำคัญ แต่การสะกดการันต์ยังไม่ถูกต้อง เช่น หน้า 13 คำว่า "พระศรีสรรเพชญ์" ที่ถูกต้องคือ "พระศรีสรรเพชญ์" และหน้า 34 คำว่า " พระพุทธรูปศรีสรรเพชญ์สาคาญาณ" ที่ถูกต้องคือ "พระพุทธรูปศรีสรรเพชญ์สาคาญาณ"

ส่วนอุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนนั้นมีภาพประกอบแทรกอยู่ในเนื้อหา และมีแบบฝึกหัดหัตถ์ทวนอยู่ท้ายเล่ม ภาพประกอบภายในเล่มทั้งหมดมี 24 ภาพ เป็นรูปภาพ 23 ภาพ และแผนที่ 1 ภาพ รูปภาพแต่ละรูปมีสีสวยงามและมีประโยชน์ในการเรียนการสอนพอสมควร แต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บางกล่าวคือ

- (1) แผนที่หน้า 2 ชื่อเมือง " เชียงกราน" ควรเปลี่ยนเป็น " เชียงกราน" เพื่อให้ตรงกับเนื้อเรื่อง และแผนที่ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควรเพราะไม่มีเส้นรุ้งเส้นแวง และสเกลกำกับ
- (2) ภาพประกอบบางภาพใหญ่เกินความจำเป็นไม่เหมาะสมกับหน้ากระดาษ เช่น ภาพประกอบหน้า 8, 19, และหน้า 22
- (3) ภาพประกอบหน้า 19 ไม่มีคำอธิบายภาพ
- (4) คำอธิบายภาพไม่ควรอยู่ในระดับเดียวกับเนื้อเรื่อง เพราะจะทำให้ผู้อ่านไม่สะดวกในการอ่าน คำอธิบายภาพยังไม่เป็นระเบียบคืออยู่ข้างบนภาพบ้าง ข้างล่างภาพบ้าง เยื้องไปทางด้านใดด้านหนึ่งเกินไปบ้าง คำอธิบายภาพควรอยู่ใต้ภาพและอยู่ในแนวที่ด้านซ้ายและ ขวาไต่ระดับกัน
- (5) แผนที่ในแบบเรียนเล่มนี้มันน้อยเกินไป ควรเพิ่มแผนที่ให้มากขึ้น เช่นแผนที่แสดงเส้นทางถาวรเส้นทางที่สำคัญ ๆ ของไทยและของพม่า
- (6) แบบฝึกหัดหัตถ์ทวนควรอยู่ท้ายบทเรียนทุกบท ไม่ควรนำไปรวมไว้ที่ท้ายเล่ม และ

แบบฝึกหัดไม่ควรเน้นความจำมากเกินไป ควรเพิ่มคำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเล่มอื่น ๆ บ้าง

(7) แบบเรียนเล่มนี้ควรเพิ่ม บทสรุป กิจกรรมเสนอแนะ อภิธานศัพท์ ภาคผนวก หนังสืออุทิศ เชิงอรรด วรรณคดี และบรรณานุกรม

4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอน และ หลักจิตวิทยา

4.1 สารคดีความรู้ และ สารคดีสนธิสัญญา แบบเรียนเล่มนี้มีเนื้อหาครบถ้วนตรงตามหลักสูตร เนื้อหาทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวของอดีต นอกจากนี้แบบเรียนยังมีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี ช่วยให้นักเรียนมีความเคารพและเทิดทูนความกล้าหาญของวีรสตรี และวีรบุรุษของไทย การอธิบายเนื้อเรื่องละเอียด แต่ยังมีข้อบกพร่องคือไม่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์หาเหตุผล เนื้อเรื่องเน้นการทำสงครามและเป็นเรื่องของพระมหากษัตริย์มากเกินไป ไม่ช่วยให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ การให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมายังไม่ครบถ้วน เช่น คำนการศึกษาวัดนทรรมประเพณีของราษฎร ความเป็นอยู่ และการทำมาหากินของราษฎร เป็นต้น

4.2 ความทันสมัย เนื้อเรื่องไม่สอดคล้องข้อเท็จจริง หลักฐาน และความรู้ใหม่ ๆ มาแทรกไว้เช่น การชนช้างในสงครามยุทธหัตถี กองเจดีย์อยู่ที่ไหน ซึ่งผู้เรียบเรียงอาจจะนำความรู้ใหม่ ๆ ไว้ที่เชิงอรรด ก็ได้

4.3 ความเป็นกลางของเนื้อเรื่อง ผู้เรียบเรียงแสดงทัศนะที่เป็นกลางได้อย่างเหมาะสมทุกเรื่อง

4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่มีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ แต่ยังมีบางเรื่องที่ผิดพลาดคือปี พ.ศ. ที่ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่สมเด็จพระเอกาทศรถ เป็นต้นมา จนถึงปีขึ้นครองราชย์ของเจ้าฟ้าชัย กิ่งที่กล่าวแล้ว และข้อความหน้า 30 ที่ว่า "...พระเพทราชาสั่งประหารชีวิตคนเสียมาก เพราะประชาชนยังมีวามจงรักภักดีต่อสมเด็จพระนารายณ์ และอยากให้เชื้อสายของพระนารายณ์ขึ้นครองราชย์" นั้นตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ว่าสมเด็จพระนารายณ์ไม่ทรงมีพระราชโอรส มีแต่พระราชธิดาเท่านั้น พระองค์มีแต่พระราชบุตรบุญธรรม และมีพระอนุชาต่างพระราชมารดาเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น แต่ก็ไม่ทรงโปรดเท่าใดนัก พระองค์ไม่ทรงแต่งตั้งผู้ใดเป็นรัชทายาทเมื่อสมเด็จพระนารายณ์สวรรคตก็ไม่มีพระราชวงศ์พระองค์ใดที่จะขึ้นครองราชย์

4.5 การเสนอเนื้อหา และการจัดลำดับเนื้อหา การอธิบายเนื้อเรื่องค่อนข้างละเอียดไม่ย่อเกินไป เรื่องที่ควรอธิบายเพิ่มเติมคือ ลักษณะของกฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยา

5. ส่วนวน ภาษา และคำศัพท์ มีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย คือหน้า 7 คำว่า "พระมหินทร" ควรเรียกให้เต็มว่า "พระมหินทราธิราช" หน้า 12 คำว่า "กรุงศรีสัตนาคณฑุ (ลานช้าง)" ควรเปลี่ยนเป็น "กรุงศรีสัตนาคณฑุ (เวียงจันทน์) เพราะเนื้อเรื่องที่กำลังกล่าวต่อมาใช้คำว่า "เวียงจันทน์" ไม่ได้ใช้คำว่า "ลานช้าง" จึงควรให้สอดคล้องกันเพื่อให้นักเรียนไม่สับสน นอกจากนั้นคำที่เป็นภาษาอังกฤษควรเรียงลำดับเท่ากับภาษาอังกฤษไว้ด้วยเพื่อให้นักเรียนสามารถไปค้นคว้าจากหนังสือเล่มอื่น ๆ สะดวกขึ้น หน้า 31 และหน้า 32 คำว่า "พระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์" ควรแก้ไขเป็น "สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์" ข้อบกพร่องอีกประการหนึ่งคือการใช้คำราชาศัพท์ยังมีข้อผิดพลาดมาก ผู้เรียบเรียงควรแก้ไขในการพิมพ์ครั้งต่อไปด้วย

แบบเรียนประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของ ดร.ประสาธ หลักศิลา

1. พื้นฐานและรายละเอียดทั่วไป

- 1.1 ผู้แต่ง : ดร. ประสาธ หลักศิลา
- 1.2 สำนักพิมพ์ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
- 1.3 โรงพิมพ์ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
- 1.4 ครั้งที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่สอง (พ.ศ. 2517) จำนวน 10,000 เล่ม
- 1.5 ราคาของแบบเรียน : 7.00 บาท

2. ส่วนประกอบของแบบเรียน

2.1 ปก ปกเป็นกระดาษปอนด์หนัก 180 กรัม ภาพหน้าปกเป็นภาพ 4 สีคอนน สุกิริรูปภาพ 2 รูป ภาพทางซ้ายมือเป็นภาพปั้นใหญ่ ถัดมาทางขวาเป็นภาพมหาดมระดับี คอนกลางของหน้าปกมีข้อความว่า "แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2" ถัดมาทางขวาเป็นเครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ภาพล่างเป็นภาพสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงทำการรบ ถัดมาทางขวาเป็นภาพ ดร. ชุนยัต เชน และภายในภาพ ดร. ชุนยัต เชน ข้างล่างมีข้อความซ้อนภาพว่า "กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้" ภาพหน้าปกเป็นภาพสีสวยงาม สะอาดตา นักเรียน และภาพที่ปรากฏอยู่ทุกภาพสื่อความหมายของเนื้อเรื่องภายในเล่มได้ดี

ปกหน้าค่านในระบุชื่อแบบเรียน ชั้นเรียน กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้ ชื่อผู้เรียบเรียง วิธีการเรียบเรียง เครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ครั้งพิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ พ.ศ.ที่พิมพ์ สถานที่จำหน่ายแบบเรียน ลิขสิทธิ์การพิมพ์ และราคาของแบบเรียน ปกหลังค่านหน้ามีรูปกรรหูยื่นข้อความ ถัดลงมาข้อความเรื่อง "ใบอนุญาตให้ใช้แบบเรียน" ถัดลงมาเป็นชื่อโรงพิมพ์ ส่วนปกหลังค่านในปล่อยว่างไว้ ขอบกรรหูคือไม่มีปกใน โดยปกติดแล้วข้อความที่พิมพ์ในปกหน้าค่านในควรอยู่ที่ปกใน และปกหน้าค่านในควรปล่อยว่างไว้

2.2 คำนำ ผู้เรียบเรียงได้ระบุข้อความสำคัญต่าง ๆ ไว้ชัดเจนคือ วิธีการเขียนแบบเรียน วิธีใช้แบบเรียนของครูและของนักเรียน ทำให้ผู้ใช้แบบเรียนสามารถใช้แบบเรียนได้ถูกต้อง

2.3 สารบัญ สารบัญอยู่ถัดจากหน้าคำนำ สารบัญแบ่งออกเป็น 2 ภาคคือ ภาคประวัติศาสตร์ไทย มี 6 ตอน 16 บทเรียน มีความยาว 51 หน้า และภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศมี 3 ตอน 9 บทเรียน มีความหนา 44 หน้า สารบัญแบ่งหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยได้ละเอียดพอสมควร แต่สารบัญไม่ได้ระบุหน้าของภาพประกอบภายในเล่ม

2.4 เนื้อเรื่อง ถัดจากหน้าสารบัญเป็นเนื้อเรื่องของแบบเรียน มีภาพประกอบแทรกอยู่ และเมื่อจบเนื้อเรื่องแต่ละตอนแล้วจะมีกิจกรรม และแบบฝึกหัดสำหรับนักเรียน

3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และ อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน

แบบเรียนเล่มนี้มีความหนา 96 หน้า แบบเรียนมีขนาด 12 หน้ายก วัดความกว้างยาวของแบบเรียนเท่ากับ 8" X 9" การเข้าเล่มเย็บค้วยลวดแล้วหากาวซ้ำอีกครึ่งหนึ่งปกเป็นกระดาษปอนด์หนัก 180 กรัม ภายในเล่มใช้กระดาษรูปสีขาวแต่จุดภาพไม้ดี สีของกระดาษภายในเล่มค่อนข้างเหลือง ขนาดตัวอักษรพิมพ์เป็นตัวบาง 16 Point พิมพ์ด้วยหมึกสีดำ ขนาดของตัวอักษรพอเหมาะกะกับสายตาของนักเรียนในระดับนี้ การจัดเรียงข้อความแต่ละหน้าแบ่งออกเป็น 2 กอลดับัน ทำให้อ่านได้เร็วขึ้น การเว้นช่องไฟทำได้เหมาะสม การเว้นช่องว่างค่านซ้าย ค่านขวา ข้างบน ข้างล่างเป็นระเบียบ นอกจากนี้ยังมีการเรียงพิมพ์ด้วยตัวอักษรพิเศษให้แตกต่างจากตัวพิมพ์ธรรมดาเมื่อถึงข้อความหรือคำที่ต้องการเน้นความสำคัญ การตรวจพิสูจน์อักษรยังผิดเพี้ยนบ้างถึงหน้า 19 ที่ว่า "ไพร่พลจะมาแต่แม่ทัพตาย"

ควรแก้ไขว่า "ไฟรพลพม่าเห็นแม่ทัพตาย"

ส่วนอุปกรณ์ช่วยการเขียนการสอนนั้นทั้งภาพประกอบ และ แบบฝึกหัดท้ายบท
กิจกรรมเสนอแนะ ภาพประกอบเฉพาะภาคประวัติศาสตร์ไทยมี 26 ภาพ เป็นรูปภาพทั้งหมด
ไม่มีแผนที่ ภาพสีสวยงามและสอดคล้องกับเนื้อเรื่องดี แต่ผู้วิจัยพบข้อบกพร่องอีกเล็กน้อย
เกี่ยวกับอุปกรณ์ช่วยการเขียนการสอนกล่าวคือ

(1) คำอธิบายภาพหน้า 3 ประโยคไม่สมบูรณ์คือ "สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราช-
ธานี" ควรแก้ไขเป็น "สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี"
และคำอธิบายภาพควรอยู่ที่ภาพจะทำให้ง่ายและสวยงามกว่า

(2) คำอธิบายภาพหน้า 6, 17, 23, 48, และหน้า 49 คำอธิบายภาพอยู่ในระดับ
เดียวกันกับเนื้อเรื่อง ทำให้ปะปนกับเนื้อเรื่องไม่สวยงามและไม่เป็นระเบียบทำให้อ่านยาก
นอกจากนี้คำอธิบายภาพยังไม่ได้ระยะที่สวยงามคือค่อนข้างห่างซ้ายมือและขวามือมากเกินไป
ภาพประกอบหน้า 6 เป็นภาพที่แทรกอยู่ระหว่างกิจกรรมและแบบฝึกหัดซึ่งไม่ถูกต้อง ภาพหน้า 6
ควรแทรกไว้ที่หน้า 4 เพราะเนื้อเรื่องที่หน้า 4 กล่าวถึงรูปภาพที่หน้า 6

(3) ภาพหน้า 8 เป็นภาพพระเจ้าเจดีย์ศรีสุริโยทัย รูปภาพและคำอธิบายชัดเจนถูกต้อง
แต่เนื้อเรื่องไม่ได้กล่าวถึงพระเจ้าเจดีย์องค์นี้เลยว่ามีความเป็นมาอย่างไร และมีความสำคัญอย่าง
ไร ภาพประกอบภาพนี้จึงไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

(4) ภาพประกอบหน้า 5 เป็นภาพคอนเจดีย์ เนื้อเรื่องไม่ได้กล่าวถึงความเป็นมา
เช่นเดียวกัน และไม่ได้กล่าวข้อความคอนโคเกี่ยวกับคอนเจดีย์เลย

(5) ภาพประกอบหน้า 32 และหน้า 34 ไม่มีคำอธิบายภาพ ส่วนภาพที่ 32 นั้นเป็น
ภาพที่ไม่มีประโยชน์แต่อย่างไรจึงควรตัดออก

(6) คำอธิบายภาพควรให้ไ้ระยะที่สวยงามและควรอยู่ที่ภาพ ไม่ควรนำไปใส่ที่
ด้านบนข้าง ด้านล่างข้าง ภายในภาพข้าง ทำให้ไม่เป็นระเบียบและไม่สวยงาม

(7) ภาพหน้า 35 ผิดความจริง คือเป็นภาพพระยาวิชาเยนทร์กำลังถูกประหาร
ชีวิต แต่ภายในภาพมีทหาร 3 คน มีท่าทางเหมือนรุมทำร้ายมากกว่าที่จะนำตัวพระยาวิชา-
เยนทร์ไปประหาร และทหารคนหนึ่งถือมีดสั้น ทหารอีก 2 คนถือดาบ ซึ่งผิดความจริง

(8) แบบฝึกหัดและกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ การค้นคว้าหา
ความรู้เพิ่มเติม และให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน แต่ลักษณะของคำถามควรเป็นแบบ

ปรนัยบ้าง ไม่ควรเป็นแบบอักษณียเพียงอย่างเดียว เพราะจะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อได้

(9) แบบเรียนเล่มนี้ควรเพิ่มหนังสืออุเทศสำหรับครูและนักเรียน บรรณานุกรม
เชิงอรรถ ภาคผนวก อภิธานศัพท์ และบทสรุป

4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอน และ หลักจิตวิทยา

4.1 สาระความรู้ และ สาระค่าสติปัญญา แบบเรียนเล่มนี้เนื้อหาคอบ
ถ้วนตามหลักสูตร เนื้อหาบ่งให้ความรู้ความเข้าใจภายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสงคราม ไม่ส่งเสริมทัศนคติที่ถึงาม ไม่แสดงการยกย่องวีรกรรมของวีรศรและวีรบุรุษทั้งของไทยและของ
พม่า เนื้อเรื่องย่อเกินไป บางตอนที่สำคัญที่จะส่งเสริมทัศนคติที่ดีมีจะข้ามเสีย นอกจากนั้น
เนื้อเรื่องยังขาดการให้ความรู้อีกหลายด้านเช่น การศึกษา ประเพณี วัฒนธรรม สังคม
และเศรษฐกิจ และไม่สาบารดที่จะนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิด
เท่าที่ควร

4.2 ความทันสมัยเนื้อเรื่องบางเรื่องยังล้าสมัย ไม่สอดคล้องข้อเท็จจริงที่
ค้นพบใหม่ ๆ ทั้ง ๆ ที่แบบเรียนเล่มนี้พิมพ์เมื่อพ.ศ.2517 นี้เอง เรื่องที่ควรแทรกในบทเรียน
เช่น การทำยุบชาติดี คอมเจดีย์อยู่ที่ไหน ซึ่งผู้เรียบเรียงควรแทรกเป็นเชิงอรรถไว้

4.3 ความเป็นกลางของเนื้อหา เนื้อเรื่องแสดงความเป็นกลางพอสมควร
แต่ยังมีบางตอนที่แสดงให้เห็นว่ายังไม่ค่อยเป็นกลางนัก เช่น หน้า 24 ข้อความว่า "...พระ
มหากุปราชชา...ได้สั่งสมเค็จพระนเรศวรทรงทำทนายจะไม่รับก็ละอาย"

4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา ควรแก้ไขขึ้นครองราชย์ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระ
เอกาทศรถเป็นต้นมาจนถึงรัชกาลเจ้าฟ้าชัย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

4.5 การเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา การเสนอเนื้อหาบางตอนย่อ
เกินไป แต่การจัดลำดับหัวข้อตรงตามหลักสูตร แต่ละบทผู้เรียบเรียงมีบทความนำเรื่อง
ทุกบท ทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงโครงเรื่องย่อ ๆ ของบทนั้น ๆ ก็ เนื้อเรื่องที่ส่งเสริมให้
เกิดทัศนคติที่ดีไม่ควรย่อหรือคัดทิ้ง และควรเพิ่มเนื้อหาที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิต
จริงได้ นอกจากนั้นการเสนอหัวข้อควรมีลักษณะที่เป็นคำถามบ้าง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้
นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็นหรืออยากที่จะตอบคำถามมากขึ้น

5. ส่วนวน ภาษา คำศัพท์ ส่วนวนส่วนมากเข้าใจง่าย ภาษาที่ใช้ไม่ยาก
เกินไป แต่ยังมีคำหรือข้อความผิดพลาดบ้าง เช่น หน้า 8 และหน้า 10 คำว่า "พระมหินทร์"

ควรเรียกเต็มว่า "พระมหินทราธิราช" หน้า 34 คำว่า "กัมพูชา" ควรเปลี่ยนเป็น "ขอม"
 ข้อความหน้า 15 ที่ว่า "พระเจ้าหงสาวดีได้พระพี่นางเป็นพระชายาเหมือนอย่างเป็นท้าวจันทน์"
 ควรแก้ไขสำนวนนี้ใหม่ว่า "พระเจ้าหงสาวดีทรงได้พระพี่นางของสมเด็จพระนเรศวรเป็น
 พระชายาเหมือนอย่างเป็นองค์ประกัน" จะเหมาะสมกว่า ส่วนคำที่เป็นภาษาต่างประเทศ
 ควรจะมีวงเล็บกำกับภาษานั้นไว้ เช่นคำว่า "เซอเดียบ เกอ โชมองค์" "ลาตูแมร์" ข้อที่ควร
 แก้ไขเป็นอย่างยิ่งคือการใช้คำราชาศัพท์ เพราะยังมีข้อผิดพลาดอยู่มาก

แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกรมวิชาการ

1. พื้นฐานและรายละเอียดทั่วไป

- 1.1 ผู้แต่ง : กรมวิชาการอนุมัติให้นางอิมใจ วุสิกกุล เป็น
ผู้เรียบเรียง
- 1.2 สำนักพิมพ์ : องค์การศึกษาคณะครูสภา
- 1.3 โรงพิมพ์ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- 1.4 ครั้งที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่สิบ (พ.ศ.2517) จำนวน 80,000 เล่ม
- 1.5 ราคาของแบบเรียน : 5.00 บาท

2. ส่วนประกอบของแบบเรียน

2.1 ปก ปกเป็นกระดาษสี 150 กรัม ภาพหน้าปกมี 2 สี ตอนบนสุดมีข้อความว่า "แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์" ถัดลงมาเป็นภาพอนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถัดมากลางหน้ากระดาษเป็นภาพเจดีย์ใหญ่ ถัดจากภาพเจดีย์ใหญ่ทางด้านขวาเป็นภาพท้าวสุรนารี และภาพข้างศึก ตอนล่างสุดมีข้อความว่า "ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกรมวิชาการ" ภาพหน้าปกสื่อความหมายของเนื้อเรื่องภายในเล่มดี ปกหน้าด้านในมีรูปครุฑอยู่เหนือข้อความที่ระบุชื่อของแบบเรียน ชั้นเรียน เจ้าของผู้จัดทำแบบเรียน ครั้งที่พิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ ราคาของหนังสือ และชื่อโรงพิมพ์ ปกหลังด้านหน้ามีเครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ชื่อโรงพิมพ์ และชื่อผู้พิมพ์โฆษณา ส่วนปกหลังด้านในประกอบด้วยข้อความ 2 ตอน คือ ตอนบนสุดเป็นประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง "อนุญาตให้ใช้แบบเรียนในโรงเรียน" ถัดลงมาเป็นคำนำของกรมวิชาการ ข้อบกพร่องคือแบบเรียนเล่มนี้ไม่มีปกใน ซึ่งโดยปกติแล้วข้อความที่ระบุไว้ที่ปกหน้าด้านในควรอยู่ที่ปกในของ

แบบเรียน

2.2 คำว่า คำนำของแบบเรียนเล่มนี้อยู่ปกหลังกันในซึ่งเป็นการวางส่วนประกอบของแบบเรียนที่ไม่ถูกต้อง คำนำของกรมวิชาการไม่ได้ระบุความมุ่งหมายของผู้แต่ง วิธีการแต่งแบบเรียน และไม่ได้ระบุวิธีใช้แบบเรียนทั้งของครูและนักเรียน คำนำไม่ระบุคุณวุฒิของผู้แต่ง คำนำของแบบเรียนเล่มนี้จึงไม่มีประโยชน์สำหรับผู้ใช้แบบเรียน

2.3 สารบัญ อยู่ถัดจากปก สารบัญแบ่งออกเป็น 2 ภาคคือ ภาคประวัติศาสตร์ไทยมี 9 บทเรียน มีความยาว 67 หน้า ภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศมีความยาว 7บทเรียน 43 หน้า สารบัญแสดงแต่หัวข้อใหญ่ไม่ระบุหัวข้อย่อยและไม่ระบุหน้าของภาพประกอบภายในเล่ม นอกจากนั้นสารบัญยังมีข้อบกพร่องมากคือระบุหน้าของบทเรียนผิดคือ

บทที่ 5	หน้า 27	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 5.....	หน้า 25
บทที่ 6	หน้า 36	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 6.....	หน้า 35
บทที่ 7	หน้า 39	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 7.....	หน้า 38
บทที่ 8	หน้า 44	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 8.....	หน้า 43
บทที่ 9.....	หน้า 53	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 9.....	หน้า 52

ภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศ

บทที่ 10.....	หน้า 69	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 10.....	หน้า 68
บทที่ 11.....	หน้า 76	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 11.....	หน้า 75
บทที่ 12.....	หน้า 80	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 12.....	หน้า 79
บทที่ 13.....	หน้า 86	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 13.....	หน้า 85
บทที่ 14.....	หน้า 91	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 14.....	หน้า 90
บทที่ 15.....	หน้า 99	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 15.....	หน้า 97
บทที่ 16.....	หน้า 111	ควรแก้ไขให้ถูกต้องคือ	บทที่ 16.....	หน้า 110

2.4 เนื้อเรื่อง อยู่ถัดจากหน้าสารบัญ เนื้อเรื่องเฉพาะภาคประวัติศาสตร์ไทยมีความยาว 67 หน้า ภายในเรื่องจะมีภาพประกอบแทรกอยู่บ้าง

3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และ อุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้การสอน

แบบเรียนเล่มนี้มีความหนาตลอดเล่ม 116 หน้า แบบเรียนมีขนาด 8 หน้ายก

วัดตามความกว้างยาวของปกเท่ากับ $10" \times 7\frac{1}{2}"$ การเข้าปกเย็บด้วยลวดแล้วทากาวซ้ำ
อีกครึ่งหนึ่ง ปกเป็นกระดาษสี 150 กรัม ส่วนกระดาษภายในเล่มใช้กระดาษบุฟลูดภาพ
ไม้คั่น ปกเป็นภาพ 2 สี ส่วนภาพภายในเล่มเป็นภาพขาวดำ ขนาดตัวอักษรที่พิมพ์คือ
20 Point ชนิดของตัวพิมพ์เป็นขนาดธรรมดา มีขนาดกำลังพอเหมาะกับนักเรียนในระดั
นี้ การเว้นช่องไฟทำได้เหมาะสมไม่ชิดหรือไม่ห่างกันจนเกินไป การเว้นช่องว่างทั้งด้าน
ซ้าย ด้านขวา ข้างบน ข้างล่างของหนังสือแต่ละหน้ามีความเป็นระเบียบ การย่อหน้าทำได้
ดีเมื่อขึ้นข้อความใหม่หรือข้อความที่ควรจะแสดงเป็นข้อ ๆ การจัดวรรคตอนโดยทั่ว ๆ ไป
เหมาะสม การเรียงลำดับหน้ามีความถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีการพิมพ์ด้วยตัวอักษรพิเศษ
คือเป็นตัวหนาและใหญ่แตกต่างไปจากตัวอักษรธรรมดาเมื่อถึงคำหรือข้อความหรือเมื่อขึ้น
หัวข้อที่คงการจะเน้นความสำคัญ แต่แบบเรียนเล่มนี้ยังมีข้อบกพร่องในด้านการตรวจ
พิสูจน์อักษรบ้าง เช่น หน้าหน้าคือ "พศ. 2307" ที่ถูกต้องคือ "พ.ศ. 2307"

อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนเป็นภาพประกอบทั้งสิ้น เป็นรูปภาพ 2 ภาพ แผนที่
2 ภาพ แผนภูมิ 1 ภาพ และตาราง 1 ตาราง รวมภาพประกอบ 6 ภาพ รูปภาพไม่ชัด
ภาพัวเกินไปทั้ง 2 ภาพ แผนที่มีความชัดเจนดี ตารางและแผนภูมิช่วยให้นักเรียนสามารถ
เข้าใจเนื้อเรื่องในคอนนั้น ๆ ได้ดีขึ้น ถ้าแบบเรียนเล่มนี้เพิ่มแผนที่ และรูปภาพอีกเล็กน้อย
จะทำให้หนังสือมีความน่าอ่านขึ้น นอกจากนี้ยังควรเพิ่มบทสรุป กิจกรรมเสนอแนะ คำถาม
และแบบฝึกหัดท้ายบท ภาคผนวก วรรณคดี เจริญธรรม หนังสืออุเทศ บรรณานุกรมและ
อภิธานศัพท์

4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอน และหลักจิตวิทยา

4.1 สารบัญความรู้ และ สารบัญสติปัญญา แบบเรียนเล่มนี้มีเนื้อหาวิชา
ครบถ้วนและตรงตามหลักสูตร เนื้อหาในแบบเรียนมุ่งให้ความรู้มากขึ้น แต่การอธิบาย
เนื้อหาบางตอนยืดยาวทำให้นักเรียนเข้าใจยาก เนื้อหาไม่ส่งเสริมทักษะในการคิดหาเหตุ
ผล การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ควรเพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวกับคนส่วนใหญ่มากและควรมีเนื้อหา
ที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บ้าง

4.2 ความทันสมัย ผู้เรียบเรียงควรแทรกเหตุการณ์ปัจจุบัน และปัญหาต่าง ๆ
ที่เป็นปัจจุบันเพิ่มเติมบ้าง เช่น เรื่องความก้าวหน้าทางการศึกษา การปกครอง และ
วัฒนธรรมที่กำลังเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ให้นักเรียนได้ทราบถึงปัญหาที่

กำลังเกิดขึ้นบ้าง เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสร่วมมือไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่จะเป็นภัยต่อสังคม และต่อประเทศชาติ

4.3 ความเป็นกลางของเนื้อหา ผู้เรียบเรียงเสนอเนื้อหาเป็นกลางก็ ไม่นับเอียงไปทางก้านใดก้านหนึ่ง

4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่มีความถูกต้องตรงตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย แต่มีข้อความที่เขียนผิดบ้างเล็กน้อย เช่น หน้า 33 ค ว่า "ลิงคอล์น" ควรแก้ไขเป็น "ลินคอล์น"

4.5 การเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา มีความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาพอสมควร แต่การอธิบายเรื่องยังไม่ดี ส่วนมากไม่บอกเหตุและผล เช่น เรื่องการทำสงคราม ในหน้า 6 ไม่บอกผลของสงคราม การกล่าวถึงชื่อเมืองต่าง ๆ มักกล่าวลอย ๆ โดยไม่บอกว่าเมืองนั้น ๆ อยู่ในเขตไหน และไม่มีแผนที่ประกอบทำให้เข้าใจเรื่องในตอนนั้น ๆ ยาก การอธิบายบางครั้งย่อเกินไปเช่น หน้า 2 ข้อ 5 "ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมสะดวกแก่การไปมาค้าขาย..." ควรอธิบายให้ชัดเจนขึ้นคือ "ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมสะดวกแก่การไปมาค้าขาย..." หน้า 6 "3.,4. ศักพิชัยสองครั้ง พ.ศ.2315, พ.ศ. 2316" ควรอธิบายให้ชัดเจนและควรแยกหัวข้อเป็น "3. ศักพิชัยครั้งที่ 1 พ.ศ.2315..." "4. ศักพิชัยครั้งที่ 2 พ.ศ.2316..." จะดีกว่าที่จะรวมกัน

5. ส่วนวน ภาษา คำศัพท์ การใช้ภาษายังมีข้อผิดพลาดอยู่บ้าง เช่น หน้า 2 คำว่า "รักษาเอกราช" ควรแก้ไขเป็น "กู้เอกราช" จะเหมาะสมกว่า เนื่องจากเหตุการณ์ในขณะนั้นไทยเสียเอกราชให้แก่พม่าแล้ว หน้า 15 คำว่า "กรุงเทพมหานครบรมวรมันโกสินทร์" ควรแก้ไขเป็น "กรุงเทพมหานครบรมวรมันโกสินทร์ ฯ" ข้อที่ผิดพลาดมากที่สุดในการใช้ภาษาได้แก่การใช้คำราชาศัพท์

แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ กรมวิชาการ

1. พื้นฐานและรายละเอียดทั่วไป

1.1 ผู้แต่ง : พ.อ.พูนพล อาสนจินดา

1.2 สำนักพิมพ์ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด

- 1.3 โรงพิมพ์ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
 1.4 ครั้งที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่สาม (พ.ศ. 2512) จำนวน 30,000 เล่ม
 1.5 ราคาของแบบเรียน : 6.00 บาท

2. ส่วนประกอบของแบบเรียน

2.1 ปก เป็นกระดาษปอนด์ ปกด้านหน้าเป็นภาพ 4 สี ตอนบนสุดมีข้อความว่า "แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" ถัดลงมา มีภาพ 2 ภาพ ด้านซ้ายมือเป็นภาพบุคคลสำคัญของต่างประเทศ ภาพด้านขวามือก็เป็นภาพบุคคลสำคัญของต่างประเทศ เช่นเดียวกัน ถัดจากรูปภาพลงมาทางด้านซ้ายมีเครื่องหมายการค้าของสำนักพิมพ์ ด้านซ้ายมีข้อความว่า "กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้" ภาพหน้าปกสื่อความหมายของเนื้อเรื่องภายในเล่มพอสมควร แต่ไม่มีภาพใดที่สื่อความหมายเนื้อเรื่องในภาคประวัติศาสตร์ไทย ส่วนปกหน้าด้านในมีข้อความระบุชื่อของแบบเรียน ชั้นเรียน กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ ชื่อผู้เรียบเรียง วุฒิของผู้เรียบเรียง วิธีการเรียบเรียง เครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ พ.ศ. ที่พิมพ์ ราคาของแบบเรียน สถานที่จำหน่าย ลิขสิทธิ์การพิมพ์ ปกหลังด้านหน้ามีรูปครุฑอยู่บนสุด ถัดลงมา มีข้อความว่า "ใบอนุญาตให้ใช้แบบเรียน" ล่างสุดเป็นชื่อโรงพิมพ์ ปกหลังด้านในเป็นรายชื่อหนังสือแบบเรียนที่พิมพ์ขึ้นที่บริษัทสำนักพิมพ์นี้

2.2 คำนำ อยู่ถัดจากหน้าปก ผู้เรียบเรียงได้ระบุความมุ่งหมายในการเขียนแบบเรียน วิธีการเขียนแบบเรียน วิธีใช้แบบเรียนของครูและนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้ใช้แบบเรียนสามารถใช้ได้ถูกต้อง

2.3 สารบัญ อยู่ถัดจากหน้าคำนำ สารบัญแบ่งออกเป็น 2 ภาคคือ ภาคประวัติศาสตร์ไทยมี 9 บทเรียน มีความยาว 33 หน้า และภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศมี 7 บทเรียน มีความยาว 27 หน้า คำตามท้ายบทมีความยาว 10 หน้า รวมความหนาของแบบเรียนเล่มนี้ 70 หน้า สารบัญไม่มีหัวข้อย่อยและไม่ระบุหน้าภาพประกอบภายในเล่ม

2.4 เนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องทั้งหมดมี 15 บทเรียน ภายในเนื้อเรื่องมีภาพประกอบแทรกอยู่

2.5 คำถามทบทวน อยู่ส่วนท้ายของแบบเรียน ซึ่งโดยปกติแล้วคำถามทบทวนท้ายเล่มควรอยู่ท้ายบทเรียนของแต่ละบทจะดีกว่าเพราะสะดวกต่อการใช้แบบเรียน

3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และ อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน

แบบเรียนเล่มนี้มีความหนา 70 หน้า แบบเรียนมีขนาด 12 หน้ายก วัดตามความกว้างยาวของปกเท่ากับ 8" X 9" การเข้าเล่มเย็บค้ำยลวดแล้วหากาวซ้ำอีกครึ่งหนึ่ง ปกเป็นกระดาษปอนด์หนัก 180 กรัม ภายในเล่มใช้กระดาษรูปสี่เหลี่ยมตัดมุมภาพไม้ขีด ขนาดตัวอักษรพิมพ์คือตัวบาง 16 Point พิมพ์ค้ำยหมึกสีดำ ชนิดของตัวหนังสือเป็นตัวพิมพ์ขนาดธรรมดา มีขนาดเหมาะกับสายตาของนักเรียน การจัดเรียงข้อความแต่ละหน้าแบ่งออกเป็น 2 คอลัมน์ทำให้อ่านได้เร็ว การเว้นช่องไฟเหมาะสมตัวอักษรไม่ชิดและไม่ห่างกันจนเกินไป การเว้นช่องว่างซ้าย ขวา ด้านบน ด้านล่างของแบบเรียนแต่ละหน้าเป็นระเบียบ การย่อหน้า และ การจัดวรรคตอนเหมาะสม การจัดลำดับหน้าถูกต้อง นอกจากนี้มีการเรียงพิมพ์ด้วยตัวอักษรพิเศษเช่น เมื่อขึ้นหัวข้อใหม่ หรือเป็นชื่อเฉพาะที่มีความสำคัญ การตรวจพิสูจน์อักษรถูกต้อง

อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน มีภาพประกอบ และ คำถามทบทวน ภาพประกอบทั้งหมด 12 ภาพ เป็นรูปภาพ 11 ภาพ แผนที่ 1 ภาพ ภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และมีจำนวนพอเหมาะ สีสวย มีทั้งภาพวาดและภาพถ่าย ภาพมีขนาดเหมาะสมกับหน้ากระดาษ แต่ยังมีขอบกรอบอีกเล็กน้อยคือ แผนที่ยังไม่สมบูรณ์ไม่มีเส้นรุ้งและเส้นแวง และสเกล ส่วนคำถามทบทวนท้ายบทเรียนอยู่ที่ท้ายเล่มผู้เรียบเรียงควรนำมาไว้ที่ท้ายบทเรียนแต่ละบทเรียนจะเหมาะสมกว่าและสะดวกในการใช้แบบเรียนอีกด้วย นอกจากนี้คำถามควรส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ด้วย ไม่ควรเน้นด้านความจำเพียงอย่างเดียวเท่านั้น นอกจากนั้นคำถามยังควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบจากหนังสือเล่มอื่น ๆ ด้วย สิ่งที่แบบเรียนเล่มนี้ยังขาดอยู่คือ บทสรุป กิจกรรมเสนอแนะ ภาคผนวก เชิงอรรถ บรรณานุกรม หนังสืออุทิศ วรรณคดี และอภิธานศัพท์

4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอน และ หลักจิตวิทยา

4.1 สารคดีความรู้ และ สารคดีสติปัญญา แบบเรียนเล่มนี้มีเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เนื้อหาสาระมุ่งไปในด้านให้ความรู้และความเข้าใจและส่งเสริม

เสริมทัศนคติที่ดีเป็นบางบทเรียน เนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกษัตริย์ และการสงคราม มากเกินไป ไม่ได้สอดแทรกความรู้ที่เป็นเรื่องราวของสามัญชน ชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญ ๆ ของราษฎร นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปไว้ในชีวิตจริง เนื้อเรื่องไม่ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์หาเหตุผลมากนัก ไม่แนะทักษะที่สำคัญในการเรียน เช่นการค้นคว้าเพิ่มเติม เพราะเนื้อเรื่องบางตอนยังเป็นปัญหาที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ เช่นเรื่องเหตุการณ์ก่อนปลายรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสิน เรื่องราวเกี่ยวกับบอง - เชียงสีเป็นต้น

4.2 ความทันสมัย เนื้อเรื่องบางเรื่องยังล้าสมัย ผู้เรียบเรียงควรแทรกเรื่องราวที่เป็นปัจจุบันด้วย เช่น การปกครอง การศึกษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันด้วย นอกจากนั้นยังควรเน้นให้เห็นถึงปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในปัจจุบันด้วย เช่น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านการศึกษา เป็นต้น

4.3 ความเป็นกลางของเนื้อหา เรียบเรียงแสดงทัศนคติที่เป็นกลางดี และยังกล่าวยกย่องคนชาติอื่น ๆ ด้วย เช่น หน้า 6 ผู้เรียบเรียงได้เน้นให้เห็นถึงความ เป็นนักรบที่กล้าหาญของอะแซหุ่ญกั และนำเอาคำพูดที่อะแซหุ่ญกัมาสอดแทรกไว้ในเนื้อหา ด้วยคือ "...อะแซหุ่ญกัจึงกล่าวแก่นมทัพนายกองของตนว่า "เจ้าของเขาไม่อยู่ อย่าเพิ่งเข้าไปเหยียบเมืองพิษณุโลกเลย" ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี และถ้ามีข้อความที่จะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักนำตัวอย่างไปใช้จะดีมาก

4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่มีความถูกต้องตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย แต่ยังมีข้อความที่เขียนผิดบ้างคือหน้า 6 กล่าวว่า "พระยาวิเชียรปราการ" ควรแก้ไขเป็น "พระยาวชิระปราการ"

4.5 การเสนอเนื้อหาและการจัดเรียบเรียงเนื้อหา มีความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา ผู้เรียบเรียงพยายามนำเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกันไว้เป็นตอน ๆ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและสามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนั้นยังมีการสอดแทรกความรู้ที่เป็นเกร็ดพงศาวดารไทยประกอบ ผู้เรียบเรียงสามารถรวบรวมเนื้อเรื่องที่ยาวให้มีข้อความที่กระชับและอ่านได้ใจความที่สมบูรณ์

5. ส่วนวน ภาษา คำศัพท์ ส่วนวน ภาษาและคำศัพท์ที่ใช้ในแบบเรียนเล่มนี้เหมาะสมกับนักเรียน แต่คำที่เป็นภาษาต่างประเทศผู้เรียบเรียงควรที่จะกำกับเป็นภาษาอังกฤษไว้ในวงเล็บด้วยทุกครั้งเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในหนังสือเล่มอื่น ๆ ของนักเรียน ข้อที่ควรแก้ไขอีกเรื่องหนึ่งคือ การใช้คำราชาศัพท์ยังผิดพลาด

แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ คร.ประสาธ หลักศิลา

1. พื้นฐานและรายละเอียดทั่วไป

1.1 ผู้แต่ง	: คร.ประสาธ หลักศิลา
1.2 สำนักพิมพ์	: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
1.3 โรงพิมพ์	: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
1.4 ครั้งที่พิมพ์	: พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง (พ.ศ.2512) จำนวน 30,000 เล่ม
1.5 ราคาของแบบเรียน	: 7.00 บาท

2. ส่วนประกอบของแบบเรียน

2.1 ปก ปกเป็นกระดาษปอนด์ขาว ภาพหน้าปกเป็นภาพ 4 สี คอนม่นสุดค่านซ้ายเป็นรูปเจดีย์สลักหักพัง ถัดมาทางค่านขวาเป็นพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ๑ คอนกลางของหน้าปกมีข้อความว่า "แบบเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" ถัดมาทางค่านขวาเป็นเครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ภาพล่างค่านซ้ายเป็นภาพอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และใค้ภาพมีข้อความว่า "กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้" ภาพค่านขวาเป็นรูปช้าง สีของปกสวยงามสะกดตาแต่ละภาพสื่อความหมายเนื้อเรื่องภายในเล่มของแบบเรียน ปกหน้าค่านในมีข้อความระบุชื่อวิชา ชั้นเรียน กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้ ชื่อผู้เรียบเรียง เครื่องหมายของสำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ พ.ศ.ที่พิมพ์ สถานที่จำหน่าย ลิขสิทธิ์การพิมพ์ และราคาของแบบเรียน ส่วนปกหลังค่านหน้ามีรูปครุฑ และมีข้อความว่า "ใบอนุญาตให้ใช้แบบเรียน" ถัดลงมาเป็นชื่อโรงพิมพ์ ปกหลังค่านในมีข้อความเกี่ยวกับรายชื่อของแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้ซึ่งสำนักพิมพ์นี้จำหน่าย ข้อบกพร่องคือข้อความที่ปกหน้าค่านในควรระบุไว้ที่ปกในของแบบเรียน แต่แบบเรียนเล่มนี้ไม่มีปกใน และปกหน้าค่านในและปกหลังค่านในตามปกคิดแล้วมักจะปล่อยว่าง

ไว้เพื่อความสวยงาม

2:2 คำนำ อยู่ถัดจากหน้าปก ผู้เรียบเรียงระบุ วิธีการเขียนแบบเรียน วิธีการใช้แบบเรียนของครูและนักเรียน แต่ผู้เรียบเรียงไม่ได้ระบุความมุ่งหมายในการเขียนแบบเรียน แต่คำนำก็มีประโยชน์ต่อผู้ใช้แบบเรียนก็พอสมควร

2.3 สารบัญ อยู่ถัดจากหน้าคำนำ เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือภาคประวัติศาสตร์ไทยมี 4 ตอน 12 บทเรียน มีความยาว 63 หน้า และภาคประวัติศาสตร์ต่างประเทศมี 4 ตอน 7 บทเรียน มีความยาว 42 หน้า สารบัญแสดงหัวข้อย่อยได้ดีทำให้สื่อความหมายของเนื้อเรื่องในบทเรียนได้เหมาะสม แต่สารบัญไม่ได้ระบุหน้าของภาพประกอบในแบบเรียน

2.4 บทนำ อยู่ถัดจากหน้าสารบัญ หน้าบทนำนี้ควรเขียนคำว่า "บทนำ" ไว้ด้วย เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าหน้านี้คือหน้าบทนำ เนื้อหาในบทนำนี้ผู้เรียบเรียงได้กล่าวถึงเรื่องย่อ ๆ ทำให้ผู้อ่านทราบขอบเขตของเนื้อหาในแบบเรียนเล่มนี้

2.5 เนื้อเรื่อง ถัดจากหน้าบทนำเป็นเนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องแต่ละตอนแต่ละบทจะมีภาพประกอบแทรกอยู่ นอกจากนั้นเมื่อจบเนื้อเรื่องแต่ละตอนแล้วยังมีแบบฝึกหัดและกิจกรรมแทรกไว้ด้วย

3. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และ อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน

แบบเรียนเล่มนี้มีความหนาตลอดเล่ม 105 หน้า แบบเรียนมี ขนาด 12 หน้ายก วัดตามความกว้างยาวของปกเท่ากับ 8" X 9" การเข้าเล่มเย็บด้วยลวด ปกเป็นกระดาษปอนด์หนัก 180 กรัม ภายในเล่มใช้กระดาษรูปขาวแต่คุณภาพไม่ดี ขนาดตัวอักษรที่พิมพ์เป็นทัวบาง 16 Point พิมพ์ด้วยหมึกสีดำ ชนิดของตัวหนังสือ การเว้นช่องไฟ การจัดลำดับหน้า การย่อหน้า การจัดวรรคตอนในแบบเรียนเล่มนี้โดยทั่วไปเป็นระเบียบและเหมาะสมสวยงาม

อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนมี ภาพประกอบ และ แบบฝึกหัดรวมทั้งกิจกรรม ภาพประกอบภายในเล่มเป็นภาพ 4 สี มีความสวยงามแต่เป็นภาพวาดมากเกินไป บางภาพควรเป็นภาพถ่าย ภาพประกอบ (เฉพาะภาคประวัติศาสตร์ไทย) มีทั้งหมด 45 ภาพ เป็นรูปภาพ 44 ภาพ แผนที่ 1 ภาพ รูปภาพบางภาพมีประโยชน์ต่อครูและนักเรียน แต่มีบาง

ภาพไม่มีประโยชน์ควรตัดออกบ้าง และควรมีแผนที่เพิ่มขึ้น ในด้านเกี่ยวกับอุปกรณ์ช่วยการ
เรียนการสอนนั้นผู้วิจัยพบข้อบกพร่องคือ

(1) ภาพประกอบบางภาพไม่มีคำอธิบายภาพคือ ภาพประกอบหน้า 4, 5, 15,
ภาพประกอบหน้า 33, 38, 40, 42, 44, และ 52 และบางภาพมีสีจางเกินไปเช่นภาพ
หน้า 33 และ 41 เป็นต้น

(2) คำอธิบายภาพบางภาพไม่ถูกต้อง เช่นหน้า 20 อธิบายภาพว่า "ยกทัพตีเมือง
ทวาย" ควรแก้ไขเป็น "พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ โปรดให้ยกทัพไปตีเมืองทวาย"
หน้า 63 อธิบายภาพว่า "รับรองแขกบ้านแขกเมือง" ควรแก้ไขเป็น "พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงรับรองแขกบ้านแขกเมือง"

(3) ภาพประกอบหน้า 6 อธิบายภาพผิดความเป็นจริงคือ "อัญเชิญขึ้นเถลิงถวัลย
ราชสมบัติปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้าตาก(สิน)ในพ.ศ.2310" เรื่องราวทางประวัติศาสตร์
ไม่ได้กล่าวว่าพระเจ้าตากเป็นกษัตริย์โดยการปราบดาภิเษก แต่พระองค์ตั้งตัวเป็นกษัตริย์
หลังจากที่กรุงศรีอยุธยาแตกเป็นครั้งที่ 2 แล้ว หมกเชื้อพระวงศ์กษัตริย์กรุงศรีอยุธยา เมื่อ
พระเจ้าตากมีกำลังไพร่พลมากก็ตั้งตัวเป็นกษัตริย์ขึ้นเอง ควรแก้ไขคำอธิบายภาพหน้านี้ว่า
"พระเจ้าตากสินทรงทำพิธีราชาภิเษกใน พ.ศ. 2310"

(4) คำอธิบายภาพประกอบไม่เป็นระเบียบคือ อยู่บนภาพบ้าง อยู่ข้างล่างภาพบ้าง
อยู่ในภาพบ้าง อยู่เยื้องไปทางขวามือมากเกินไปบ้าง และเยื้องไปทางซ้ายมือมากเกินไป
ผู้จัดทำควรพิจารณาปรับคำอธิบายภาพให้อยู่ใต้ภาพประกอบทั้งหมดจะเหมาะสมและเป็นระเบียบดี

(5) บางภาพใหญ่เกินไปไม่เหมาะสมกับหน้ากระดาษ เช่นภาพประกอบหน้า 18,
25, 37, และหน้า 39 เป็นต้น

(6) เนื้อเรื่องบางตอนไม่ได้กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของภาพนั้น ๆ
ภาพประกอบจึงไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องจึงควรตัดออกบ้าง เช่นภาพประกอบหน้า 5, 11,
28, 44 และภาพประกอบหน้า 62

(7) ภาพประกอบบางภาพควรเป็นภาพถ่ายบ้าง เช่นภาพหน้า 33, 35, 51 และ
หน้า 55 เพราะเป็นภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของกษัตริย์รัชกาลที่ 5, 6, และรัชกาลที่ 7
ตามลำดับซึ่งเป็นภาพที่หาได้ไม่ยากนัก และควรมีสื่อชี้ชัดเจนด้วย

(8) ภาพประกอบบางภาพอธิบายไม่สอดคล้องกัน เช่นภาพประกอบหน้า 29 มีคำอธิบายภาพว่า "มิชชันนารีเข้ามาเมืองไทย" ควรเปลี่ยนเป็น "มิชชันนารีที่เข้ามาเมืองไทยช่วยทำการรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย" ภาพประกอบหน้า 30 ควรแก้ไขที่จิวราระกฤษฎี กือจิวรข้างหนึ่งอยู่เหนือขึ้นไปถึงคั่นแขน ภาพนี้ควรแก้ไข

(9) แผนที่ยังไม่สมบูรณ์ แผนที่หน้า 49 ยังขาดเส้นรุ้ง เส้นแวง และสเกล

(10) แบบฝึกหัดและกิจกรรมช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ในการค้นคว้าหาคำตอบ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน แต่ควรแก้ไขคำถามให้มีลักษณะเป็นปรนัยบ้าง ไม่ควรเป็นแบบอัตนัยเพียงอย่างเดียว เพราะจะทำให้นักเรียนเบื่อได้ง่าย

(11) แบบเรียนเล่มนี้ควรเพิ่มบทสรุป บรรณานุกรม เชิงอรรถ วรรณคดี อภิธานศัพท์ หนังสืออุเทศ และภาคผนวก

4. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยา

4.1 สาระก้านความรู้ และ สาระก้านสติปัญญา แบบเรียนเล่มนี้มีเนื้อหาครบถ้วนตรงตามหลักผู้กำหนดไว้ การอธิบายเนื้อหามุ่งให้ความรู้และความเข้าใจเป็นหลัก เนื้อหาส่วนใหญ่กล่าวถึงการทำสงคราม และพระราชภารกิจขององค์พระมหากษัตริย์ ขาดเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับราษฎร ไม่สรรเสริญวีรกรรมของคนสามัญ เช่น ชาวบ้านบางระจัน เนื้อหายังขาดเรื่องการนำไปใช้ในชีวิตจริง ไม่กระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์

4.2 ความทันสมัย เนื้อเรื่องไม่สอดคล้องเรื่องราวของปัจจุบัน ทั้ง ๆ ที่มีเนื้อหาสาระที่ควรแทรกไว้ได้มาก เช่น การปกครองของไทย การเปลี่ยนแปลงการปกครองในระยะต่าง ๆ ของไทย การติดต่อกับต่างประเทศ ฯลฯ

4.3 ความเป็นกลางของเนื้อหา เรื่องราวส่วนใหญ่ผู้เรียบเรียงมีทัศนคติที่เป็นกลาง แต่มีบางตอนที่ควรแก้ไขคือเรื่องราวในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้เรียบเรียงมีความโน้มเอียง เข้ากับการกระทำของรัฐบาลและขบวนการเสรีไทยมากเกินไป

4.4 ความถูกต้องของเนื้อหา ส่วนใหญ่มีความถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ไทย

4.5 การเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา มีความถูกต้องตรงหลักผู้และ

เรียงตามลำดับเหตุการณ์ มีความต่อเนื่องกันทำให้ผู้อ่านไม่สับสน แต่มีการอธิบายเนื้อเรื่องบางตอนย่อเกินไป เรื่องที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีควรอธิบายให้ชัดเจนไม่ควรข้ามผ่านข้อความนั้น ๆ ไปเสีย นอกจากนั้นผู้เรียบเรียงควรเพิ่มเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับราษฎรสามัญบ้าง เช่นการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมความเป็นอยู่ เป็นต้น

5. ส่วนรวม ภาษา คำศัพท์ที่ใช้ในแบบเรียนเล่มนี้เข้าใจง่าย แต่การใช้ภาษาบางครั้งยังผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการใช้คำราชาศัพท์ควรแก้ไขให้ถูกต้องควยเพราะมีข้อผิดพลาดมาก นอกจากนั้นแบบเรียนเล่มนี้ยังกล่าวถึงชื่อชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ผู้เรียบเรียงควรอย่างยิ่งที่จะต้องกำกับชื่อหรือคำที่เป็นภาษาต่างประเทศไว้ในวงเล็บด้วย เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถไปศึกษาค้นคว้าจากแบบเรียนหรือหนังสือเล่มอื่น ๆ ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย